Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

2010-жыл

2011-жылдын май айы

Бишкек

РЕДАКЦИЯЛЫК
КЕҢЕШ:

Төрага: З. Чокоев.
Кеңештин мүчөлөрү: С. Урустемов,
Г. Исакова.

Жооптуу катчы: А. Бердигулова.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Бул басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан даярдалган жана анда тышкы сектордун өнүгүүсүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылып, анда төлөм теңдеми, тышкы соода, эл аралык камдар тышкы карыз жана эл аралык инвестициялык позициялар боюнча статистикалык маалыматтар, ошондой эле, төлөм теңдемин түзүү ыкмалары жана маалымат базасы камтылат. Басылма жылына 4 жолу – январь, май, июль жана октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде чыгарылып турат.

Бул басылмада жеке гарантияланбаган мамлекеттик тышкы карыз, резиденттердин чет өлкөдөгү эсептери, РЭАК боюнча маалыматтар кайрадан каралып, атап айтканда соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн салыштырма салмагы жана Кытайда орун алып турган инфляция боюнча маалыматтар корректировкаланган. Мындан тышкары, иштеп жаткандардын акчалай которууларына тиешелүү трансферттер боюнча 2005-жылдан берки маалыматтар да кайрадан каралып чыккан.

Басылманын маалыматтарын жаңыртуунун акыркы күнү: 2011-жылдын 20-майы

Шарттуу белгилер:

... маалыматтардын жок экендигин билдирет;
— көрсөткүчтөр 0 (нөлгө) барабар же мааниге ээ эмес экендигин билдирет;
- жылдар же айлар ортосундагы мезгил аралыгын (мисалы 1994 - 1996-жылдар же январь - июнь айлары) билдирет, бул жерде чектүү даталар аралыгындагы жылдар жана айлар камтылган.

Цифраларды тегеректөөдөн улам, акыркы саптарда суммаларды чыгарууда дал келбестиктер болушу мүмкүн.

Басылмада пайдаланылуучу эсепке алуу ыкмаларынын же буга чейин колдонулуп келген маалыматтардын өзгөртүлүшү ыктымалдыгына байланыштуу, мурда келтирилген маалыматтар корректировкаланышы мүмкүн жана ага ылайык 10 жылды камтыган мезгил аралыгы "ачык" деп эсептелинет.

Басылмага байланыштуу суроолор боюнча:

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Финанасы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын
Төлөм теңдеми жана тышкы карыз бөлүмүнө
Бишкек шаары, Т. Үмөтөлиев атындагы көчө, 101 дареги боюнча,
(+996 312) 66-90-57, 66-90-56 телефондору
(+996 312) 66-90-55; 61-07-30 факсы аркылуу кайрылсаңыздар болот.
Электрондук почта: aberdigulova@nbkr.kg

Уюштуруучусу: Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.
Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде 605 номеринде каттоодон өткөрүлгөн.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2011-жыл.

Басылманы кайрадан басып чыгаруу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксаты менен жүзөгө ашырылат, ал эми андан шилтеме келтирүүдө булагын көрсөтүү зарыл.

"Next Print" ЖЧК полиграфия комплексинде басууга
даярдалды жана басылып чыгарылды.
Бишкек ш., Интергельпо көчөсү, 1
Тел.: (312) 65 55 56
(312) 65 24 24

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын башка басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Улуттук банктын өткөн жыл үчүн толук отчету болуп саналат. Ал өзүнө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акча-кредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Бул маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама

Басылма, республикадагы жана анын региондору боюнча керектөө бааларынын динамикасын, инфляциянын негизги факторлоруна жүргүзүлгөн анализдөөлөрдү, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акча-кредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтарды камтуу менен кийинки мезгил аралыгына инфляциялык болжолдоолорду сунуштайт. Басылма чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Банк тутумунун өнүгүү тенденциялары

Финансылык ортомчу катары банк тутумунун өнүгүшүнө иликтөөлөрдү жүргүзүү жана ага баа берүү, ошондой эле банк тутумунун турукташуусунун курамдык элементтерине баа берүү "Банк системасынын өнүгүү тенденциялары" басылмасынын максаты. Басылма жарым жылда бир жолу кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик актылары жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи

Улуттук банкта болуп өткөн жаңылыктарды, финансы рыногу боюнча негизги маалыматтарды чагылдырат. Жума сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Басылмалар Улуттук банктын Төрагасынын буйругу менен бекитилген тизмеге ылайык таркатылат жана Улуттук банктын Web-баракчасында http:\\www.nbkr.kg дареги боюнча жайгаштырылып келүүдө.

Кыскартылган сөздөрдүн тизмеси

АӨБ	- Азия өнүгүү банкы
АӨЭФ	- Айыл-чарбаны өнүктүрүүнүн эл аралык фонду
АКШ	- Америка Кошмо Штаты
АЧӨ	- Алыскы чет өлкө
БАЭ	- Бириккен Араб Эмираты
БК	- Баалуу кагаздар
ДБ	- Дүйнөлүк банк
ЕБРР	- Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы
ӨЭУ	- Өкмөттүк эмес уюмдар
ЖТК	- Жалпы тышкы карыз
ИБР	- Ислам өнүктүрүү банкы
ИДП	- Ички дүң продукт
КБ	- Коммерциялык банктар
КМШ	- Көзкарандысыз Мамлекеттердин шериктештигине кирген өлкөлөр
КР	- Кыргыз Республикасы
МТК	- Мамлекеттик тышкы карыз
НЭАК	- Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу
РЭАК	- Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу
СИФ	- Импортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ТИМ	- Тышкы иштер министрлиги
ТКМ	- Транспорт жана коммуникация министрлиги
ТФОБ	- Экспортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ТЭИТН	- Тышкы экономикалык ишкердиктин товардык номенклатурасы
УСК	- Улуттук Статистика комитети
ФМ	- Финансы министрлиги
ЭВФ	- Эл аралык Валюта Фондусу
ЭИП	- Эл аралык инвестициялык позиция
ЭСТК	- Эл аралык стандарттык товардык классификация

МАЗМУНУ

1. Төлөм теңдеминдеги тенденциялар ... 7
2. Күндөлүк операциялар эсеби ... 10
Соода балансы ... 10
Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ... 14
Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы ... 15
Кирешелер ... 17
Трансферттер ... 18
3. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби ... 20
Эл аралык камдар ... 21
4. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы ... 22
5. Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясы ... 27
I тиркеме: Таблицалар жана графиктер ... 31
I.1-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу берүүдө)... 32
I.2-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү ...40
I.3-таблица. ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү ...40
I.4-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү ...41
I.5-таблица. ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү ...41
I.6-таблица. Экспортту функционалдык бөлүштүрүү ...42
I.7-таблица. Экспортту географиялык бөлүштүрүү ...42
I.8-таблица. Импортту функционалдык бөлүштүрүү ...43
I.9-таблица. Импортту географиялык бөлүштүрүү ...43
I.10-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту ...44
I.11-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту ...46
I.12-таблица. Баанын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү ...48
I.13-таблица. Баанын индекси жана импорттун физикалык көлөмү ...49
Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү ...50
I.14-таблица. Россияга товарлардын экспорту ...50
I.15-таблица. Казакстанга товарлардын экспорту ...51
I.16-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту ...52
I.17-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту ...53
I.18-таблица. Швейцарияга товарлардын экспорту ...54
I.19-таблица. Кытайга товарлардын экспорту ...55
I.20-таблица. Түркияга товарлардын экспорту ...56
I.21-таблица. БАЭна товарлардын экспорту ...57
I.22-таблица. Афганистанга товарлардын экспорту ...58
Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү ...59
I.23-таблица. Россиядан товарлардын импорту ...59
I.24-таблица. Казакстандан товарлардын импорту ...60
I.25-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту ...61
I.26-таблица. Украинадан товарлардын импорту ...62
I.27-таблица. Беларусиядан товарлардын импорту ...63
I.28-таблица. Кытайдан товарлардын импорту ...64
I.29-таблица. АКШдан товарлардын импорту ...65
I.30-таблица. Германиядан товарлардын импорту ...66
I.31-таблица. Түркиядан товарлардын импорту ...67
I.32-таблица. Япониядан товарлардын импорту ...68
I.33-таблица. Корея Республикасынан товарлардын импорту ...69
I.34-таблица. Нидерланддан товарлардын импорту ...70
I.1-график. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси ...71
I.35-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери ...72
I.36-таблица. Кыргыз Республикасынын кызмат көрсөтүүлөр экспортунун географиялык түзүмү ...74
I.37-таблица. Кыргыз Республикасынын кызмат көрсөтүүлөр импортунун географиялык түзүмү ...75
I.38-таблица. Кыргыз Республикасына тике чет өлкө инвестицияларынын таза агылып кирүүсүнүн географиялык түзүмү ...76
I.39-таблица. Кыргыз Республикасына экономикалык иштин түрлөрү боюнча тике чет өлкө инвестициялары ...77
I.40-таблица. Эл аралык камдар ...77
II тиркеме: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы ... 78
III тиркеме: Төлөм теңдеминин «Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн ыкмасы ... 86
IV тиркеме: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы ... 87
V тиркеме: Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы ... 91
VI тиркеме: Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерди эсептөө ыкмасы ... 94
VII тиркеме: Эл аралык инвестициялык позицияларды түзүү ыкмасы ... 96
VIII тиркеме: Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациялануусун эсептөө ыкмасы ... 98

1. ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИНДЕГИ ТЕНДЕНЦИЯЛАР

2010-жылы төлөм теңдеминин жалпы сальдосу, 2009-жылдын жыйынтыгы боюнча 234,8 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү оң сальдого салыштырганда, 54,6 млн. доллар чегинде оң калыптанган.

Күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгы көбөйүп, ИДӨгө карата 4,1 пайызды түзгөн. Күндөлүк трансферттер боюнча акчалай түшүүлөрдүн өсүшүнө карабастан, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдүн терс сальдосунун 26,6 пайызга көбөйүүсү, күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгынын 105,9 млн. АКШ долларынан 188,0 млн. долларга чейин көбөйүүсүн аныктаган.

2010-жылдын жыйынтыгы боюнча республиканын **тышкы соода жүгүртүүсү** ФОБ баасында (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) 4 763,5 млн. долларды түзгөн, бул 2009-жылдагы деңгээлден 5,7 пайызга жогору. Айрыкча, алыскы чет өлкөлөр менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 10,4 пайызга өскөн, ошол эле учурда КМШ өлкөлөрү менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 1,4 пайызды түзгөн. Мында, КМШ өлкөлөрү жана алыскы чет өлкөлөр менен товар жүгүртүүнүн нарктык көлөмү болжол менен алганда, бирдей өлчөмдө калыптанган.

Кыргыз Республикасынын **соода балансынын тартыштыгы** (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) 2009-жылдагыга салыштырганда 2010-жылы ичинде 7,0 пайызга көбөйүү менен 1 198,3 млн. АКШ долларын түзгөн.

2010-жылы **товарлардын экспорту** ФОБ баасында (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) 2009-жылдагы 1 693,8 млн. АКШ долларына салыштырганда, 5,2 пайызга көбөйүү менен 1 782,6 млн. доллар көлөмүндө катталган. Чогуу алгандагы экспорттун өсүшү алтынды берүүлөр менен камсыз кылынган, ал 26,2 пайызга же абсолюттук мааниде алганда 138,8 млн. АКШ долларына өскөн. Отчеттук мезгил ичинде алтынды эске албаганда экспорт 4,3 пайызга төмөндөп, 1 114,3 млн. АКШ долларын түзгөн.

Товарлардын импорту ФОБ баасында кароого алынып жаткан жылда 5,9 пайызга өсүп, 2 980,9 млн. АКШ долларын түзгөн. 2009-жылдагыга салыштырганда алыскы чет өлкөлөрдөн импорт 14,0 пайызга көбөйгөн болсо, КМШ өлкөлөрүнөн импорт 0,2 пайызга төмөндөгөн.

Эл аралык **кызмат көрсөтүүлөр балансы** терс сальдодо калыптанып, 2009-жылдагы 9,1 млн. АКШ долларынан 2010-жылдагы 231,1 млн. долларга чейин көбөйгөн. Мында, кызмат көрсөтүүлөр экспорту 19,4 пайызга азайып, ал эми импорту 6,4 пайызга көбөйгөн.

2010-жылдын жыйынтыгы боюнча "**Күндөлүк трансферттер**" статьясынын балансы 1 391,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо чыккан. Бул 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 15,3 пайызга көп. Мында, Россия Федерациясынын өкмөтүнүн 2009-жылдагы 150,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү гранттык каражаттарын эске албаганда, ушул статья боюнча өсүш 31,6 пайыз чегинде катталган.

Отчеттук жылы **капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби** 266,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо калыптанган, бул 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 62,7 пайызга төмөн.

2010-жылдын жыйынтыгы боюнча **финансылык операциялар эсебинин оң сальдосу 55,0 пайызга кыскарып**, 328,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндө калыптанган. Отчеттук жылы "**тике чет өлкө инвестицияларынын**" түшүүлөрүнүн 22,3 пайызга өскөндүгү катталган, мында портфелдик инвестициялар боюнча түшүүлөрдүн 36,3 пайызга төмөндөшү, ал эми "**башка инвестициялар**" статьясы боюнча түшүүлөрдүн да төмөндөгөндүгү байкалган. Алсак, отчеттук жылы "башка инвестициялар" статьясы боюнча сальдо 8,1 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс чыккан, ошол эле учурда 2009-жылы оң сальдо 387,1 млн. АКШ долларын түзүү менен Россия Федерациясынан 300,0 млн. доллар өлчөмүндө мамлекеттик кредиттин тартылышы менен шартталган.

Дүң эл аралык камдардын (резервдердин) көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата 1 718,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдүн болочоктогу импортунун алтын валюта камдары менен ордунун жабылышы коэффициенти 4,2 айды түзгөн.

1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (аналитикалык түрдө берүү)
(млн.АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Күндөлүк операциялардын эсеби	**-263,1**	**-225,9**	**-703,4**	**-105,9**	**-188,0**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-967,4	-1195,5	-1975,9	-1128,8	-1429,4
Соода балансы*	-886,5	-1275,8	-1879,2	-1119,8	-1198,3
Экспорт (ФОБ)	906,0	1337,8	1874,4	1693,8	1782,6
КМШ	476,1	753,9	1011,7	752,8	788,1
Алыскы чет мамлекеттер	429,9	583,9	862,7	941,0	994,5
Импорт (ФОБ)	1792,4	2613,6	3753,5	2813,6	2980,9
КМШ	925,8	1420,7	2025,4	1593,7	1590,2
Алыскы чет мамлекеттер	866,6	1192,9	1728,1	1219,9	1390,6
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-81,0	80,3	-96,8	-9,1	-231,1
Көрсөтүлгөн кызматтар	378,7	684,8	896,1	859,8	693,1
Алынган кызматтар	-459,7	-604,5	-992,9	-868,9	-924,2
Кирешелер	-48,1	-48,9	-203,5	-184,1	-149,9
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	-39,7	-37,2	-176,6	-120,1	-93,1
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	0,1	0,2	0,5	4,2	0,2
Башка инвестициялар боюнча кирешелер	15,7	8,9	-5,1	-41,2	-24,6
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-19,9	-24,5	-28,5	-44,4	-35,2
Башка инвест. ж.б. кирешелер	35,6	33,4	23,4	3,2	10,5
Эмгекке төлөөлөр	-24,2	-20,8	-22,3	-27,0	-32,3
Күндөлүк трансферттер	752,4	1018,5	1476,0	1207,1	1391,3
Капитал менен операциялардын жана финансы операцияларынын эсеби	**287,9**	**272,7**	**-50,2**	**715,6**	**266,6**
Капитал менен операциялардын счету	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0	-62,1
Капиталдык трансферттер	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0	-62,1
Финансы счету***	331,8	347,6	-5,3	729,5	328,6
Тике инвестициялар**	182,0	208,9	377,1	189,6	233,6
Портфелдик инвестициялар**	-3,0	-14,3	-230,0	161,9	103,2
Финансылык деривативдер	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	152,8	153,0	-152,4	378,1	-8,1
Активдер ("-" көбөйүү)	-24,0	19,4	-362,7	-217,2	103,1
Коммерциялык банктар	-17,0	37,7	-115,9	-157,9	199,9
Жана башка активдер	-7,0	-18,3	-246,7	-59,3	-96,8
Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)	176,8	133,6	210,3	595,2	-111,2
Коммерциялык банктар	-26,6	66,6	48,4	50,4	-204,0
Кредиттер	70,7	53,6	40,3	453,7	75,4
Мамлекеттик секторго кредиттер	56,5	38,5	12,9	332,9	110,8
Алынганы	80,7	65,0	50,1	370,6	150,0
Амортизация (график)	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7	-39,3
Жеке секторго кредиттер	14,2	15,1	27,5	120,8	-35,4
Алынганы	26,2	33,3	42,2	167,1	74,2
Амортизация (график)	-12,0	-18,2	-14,7	-46,4	-109,7
Жана башка милдеттенмелер	132,7	13,3	121,6	91,2	17,4
Каталар жана калтырып кетүүлөр	**159,1**	**269,7**	**846,9**	**-374,9**	**-23,9**
Жалпы баланс	**183,9**	**316,5**	**93,3**	**234,8**	**54,6**
Каржылоо	**-183,9**	**-316,5**	**-93,3**	**-234,8**	**-54,6**
Улуттук банктын резервдери	-169,9	-306,8	-121,3	-267,7	-112,3
ЭВФтин кредиттери	-23,5	-20,7	18,7	3,5	9,1
Өзгөчө каржылоо	9,5	11,0	9,2	29,5	48,6
Жана башка каржылоо	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын жана УСК баа берүүлөрүн жана "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
**Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен
*** УСКнын 2010-жылдын IV чейреги үчүн тике инвестициялар, портфелдик инвестициялар жана соода кредиттери боюнча алдын ала маалыматтары.

2009 I	2009 II	2009 III	2009 IV	2010 I	2010 II	2010 III	2010 IV	
-181,4	**157,1**	**-32,8**	**-48,8**	**-84,2**	**12,7**	**-54,8**	**-61,8**	**Күндөлүк операциялардын эсеби**
-316,7	-237,6	-307,0	-267,6	-167,7	-272,4	-528,6	-460,6	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-308,1	-277,2	-301,1	-233,4	-152,4	-208,1	-430,7	-407,0	Соода балансы*
283,5	375,4	433,1	601,9	466,9	408,3	333,5	574,0	Экспорт (ФОБ)
125,0	176,3	230,2	221,3	125,7	185,4	217,2	259,8	КМШ
158,4	199,1	203,0	380,6	341,2	222,9	116,3	314,1	Алыскы чет мамлекеттер
591,5	652,6	734,2	835,3	619,3	616,4	764,2	981,0	Импорт (ФОБ)
331,9	363,0	455,1	443,8	356,7	335,0	397,9	500,6	КМШ
259,7	289,6	279,1	391,5	262,6	281,4	366,2	480,4	Алыскы чет мамлекеттер
-8,7	39,6	-5,9	-34,2	-15,3	-64,3	-97,9	-53,6	Кызмат көрсөтүүлөр балансы
179,2	239,8	215,6	225,3	189,9	131,5	176,4	195,4	Көрсөтүлгөн кызматтар
-187,8	-200,1	-221,5	-259,5	-205,2	-195,8	-274,3	-249,0	Алынган кызматтар
-38,9	-11,5	-37,4	-96,3	-143,4	-35,6	45,7	-16,6	Кирешелер
-30,2	3,4	-15,1	-78,1	-125,1	-22,9	58,8	-3,9	Тике инвестициялар боюнча кирешелер
3,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	—	—	Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер
-6,0	-8,7	-16,6	-9,9	-11,2	-5,6	-5,1	-2,6	Башка инвестициялар боюнча кирешелер
-8,7	-8,2	-17,0	-10,5	-10,6	-7,7	-10,4	-6,4	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
2,7	-0,6	0,4	0,6	-0,7	2,1	5,3	3,8	Башка инвест. ж.б. кирешелер
-6,0	-6,5	-5,9	-8,6	-7,2	-7,2	-7,9	-10,0	Эмгекке төлөөлөр
174,2	406,2	311,5	315,1	227,0	320,8	428,1	415,4	Күндөлүк трансферттер
93,9	**467,3**	**219,5**	**-65,2**	**42,3**	**89,3**	**145,1**	**-10,1**	**Капитал менен операциялардын жана финансы операцияларынын эсеби**
-6,3	-10,9	-1,9	5,1	-4,3	-10,9	-31,2	-15,7	Капитал менен операциялардын счету
-6,3	-10,9	-1,9	5,1	-4,3	-10,9	-31,2	-15,7	Капиталдык трансферттер
100,3	478,2	221,4	-70,3	46,6	100,2	176,3	5,6	Финансы счету***
-8,7	4,1	66,7	127,5	165,1	-5,0	-29,0	102,6	Тике инвестициялар**
73,6	90,3	104,6	-106,5	-73,1	80,0	96,1	0,1	Портфелдик инвестициялар**
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансылык деривативдер
35,4	383,8	50,1	-91,2	-45,4	25,2	109,2	-97,1	Башка инвестициялар
26,3	-50,4	-114,7	-78,4	-127,8	295,2	60,8	-125,0	Активдер ("-" көбөйүү)
-24,5	-29,1	-79,4	-24,9	-37,7	292,6	-33,5	-21,5	Коммерциялык банктар
50,8	-21,2	-35,3	-53,6	-90,1	2,6	94,3	-103,6	Жана башка активдер
9,1	434,2	164,8	-12,8	82,4	-270,0	48,4	28,0	Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)
-2,8	19,2	-0,6	34,6	38,2	-230,1	-8,2	-3,9	Коммерциялык банктар
24,1	408,9	19,8	0,9	44,6	-15,1	37,0	8,9	Кредиттер
12,2	290,3	27,6	2,7	26,1	-8,2	85,0	7,9	Мамлекеттик секторго кредиттер
17,8	303,4	32,8	16,6	32,5	4,9	90,7	22,0	Алынганы
-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	-6,4	-13,1	-5,7	-14,1	Амортизация (график)
11,9	118,6	-7,8	-1,8	18,5	-6,9	-48,0	1,0	Жеке секторго кредиттер
12,0	135,1	8,4	11,7	33,2	6,3	13,5	21,3	Алынганы
-0,1	-16,5	-16,2	-13,5	-14,7	-13,2	-61,5	-20,3	Амортизация (график)
-12,2	6,1	145,5	-48,3	-0,3	-24,8	19,5	23,0	Жана башка милдеттенмелер
-71,9	**-162,5**	**-322,7**	**182,1**	**103,0**	**-123,5**	**-90,4**	**87,0**	**Каталар жана калтырып кетүүлөр**
-159,3	**461,9**	**-136,0**	**68,2**	**61,1**	**-21,5**	**-0,1**	**15,1**	**Жалпы баланс**
159,3	**-461,9**	**136,0**	**-68,2**	**-61,1**	**21,5**	**0,1**	**-15,1**	**Каржылоо**
164,9	-487,0	140,5	-86,1	-69,0	13,1	-29,2	-27,2	Улуттук банктын резервдери
-10,0	24,2	-8,9	-1,9	-10,3	-1,7	22,9	-1,8	ЭВФтин кредиттери
4,4	0,9	4,3	19,8	18,2	10,1	6,4	13,9	Өзгөчө каржылоо
—	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка каржылоо

2. КҮНДӨЛҮК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Күндөлүк операциялар эсеби терс чыгуу менен 188,0 млн. АКШ долларын түзгөн, бул ИДӨгө карата 4,1 пайызды түзөт.

2.1-график. Күндөлүк операциялар эсеби
ИДПга карата пайыздарда

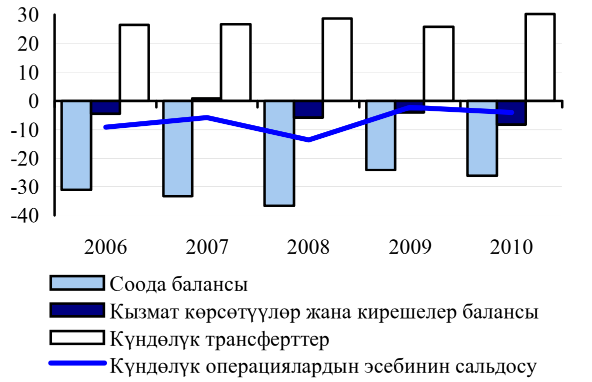

СООДА БАЛАНСЫ[1]

Тышкы соода жүгүртүү ФОБ баасында (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) отчеттук мезгилде, 2009-жылдагыга салыштырганда 5,7 пайызга көбөйүп, нарктык көрсөткүчүндө 4 763,5 млн. АКШ долларын түзгөн. Айрыкча, алыскы чет өлкөлөр менен товар жүгүртүүнүн көлөмү өсүп - ал 10,4 пайыз чегинде катталган. Айрыкча, алыскы чет өлкөлөр менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 10,4 пайызга өскөн, ошол эле учурда КМШ өлкөлөрү менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 1,4 пайызды түзгөн. Мында, КМШ өлкөлөрү жана алыскы чет өлкөлөр менен товар жүгүртүүнүн нарктык көлөмү болжол менен алганда, бирдей өлчөмдө калыптанган.

Товар жүгүртүүнүн ИДӨгө карата катышы катар эсептелинген экономиканын ачыктыгы көрсөткүчүн 2009-жылдагы ушул көрсөткүчкө салыштырганда 96,9 пайыздан 104 пайызга чейин көбөйгөн. Экспорттун ИДӨгө карата үлүшү 2,4 пайыздык пунктка, ал эми импорттун үлүшү 4,5 пайызга өскөн.

Экспорттун товардык концентрациялануусу 2010-жылда 42,4 пайыздан 46,6 пайызга чейин көбөйгөн болсо, импорттун товардык концентрациялануусу 15,1 пайыздан 14,4 пайызга чейин кыскарган. Бул, экспорттун товардык диверсификацияланышынын азайгандыгын жана импорттук операцияларда товардык ассортиментинин көбөйгөндүгүн тастыктайт.

Кыргыз Республикасынын **соода балансынын** тартыштыгы (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) 2009-жылдагыга салыштырганда, 2010-жылы 7,0 пайызга көбөйүү менен 1 198,3 млн. АКШ долларын түзгөн.

2.2-график. Кыргыз Республикасынын соода балансы
ИДПга карата пайыздарда

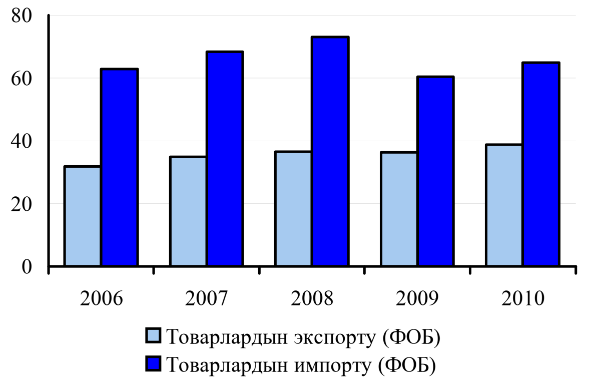

Товарлардын экспорту ФОБ баасында (УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баалоолорун эске алуу менен) 2009-жылдагы 1693,8 млн. АКШ долларына салыштырганда 1 782,6 млн. АКШ доллары көлөмүндө калыптанып, 5,2 пайызга көбөйгөн. Чогуу алгандагы экспорттун өсүшү, 26,2 пайызга же абсолюттук мааниде алганда 138,8 млн. АКШ долларына өскөн алтынды берүүлөр менен камсыз кылынган. Отчеттук мезгил ичинде алтынды эске албаганда, экспорт 4,3 пайызга төмөндөп, 1 114,3 млн. АКШ долларын түзгөн. КМШ өлкөлөрүнө мунай заттарынын реэкспорту боюнча олуттуу кыскаруу байкалган (82,0 пайызга же 115,0 млн. АКШ долларына). Алыскы чет өлкөлөргө экспорттун көлөмү 5,7 пайызга, КМШ өлкөлөрүнө 4,7 пайызга көбөйгөн. От-

[1] Тышкы соода боюнча маалыматтар УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз келтирилди, эгерде башкасы көрсөтүлбөсө.

четтук мезгил ичиндеги экспорттун функционалдык түзүмүнө ылайык, аралык жана керектөө товарлары боюнча өсүштүн жүргөндүгү байкалган жана булар экспорттун жалпы көлөмүндө, тиешелүүлүгүнө жараша 23,6 жана 52,3 пайызды түзүү менен эң ири категориядан болгон. Чийки заттар, инвестициялык товарлар, энергопродукциялар сыяктуу калган товардык топтор боюнча берүүлөрдүн кыскаруусу жүргөн.

Аралык товарларды экспорттоо көлөмүнүн өсүшү абсолюттук мааниде алганда 23,6 пайызды же 148,7 млн. АКШ долларын түзгөн.

Аралык товарларынын көлөмүнүн өсүшү 23,6 пайызды же абсолюттук мааниде алганда 148,7 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул товарлардын экспортунун нарктык көлөмү мында 778,9 млн. доллар деңгээлине жеткен, анын ичинен 668,3 млн. доллары алтынды берүүлөр, айрыкча Швейцарияга (алтындын экспортунун жалпы көлөмүнүн 57,8 пайызы) жана Бириккен Араб Эмираттарына (42,2 пайыз) берүүлөр менен камсыз кылынган. Алтындын экспортунун нарктык көлөмүнүн көбөйүүсү баалардын 20,2 пайызга сыяктуу эле, берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн 4,9 пайызга өсүшүнүн эсебинен жүргөн.

Отчеттук мезгил ичинде *керектөө товарларынын экспорту* 51,0 пайызга (118,9 млн. долларга) өсүп, 351,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Кийим-кечелердин жана ага керектүү буюмдардын экспорту салыштырылып жаткан жылга караганда 71,8 өскөн. Мындан тышкары, жашылчаларды берүүлөр жагында (21,6 млн. долларына өсүш), сүт жана сүт азыктары (7,3 млн. долларга өсүш) жагында алгылыктуу тенденция түптөлгөн. Мында, маргаринге жана аралаш майга суроо-талап (5,8 млн. АКШ долларына) төмөндөгөн. Кийим-кечелердин экспорту, айрыкча Россия Федерациясына 1,7 эсеге көбөйгөн. Мында, мөмө-жемиштерди жана жаңгактарды берүүлөр 18,8 пайызга кыскарган. Ошол эле учурда, Казакстанга жашылча-жемиштерди берүүлөр көбөйгөн (24,5 млн. АКШ долларына). Отчеттук мезгил ичинде ошондой эле, маргарин жана аралаш майлар (5,8 млн. АКШ долларына), электр лампалары сыяктуу товарлардын Казакстанга экспортунун төмөндөгөндүгү байкалган. Өзбекстанга күрүчтү экспорттоо 44,1 пайызга же 1,1 млн. АКШ долларына кыскарган, электр лампаларын берүүлөр 5,6 млн. АКШ долларга чейин көбөйгөн.

Энергопродукцияларынын экспорту 117,4 млн. АКШ долларын түзүү менен 48,1 пайызга кыскарган. Үчүнчү өлкөлөргө (атап айтканда, Өзбекстанга) авиакеросинди реэкспорттоонун көлөмүнүн төмөндөшүнөн улам, мына ушундай тенденция келип чыккан, реэкспорттун көлөмү отчеттук мезгил ичинде 99,7 пайызга же 114,3 млн. АКШ долларына кыскарган. Мындай төмөндөө Казакстанга нарктык көлөмү 23,5 пайызга же 9,2 млн. АКШ доллары-на өскөн электрэнергиясынын экспорту менен жарым жартылай орду жабылган. КМШ өлкөлөрүнө жана алыскы чет өлкөлөргө энергопродукцияларынын экспортунун үлүштүк катышы, тиешелүүлүгүнө жараша 62,4 жана 37,6 пайызды түзгөн.

Берүүлөрдүн 35,8 пайызга (112,6 млн. АКШ долларына төмөндөшүнүн натыйжасында, *чийки заттардын* экспортунун чогуу алгандагы көлөмү 202,4 млн. АКШ доллар деңгээлинде калыптанган. Мындай терс тенденция органикалык эмес, химиялык заттардын экспортунун көлөмүнүн 37,2 пайызга (93,2 млн. АКШ долларына) төмөндөшү менен шартталган, бул чийки заттардын бүтүндөй экспортунун 77,7 пайызын түзөт. Бул продукция эң чоң көлөмдө АКШга экспорттолгон (берүүлөрдүн жалпы көлөмүнүн 57,2 пайызы).

Чийки заттар экспортуна ошондой эле, тамекинин экспортунун 48,2 пайызга же 6,8 млн. АКШ долларына көбөйүүсү таасир эткен. Бул эң оболу, Россияга берүүлөрдүн көлөмүнүн 4,8 млн. АКШ долларга өсүшүнүн эсебинен келип чыккан.

Отчетук мезгил ичинде *инвестициялык товарлардын* экспорту 2,9 пайызга төмөндөө менен 37,8 млн. долларын түзгөн. Ушул категориянын товардык түзүмүнө ылайык жүк ташуу үчүн каралган автомобилдердин экспорту эң башкысы, Өзбекстанга берүүлөрдүн 63,7 пайызга кыскарышынын эсебинен төмөндөгөн (6,4 млн. АКШ долларына).

КМШ өлкөлөрүнө жана алыскы чет өлкөлөргө инвестицялык товарлардын экспортунун үлүштүк катышы, тиешелүүлүгүнө жараша 71,9 жана 28,1 пайызды түзгөн.

Товарлардын импорту ФОБ баасында

2010-жылы 5,9 пайызга өсүп, 2 980,9 млн. АКШ долларын түзгөн. 2009-жылдагыга салыштырганда алыскы чет өлкөлөрдөн импорт 14,0 пайызга көбөйгөн, ал эми КМШ өлкөлөрүнөн импорт 0,2 пайызга төмөндөгөн.

Мында, керектөө багытындагы товарлар (импорттун жалпы көлөмүнүн 34,5 пайызы), энергопродукциялары (26,5 пайыз) жана аралык товарлар (21,2 пайыз)[2] сыяктуу товарлар, мурдагыдай эле, импорту негизги түзүүчүлөрдөн болгон.

Керектөө товарларынын импорту 4,0 пайызга көбөйүп, 1111, 9 млн. АКШ долларын түзгөн. Эт жана эт азыктарынын түшүүсүнүн (73,5 пайызга), медикаменттердин (25,4 пайызга), эфир майларынын жана парфюмерия каражаттарынын (10,2 млн. АКШ долларына), кофе, чай, какао жана ар кандай таттуу азыктардын (5,2 млн. АКШ долларына) түшүүлөрүнүн өскөндүгү байкалган. Мындан тышкары, буудай унунун жана угуттун (64,6 пайызга) жана күрүчтүн (46,2 млн. АКШ долларына) импортунун олуттуу кыскарышы катталган. Керектөө багытындагы товарлар, эң ополу алыскы чет өлкөлөрдөн импорттолуп алынып, алардын көлөмү керектөө товарларынын жалпы көлөмүнүн 62,0 пайызын түзгөн. АКШдан эт жана эт азыктарынын импорту 78,8 пайызга көбөйгөн. Бул эт азыктарынын импортунун жалпы көлөмүнүн 63,3 пайызын түзөт. Кытайдан да эт жана эт азыктарынын импорту 78,5 пайызга (эттин жалпы импортунун 30,2 пайызы), жемиштердин жана жаңгактардын импорту 28,4 пайызга көбөйгөн, бул ушул товардын импортунун жалпы көлөмүндө 65,9 пайызды түзөт. Мындан тышкары, телефон аппараттарынын импортунун 66,5 пайызга же 14,6 млн. долларга олуттуу өсүшү байкалган. Ал эми Кытайдан күрүчтүн импорту боюнча (2009-жылдагыга салыштырганда 71,3 пайызга төмөндөө) жана бут кийимдин (32,2 пайызга же 14,9 млн. АКШ долларга төмөндөө) импорту боюнча терс тенденция катталган. Мурда колдонулган жеңил автомобилдердин импорту Германиядан 15,0 пайызга азайган, бирок бул Япониядан автомобилдердин 27,4 пайызга көбөйгөн импорту менен компенсацияланган. КМШ өлкөлөрүнөн, атап айтканда Россиядан медикаменттердин импорту 21,7 пайызга, өсүмдүк майынын импорту 16,2 пайызга өскөн. Казакстандан канттын түшүүсү 8,8 млн. АКШ долларына, минерал суулардыкы 23,5 пайызга көбөйгөн. Ушуну менен катары эле, ундун түшүүсү 67,2 пайызга, маргариндин жана аралаш майларынын түшүүсү 13,8 пайызга төмөндөгөн.

Отчеттук мезгил ичинде *энергопродукциялардын импорту* 6,3 пайызга өсүп, 854,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлардын ушул тобунда мунай заттарынын үлүшү 86,2 пайызды түзгөн, мурдагыдай эле Россия (мунай отунун берүүлөрдүн бүтүндөй көлөмүнүн 85,6 пайызы) негизги товар берүүчүдөн болгон. Сырттан ташылып келинген мунай отундарына баанын өсүшү мунай заттарынын, дизель отунун (61,9 пайызга) жана автомобиль бензининин импортунун нарктык көлөмүнүн көбөйүүсүнө түрткү берген. Ошол эле учурда, натуралай алганда импорттун көлөмү 24,8 пайызга төмөндөгөн. Таш көмүрдүн импорту 58,2 пайызга же 14,0 млн. АКШ долларына өскөн болсо, жаратылыш газынын импорту 17,1 пайызга млн. АКШ долларга (11,9 млн. АКШ долларына) кыскарган. 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча *аралык товарларынын импорту* 0,5 пайызга өсүү менен 683,7 млн. АКШ доллар деңгээлинде калыптанган. Отчеттук мезгилде ушул категориянын товардык түзүмүнө ылайык, жер семирткичтерди берүүлөр (69,6 пайызга), резина покрышкаларын (19,9 пайыз), баштапкы формасындагы пластмассаларды (36.2 пайызга) берүүлөр көбөйгөн. Мында, портландцементтин импорту 75,3 пайызга же 15,3 млн. АКШ долларына; автомобилдердин тетиктери жана ага тиешелүү башка буюмдардын 11,6 пайызга (4,2 млн. долларга); чоюн жана болоттун (7,4 пайызга) импортунун төмөндөшү байкалган. Алсак, жер семирткичтердин, көбүнесе, Өзбекстандын эсебинен түшүүсү (баардык берүүлөрдүн 76,2 пайызы) арткан. Ошол эле учурда, ушул өлкөдөн портланцементтин импорту 17,0 млн. долларга төмөндөгөн. Россиядан аралык товарларынын импорту да 2009-жылдагыга салыштырганда төмөндөгөн. Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачы (11,2 пайызга), чоюндан жана болоттон жасалган буюмдар (8,0 пайызга же 3,4 млн. АКШ долларга), резина покрышкалары (9,2 пайыз) сыяктуу товарлардын азайгандыгы байкалган. АКШдан автомобиль

[2] Бул жерде жана мындан ары товарлардын импорту СИФ баасында көрсөтүлгөн.

тетиктерин жана ага тиешелүү буюмдардын алынып келиниши 3,9 эсеге көбөйгөн. Кытайдан чоюнду жана болотту берүүлөр 3,0 млн. долларына ошондой эле кездемелерди берүүлөр (4,3 пайызга же 2,1 млн. АКШ долларына) азайган. Отчеттук мезгил ичинде импорттолуп алынган аралык товарларынын олуттуу бөлүгү (58,0 пайызы) алыскы чет өлкөлөр тарабынан камсыз кылынгаан.

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде *инвестициялык товарлардын импорту* 16,5 пайызга өсүү менен 455,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Ушул категориянын товардык түзүмүнө ылайык жүк ташуу үчүн каралган автомобилдердин импорту олуттуу өскөн (30,7 млн. АКШ долларына). Мындан тышкары, ташты, кендерди майдалоочу машиналардын (9,5 млн. АКШ долларына), электр трансформаторлорунун (9,4 млн. АКШ долларга, жүк көтөрүүчү жабдуулардын жана конвейерлердин (11,1 млн. АКШ долларга), ошондой эле маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн каралган машинкалардын (3,1 млн. долларга) түшүүлөрүнүн өскөндүгү байкалган. Инвестициялык товарлардын импортунун 87,3 пайызын алыскы чет өлкөлөр камсыз кылган. 2010-жылы АКШдан алынган жүк ташуучу автомобилдердин жана атайы багыттагы автомобилдердин импорту товарлардын ушул тобундагы эң эле ири операциядан болгон, ал 8,1 эсеге өскөн. Курулуш ишине керектелүүчү машиналар жана жабдуулар АКШдан 2009-жылдагыга салыштырганда 2,5 эсеге көп импорттолуп алынган. Кытайдан ар кандай кол менен иштетилүүчү жана машинка түрүндөгү инструменттерди берүүлөр өскөн. (2,2 эсеге).

Чийки заттардын импорту 117,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 38,2 пайызга аз. Айрыкча, органикалык эмес химиялык заттардын импорту 67,6 пайызга же 43,5 млн. АКШ долларына кыскарган. Негизинен бул сырьену берүүнү Казакстан 66,4 пайызга кыскарткан. Ошондой эле, отчеттук мезгил ичинде көбөйгөн импорттолуп алынган сырьелордун дээрлик бүтүндөй көлөмү (87,7 пайызы) КМШ өлкөлөрү тарабынан камсыз кылынган.

Россия Федерациясынын жана Бажы союзу жөнүндө келишимге катышкан мамлекеттердин аймагынын чегинен тышкары ташылып кеткен мунай заттарына бажы алымдарынын чендеринин (ставкаларынын) Кыргыз Республикасынын соода жүргүзүүсүнө 2010-жылы тийгизген таасири

Кыргыз Республикасынын мунай заттарына болгон керектөөсүн толук камсыз кылуу Россия Федерациясынан жана Казакстандан күйүүчү-майлоочу материалдардын (КММ) берилишине жараша болот, мында КММнын импортунун 85,6 пайызы географиялык жакын жайгашуусунан жана отундун чектелбеген көлөмүнө ээ экендигинен улам, Россия Федерациясы тарабынан камсыз кылынат.

1-график. 2010-жылда Россия Федерациясынан жана Казакстандан мунай заттарын импорттоо

млн. АКШ доллары

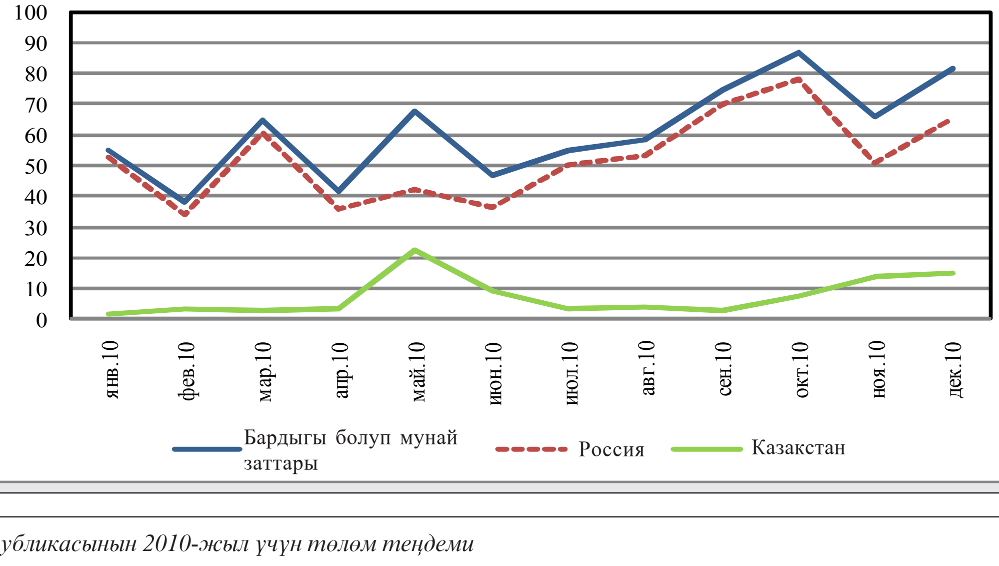

2010-жылдын 1-апрелинде Россия, Бажы союзуна мүчө болбогон өлкөлөр, анын ичинде Кыргызстан үчүн да мунай заттарына экспортук бажы алымын киргизген, бул Кыргыз Республикасынын тышкы соодасына мунун кандайча таасир этээрине мониторинг жүргүзүү зарылчылыгын таңуулаган.

2-график. 2010-жылдын март айынан тартып чыгарылып кеткендер үчүн мунай заттарына бажы алымдар чендеринин өзгөрүү динамикасы

1000 кг. АКШ долл.

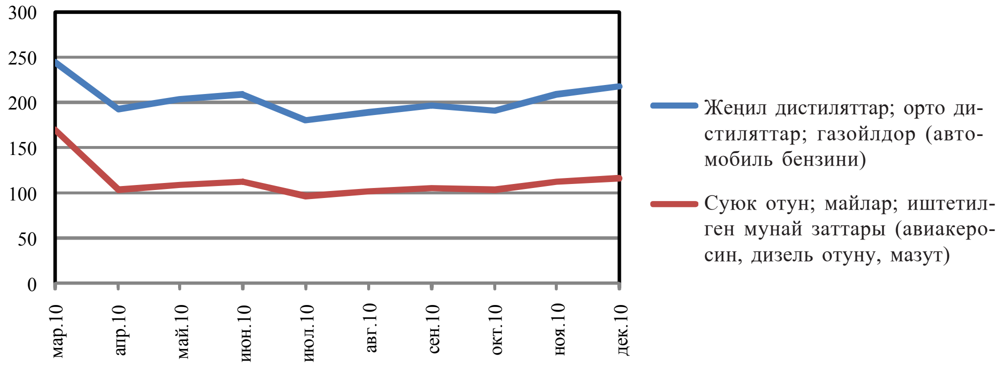

2010-жыл ичинде алынып кеткендерге бажы алымдарынын ченине жүргүзүлгөн мониторинг, Россия мунай заттарына бажы алымдарынын ченинин өзгөрүүсү мунай заттарды физикалык берүүлөргө сыяктуу эле, алардын нарктык көлөмүнө да таасир эткендигин көрсөткөн. Алсак, мунай заттарынын импортунун жалпы көлөмү 2009-жылдагыга салыштырганда доллар эквивалентинде 6,4 пайызга көбөйгөн. Мында, мунай отунунун импорттук баасы 40,5 пайызга өскөн, ошол эле учурда республикага отчеттук жыл ичинде 2009-жылдагыга караганда 380,2 миң тоннага аз ташылып келинген, бул 4 эселенген кыскарууну чагылдырат. Отундун энергопродукциясынын ушул түрүн физикалык берүүлөрдүн кыскаруусу биринчи кезекте, анын үчүнчү өлкөлөргө реэкспортунан көрүнгөн. Алсак, салыштыруу үчүн алынган жылдагыга караганда, мунай заттары 291,3 миң тоннага реэкспорттолгон.

Мында, негизги кыскаруу Өзбекстангатуура келген, анда төмөндөө 248,2 миң тоннаны түзгөн, бул эң оболу, баа спрэдинин жоктугуна шартталган.

РЕАЛДУУ ЭФФЕКТИВДҮҮ АЛМАШУУ КУРСУ

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси (РЭАК) 2010-жылдын акырына карата 111,3тү түзгөн жана 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 8,0 пайызга көбөйгөн. Мында, КМШ өлкөлөрүнүн ичинен соода жагынан негизги өнөктөштөр боюнча эсептелинген сомдун РЭАКгу 4,3 пайызга, алыскы чет өлкөлөр боюнча 8,8 пайызга өскөн.

Сомдун негизги соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдүн көпчүлүгүнүн валюталарына карата курсунун төмөндөшүнө карабастан, өнөктөш өлкөлөрдөгү инфляцияны деңгээлинин кыйла төмөндүгү РЭАК тенденциясын калыптандырууда аныктоочу фактордон болгон.

Алсак, инфляция Кыргыз Республикасында 2010-жылдын декабрь айында, 2009-жылдын декабрындагыга салыштырганда 19,2 пайызды түзгөн, ал эми өнөктөш өлкөлөрдө орун алган инфляциянын ошол мезгилдеги орточо деңгээли, алдын-ала эсептөөлөр боюнча 3,2 пайыз чегинде катталган.

2010-жылы сомдун соода боюнча негизги өнөктөштөрдөн болгон өлкөлөрдүн көпчүлүк валюталарына, атап айтканда кытай юанине карата 8,7 пайызга, казак тенгесине карата 7,2 пайызга, АКШ долларына карата 6,3 пайызга, орус рублине карата 2,3 пайызга номиналдык эки тараптуу алмашуу курсунун төмөндөөсү байкалган. Ошону менен бирге эле, өнөктөштөрдөн болгон өлкөлөрдүн айрым валюталары-

на карата чыңдалуусу белгиленген, айталык евроғо карата анын бекемделиши 4,3 пайыз чегинде катталган. Натыйжада, соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн көпчүлүгүнүн валютасына карата сомдун номиналдык эффективдүү алмашуу курсунун төмөндөөсүнүн таасири астында, номиналдык эффективдүү алмашуу курсунун жалпы индекси (НЭАК) 2010-жылдын акырына карата 116,2ни түзүү менен 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 6,5 пайызга төмөндөгөн.

Отчеттук жылдын жыйынтыгы боюнча, Кыргыз Республикасынын экспортунун физикалык көлөмү[3] 7,2 пайызга төмөндөгөн. Экспорттун түзүмүндө органикалык эмес химиялык заттарды берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн 21,7 пайызга, мунай заттардыкы - 69,8 пайызга, пахтаныкы - 10,2 пайызга, ар кандай баалуулукка жатпаган металлдардыкы - 6,1 пайызга, кагаз жана андан жасалган буюмдардыкы - 6,4 пайызга, тирүү малдыкы - 31,1 пайызга төмөндөгөндүгү белгиленген. Ушуну менен катары эле, жашылча-жемиштердин экспортунун физикалык көлөмүнүн 56,0 пайызга, тамекиники 39,7 пайызга, сүт азыктарыныкы 35,1 пайызга, ысыткыч лампаларыныкы 8,4 пайызга көбөйгөндүгү белгиленген.

2.3-график: РЭАК, НЭАК динамикасы жана керектөө товарларынын импортунун жана экспортунун көлөмү

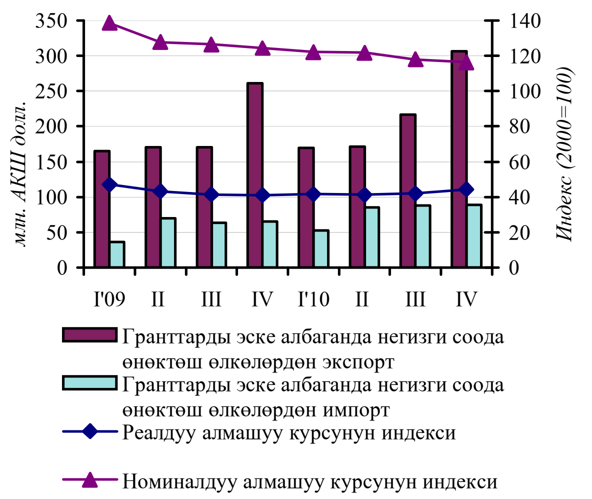

Экспорттук берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн азайуусу менен катар эле, импорттук түшүүлөрдүн[3] физикалык көлөмү да[4] кыскарган. Импорттун түзүмүндө мунай заттарынын түшүүлөрүнүн физикалык көлөмүнүн 24,3 пайызга, чоюндун жана болоттун - 26,0 пайызга, кантын - 23,4 пайызга, кофе, чай, какао, ар кандай татуу азыктардын 4,3 пайызга, резина покрышкалардыкы - 111,9 пайызга төмөндөгөндүгү белгиленген. Ушуну менен катар эле, медикаменттердин импортунун физикалык көлөмүнүн 4,4 пайызга, эт жана эт азыктарыныкы 56,6 пайызга, эфир майларынын жана парфюмердик каражаттардын 46,9 пайызга, ал эми телефон аппараттарыныкы 5,4 эсеге, өсүмдүк майларыныкы 17,7 пайызга көбөйгөндүгү катталган.

ЭЛ АРАЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР БАЛАНСЫ

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансынын терс сальдосу 2009-жылдагы 9,1 млн. доллардан отчеттук жылдагы 231,1 млн долларга чейин көбөйгөн. Ушул көрсөткүчтүн калыптанышына кызмат көрсөтүүлөр экспортунун 166,7 млн. долларга кыскаруусу жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун 55,4 млн. долларга өсүшү таасир эткен.

2.4-график. Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы

ИДПга карата пайыздарда

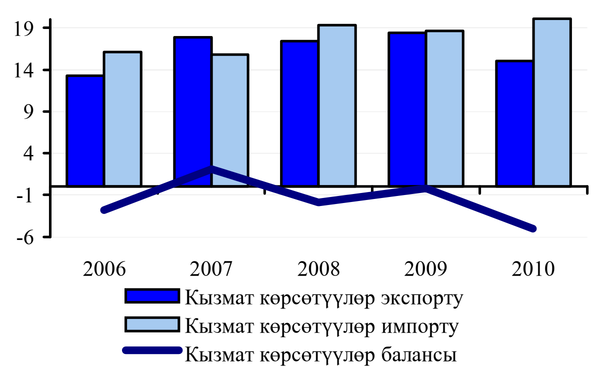

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр жүгүртүүсү 1 617,4 млн. доллар суммасында түптөлгөн. Бул 2009-жылдагы ушул эле мааниде 6,4 пайызга аз.

[3] Салыштырма салмагы экспорттун бүтүндөй көлөмүнүн 43,9 пайызын түзгөн айрым товардык позициялар боюнча экспорттун негизинде эсептелинген.

[4] Салыштырма салмагы импорттун бүтүндөй көлөмүнүн 72,5 пайызын түзгөн айрым товардык позициялар боюнча импорттун негизинде эсептелинген.

Кызмат көрсөтүүлөр экспорту 2010-жылы андан мурдагы жылдагыга салыштырганда 19,4 пайызга кыскаруу менен 693,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул "кыдыруулар", "ишкердик", "финансылык", "башка кызмат көрсөтүүлөр" сыяктуу позициялар боюнча көрсөткүчтөрдүн кыскарышынан улам келип чыккан.

Кызмат көрсөтүүлөр экспортунун эң эле олуттуу - 175,2 млн АКШ долларына төмөндөшү "кыдыруулар" статьясы боюнча байкалган, ал эми "финансылык кызмат көрсөтүүлөр", "ишкердик кызмат көрсөтүүлөр" жана "башка кызмат көрсөтүүлөр" статьялары боюнча кыскаруулар, нарктык көрсөткүчтө алганда тиешелүүлүгүнө жараша, 10,4, 12,4 жана 18,0 млн. АКШ доларын түзгөн.

Калган статьялар боюнча экспорттун өсүшү белгиленген. Алсак, экспорттун көбөйүүсү нарктык туюндурулушунда "транспорттук кызмат көрсөтүүлөр" статьясы боюнча - 15,4 млн АКШ долларында, байланыш кызмат көрсөтүүлөрү боюнча 10,6 млн. АКШ доллары жана курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр боюнча 14,9 млн АКШ долларында катталган.

Кызмат көрсөтүүлөр экспортунун түзүмүндө мурдагыдай эле, эң чоң үлүш "кыдыруулар" статьясы боюнча (экспорттун жалпы көлөмүнүн 40,9 пайызы), "транспорттук кызмат көрсөтүүлөр" (21,7 пайыз), ошондой эле "ишкердик кызмат көрсөтүүлөр" (16,3 пайыз) статьялары боюнча экспорттук көрсөткүчтөргө тиешелүү болгон.

2.5-график. Кызмат көрсөтүүлөр экспортунун түзүмү

экспортко карата пайыздарда

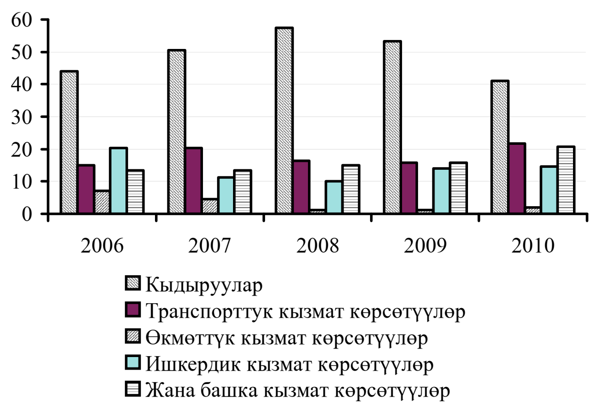

Отчеттук жылы кызмат көрсөтүүлөр импорту 2009-жылдагыга салыштырганда 6,4 пайызга өсүп, 924,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Мындай өсүш эң оболу, "ишкердик кызмат көрсөтүүлөр", "финансылык кызмат көрсөтүүлөр", "транспорттук кызмат көрсөтүүлөр жана "кыдыруулар" статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн өсүшү менен шартталган.

Кызмат көрсөтүүлөр импорту көрсөткүчүнүн эң чоң көбөйүүсү, 2010-жылы андан мурдагы жылдагыга салыштырганда 54,8 млн. АКШ (долларына көбөйгөн "ишкердик кызмат көрсөтүүлөр" статьясы боюнча) байкалган. Ушул статьянын импортунун жалпы көлөмүндөгү салыштырма салмагы 15,1 пайызды түзгөн.

2010-жыл ичинде "финансылык кызмат көрсөтүүлөр" статьясы боюнча импорт 2009-жылдагыга салыштырганда, 13,1 млн. долларга көбөйгөн, ал эми "кыдыруулар" статьясы боюнча импорт 4,3 млн. АКШ долларына өскөн.

Отчеттук жылда "транспорттук кызмат көрсөтүүлөр" импортунун көлөмү 2009-жылдагыга салыштырганда 1,1 пайызга бир азга көбөйгөндүгүнө карабастан, кызмат көрсөтүүлөрдүн чогуу алгандагы импорту 2,4 пайыздык пунктка кыскаруу менен 45,1 пайызды түзгөн (417,0 млн АКШ доллары).

Кызмат көрсөтүүлөр импортунун төмөндөшү "башка кызмат көрсөтүүлөр" (17,9 млн. долларга), "курулуш жагында кызмат көрсөтүүлөр" (6,4 млн АКШ доларына) жана "компьютердик жана маалыматтык кызмат көрсөтүүлөр" (2,6 млн. долларга) сыяктуу статьялар боюнча да байкалган.

2.6-график. Кызмат көрсөтүүлөр импортунун түзүмү

импортко карата пайыздарда

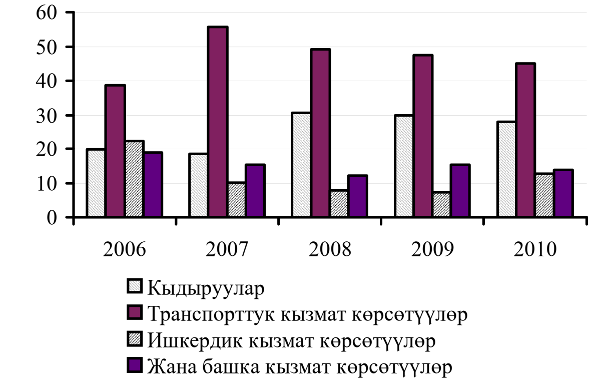

Кызмат көрсөтүүлөр менен эл аралык соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөр

Кыргыз Республикасы үчүн кызмат көрсөтүүлөр менен эл аралык соода жүргүзүүдө тарыхый калыптанып келген багытта сыяктуу эле, географиялык жактан да негизги өнөктөштөрдөн болуп, КМШ өлкөлөрү саналат. Алсак, отчеттук жылдын жыйынтыгы боюнча КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун үлүшү бул багыттагы экспорттун жалпы көлөмүнүн 58,5 пайызын (405,6 млн. АКШ долларын) түзгөн. 2009-жылдагыга салыштырганда бул көрсөткүч 5,1 пайыздык пункта азайган.

КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун географиялык түзүмүндө Кыргызстандын кызмат көрсөтүүлөр менен эл аралык соодасына олуттуу таасир эткен бир нече өлкөнү бөлүп көрсөтүүгө болот. Үлүшүнө 212,0 млн АКШ доллары туура келген Казакстан Республикасын, 95,8 млн АКШ долларына туура келген Россия Федерациясынын, 30,9 млн. АКШ доллары туура келген Өзбекстан Республикасы, 27,6 млн. АКШ доллары туура келген Тажикстан Республикасын мына ушундай өнөктөштөр катары атоого болот. Чет өлкө туристтерин тейлөө чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөр, КМШ өлкөлөрүнө кызмат көрсөтүүлөр экспортунда олуттуу киреше булагынан болуп калган.

Отчеттук жылы алыскы чет өлкөлөргө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун көлөмү 287,5 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 8,1 пайызга төмөн. Алыскы чет өлкөлөрдүн ичинен: Америка Кошмо Штатын (51,6 млн. АКШ доллары), Гонконг (24,0 млн. АКШ доллары), Туркия Республикасын (23,9 млн. АКШ доллары), Кытай Эл Республикасын (18,7 млн. АКШ доллары) жана Бириккен Араб Эмираттарын (17,5 млн. АКШ доллары) бөлүп көрсөтүүгө болот, булар чогуусу менен 2010-жылдагы алыскы чет өлкөлөргө ишке ашырылган экспорттун жалпы көлөмүнүн 47,2 пайызын түзөт. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр, туристтерди тейлөө чөйрөсүндөгү кызмат көрсөтүүлөр жана курулуш жагына кызмат көрсөтүүлөр бул өлкөлөргө экспорттун эң эле маанилүү статьяларынан болгон. Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр импортунун географиялык түзүмүн экспорттун түзүмүнөн анчалык деле айрымалана бербейт. Бул жерде да, КМШ өлкөлөрүнө импорттун эң чоң үлүшү (594,9 млн. АКШ доллары) туура келгендигин белгилеп кетүү зарыл. Бул, Кыргыз Республикасына эл аралык кызмат көрсөтүүлөр импортунун жалпы көлөмүнүн 64,4 пайызын камтыйт.

КМШ өлкөлөрүнүн ичинен Россия Федерациясына жана Казакстан Республикасына кызмат көрсөтүүлөр импортунун тиешелүүлүгүнө жараша, 232,4 жана 65,1 млн. доллар же болбосо, КМШ өлкөлөрүнүн импортунун жалпы көлөмүнүн 50,0 пайызы туура келген. Кызмат көрсөтүүлөрдүн түрү боюнча темир жол жана аба транспортунда эл ташууга жана жүк ташууга байланыштуу транспорттук кызмат көрсөтүүлөр, финансылык кызмат көрсөтүүлөр, байланыш кызмат көрсөтүүлөрү жана ишкердик кызмат көрсөтүүлөр басымдуу абалды ээлеген.

Алыскы чет өлкөлөрдүн ичинен Кытай Эл Республикасы (22,6 млн. АКШ доллары), Германия Федеративдүү Республикасы (20,1 млн. АКШ доллары), Түркия (19,1 млн. АКШ доллары), Америка Кошмо Штаттары (15,4 млн. АКШ доллары), Швейцария (10,8 млн. АКШ доллары) жана Латвия (9,5 млн. АКШ доллары) сыяктуу өлкөлөр эң чоң көрсөткүчтөргө жетишкен, чогуу алгандагы 2010-жыл ичинде алыскы чет өлкөлөрдөн импорттун жалпы көлөмүнүн 29,6 пайызын түзгөн. Бул өлкөлөргө автомобиль жана аба транспорту аркылуу жүк ташуу жана элдерди жеткирүү боюнча кызмат көрсөтүүлөр сунушталган.

КИРЕШЕЛЕР

2010-жылдын жыйынтыгы боюнча кирешелер сальдосунун терс балансы 149,9 млн долларды түзгөн, бул 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 18,6 пайызга аз. Ушул статьянын терс сальдосунун төмөндөшү тике сыяктуу эле "башка инвестициялар" статьялары боюнча төлөөгө каралган кирешелердин кыскарышы менен шартталган.

Отчеттук жыл ичинде "тике инвестициялар боюнча кирешелер" статьясынын терс сальдосу 22,4 пайызга төмөндөп, 93,1 млн АКШ долларын түзгөн. Ушул статьянын түзүмүндө дивиденддер жана бөлүштүрүлгөн пайда боюнча 41,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү агы-

лып кирүү байкалган. Ушуну менен катар эле, резидент эместердин Кыргызстандагы инвестициялык ишинен реинвестицияланган кирешелердин 11,6 пайызга төмөндөгөндүгү катталган.

Жеке сектор тарабынан мурда алынган кредиттер боюнча пайыздык төлөөлөрдү 60,4 пайызга азайуусу, "башка инвестициялар" статьясы боюнча кирешелердин терс сальдосунун 40,2 пайызга азайуусуна таасир эткен. Ушуну менен катары эле мамлекеттик сектордун тышкы милдетенмелери боюнча пайыздык төлөөлөрү 10,0 пайызга көбөйгөн (2.7-график. Кирешелер балансы)

2010-жылы "эмгекке төлөөлөр" статьясынын сальдосу, 32,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс чыгуу менен 2009-жылдагы ушул көрсөткүчкө салыштырганда 19,4 пайызга көбөйгөн. Бул резидент эместердин Кыргызстандагы ишкердигинен алынган кирешелердин резидентердин чет өлкөлөрдө иш алып баруусунан алынган кирешелерден артышы менен шартталган. Бул жерде ошондой эле, чет өлкөлөрдөгү резиденттердин "эмгегине төлөөлөр" статьясы боюнча эсепке алуу толук жүргүзүлбөгөндүгүн белгилеп кетүү зарыл.

2.7-график. Кирешелер балансы
млн. АКШ доллары

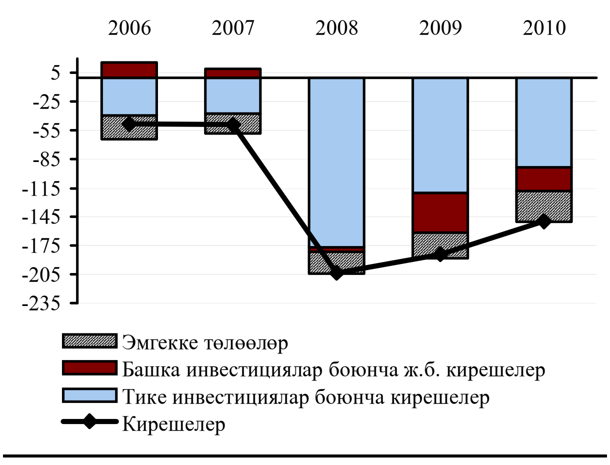

ТРАНСФЕРТТЕР

Күндөлүк трансферттердин балансы 2010-жылы 1 391,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо калыптанган. Бул 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 15,3 пайызга көп.

Отчеттук мезгил ичинде "мамлекеттик башкаруу секторуна" утурумдук трансферттердин таза агымы (төлөм теңдемин нейтралдуу негизде берүүдө) 78,2 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 59,9 пайызга төмөн. Ушул көрсөткүчтүн олуттуу төмөндөшү, эң оболу Россия Федерациясынын өкмөтүнөн 150,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндө гранттык каражаттардын агылып кириши катталган базалык мезгилдин жогорку деңгээли менен шартталган. Бул грантты эске албаганда, 2010-жыл ичинде "мамлекеттик башкаруу секторуна" күндөлүк трансферттердин таза агылып кирүүсү, 2009-жылдагыга салыштырганда 74,0 пайызга көбөйгөн. Мындай өсүш эң башкысы, мамлекеттик сектор тарабынан чет өлкө донорлорунан бюджетти колдоого алынган акчалай гранттардын эсебинен жүргөн.

Күндөлүк трасферттердин "башка секторлорго" таза агылып кирүүсү (төлөм теңдемин нейтралдуу негизде берүүдө) 29,7 пайызга көбөйүү менен 1 313,1 млн АКШ долларын түзгөн. Жалпы көлөмдө негизги үлүштү мурдагыдай эле, иштеп жаткандардын акчалай которуулары ээлеген. Отчеттук жылда алар боюнча таза агылып кирүү, 2009-жылдагыга салыштырганда 25,6 пайызга көбөйгөн.

Иштеп жаткандардын акчалай которууларын дүң агымында которуу системалары боюнча каражат которуулар эң чоң үлүштү ээлеген (90,8 пайызды). 2010-жыл ичинде акча которуу системалары боюнча таза агылып кирүү, 2009-жылдагыга салыштырганда 893,2 млн. доллардан 1 124,9 млн долларга чейин көбөйгөн.

Мында, бүтүндөй алганда акча которуунун географиялык түзүмү өзгөрүүсүз калган. Жыл жыйынтыгы боюнча акчалай которуулардын негизги үлүшү Россия Федерациясынан (93,0 пайызы), АКШдан (3,3 пайызы) жана Казакстандан (2,8 пайызы) түзгөн. Ошондой эле, айрыкча Россия Федерациясына акча которуулардын агылып чыгуусу да байкалган (98,3 пайыз).

2.8-график. Акчалай которуулардын жана керектөө товарларынын таза экспортунун сальдосу
ИДП пайыздары

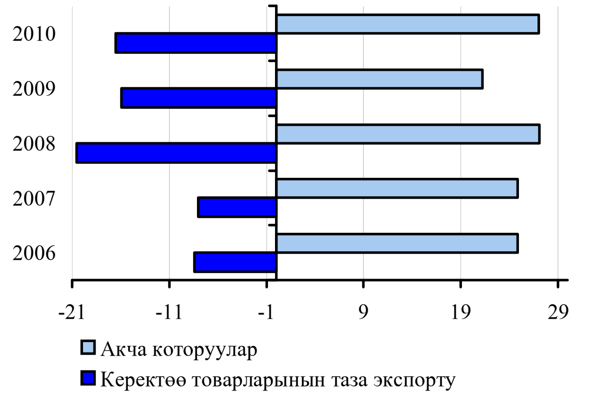

Акча которуулар сальдосу керектөө товарларынын таза экспорту 1,6 эсеге ашат, ал өз кезегинде 760,1 млн АКШ доллар өлчөмүндө тартыштыгы менен калыптанган.

3. КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЖАНА ФИНАНСЫЛЫК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Отчеттук мезгил ичинде **капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсебинин** балансы (аналитикалык негизде берүүдө) 266,6 млн. АКШ доллар өлчөмүндө оң сальдодо калыптанган, бул 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 62,7 пайызга төмөн (3.1-график. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби).

3.1-график. Капитал менен операциялардын жана финансылык операциялардын эсеби

ИДПга карата пайыздарда

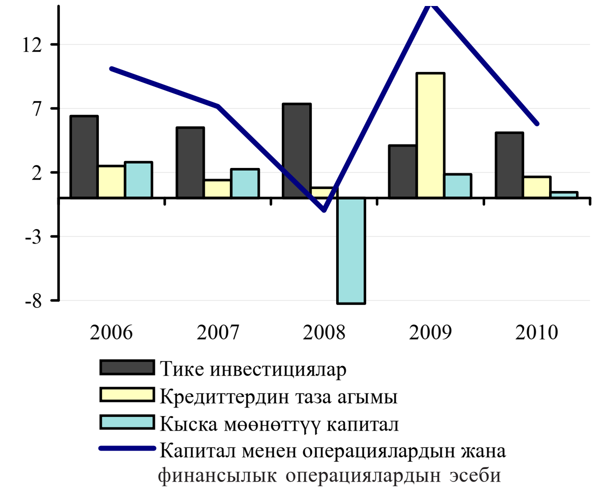

Капитал менен операциялар эсебинин тартыштыгы 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча 62,1 млн АКШ доллар өлчөмүндө калыптанган, бул 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 4,4 эсеге көп. Чет өлкөлөрдө туруктуу жашап калуу үчүн көчүп кеткен мигранттардын капиталынын жылышына байланыштуу операциялар, ушул статьянын өзгөрүүсүнө олуттуу таасир эткен. Алсак, 2010-жыл ичинде "мигранттардын трансферттери" статьясы боюнча агылып чыгуулардын 71,3 пайызга көбөйүүсү жүргөн, бул нарктык эквивалентте 49,8 млн АКШ долларын түзөт.

Отчеттук жылдын жыйынтыгы боюнча **финансылык эсептин** сальдосу 328,6 млн АКШ доллар өлчөмүндө оң калыптанып, 2009-жылга салыштырганда 55,0 пайызга төмөндөгөн.

Отчеттук жылы **тике чет өлкө инвестициялардан** түшүүлөрдүн өсүшү катталган. Мында, портфелдик ж.б. инвестициялар боюнча түшүүлөрдүн төмөндөөсү жүргөн.

Тике чет өлкө инвестицияларынын таза агымы 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча 233,6 млн АКШ долларына жетип, 2009-жылдагыга салыштырганда 23,2 пайызга көбөйгөн. Ушул инвестициялардын түзүмүндө "башка капиталга" агылып кирүүлөрдүн олуттуу көбөйгөндүгү белгиленген, ал 12,3 эсеге өсүп, 144,0 млн АКШ долларын түзгөн.

Тике чет өлкө инвестицияларынын географиялык түзүмүндө Кытай, Сейшель аралдары жана Россия сыяктуу өлкөлөрдөн инвестициялардын таза агымынын арткандыгы байкалган. Тике инвесторлордун көз карашынан алганда кайра иштетүү өнөр жайы жана кыймылсыз мүлккө байланыштуу операциялар, керектөөчүлөргө ижарага берүүлөр жана керектөөчүлөргө кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо боюнча операциялар экономикалык ишкердиктин инвестиция жумшалган эң эле алгылыктуу иш багытынан болгон.

2010-жылдын жыйынтыгына ылайык, портфелдик инвестициялар боюнча 103,2 млн. АКШ доллар деңгээлинде агылып кирүү катталган, бул 2009-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 36,3 пайызга төмөн. Муну резидент эместердин биздин өлкөнүн резиденттеринин тескөөсүндө турган карыздык баалуу кагаздарынын кайтара сатылышына байланыштуу операциялардагы өзгөрүүлөр менен түшүндүрүүгө болот. Ошону менен катары эле, портфелдик инвестициялар боюнча маалыматтар 2007-жылдын экинчи чейрегинен тартып кайрадан каралып чыккандыгын, атап айтканда карыздык баалуу кагаздар боюнча маалыматтар кошулгандыгын белгилеп кетүү зарыл.

Отчеттук жылы **"башка инвестициялар"** статьясы боюнча сальдо 8,1 млн. АКШ доллар өлчөмүндө терс чыккан, ал эми 2009-жылы 378,1 млн. доллар чегиндеги анын оң сальдосу катталган эле, бул эң башкысы, Россия Федерациясынан 300,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү мамлекеттик кредиттин тартылышы менен шартталган.

Кыргызстандын резиденттеринин резидент эместер алдындагы дебитордук карызынын 86,0 млн. АКШ долларына өскөндүгүнө карабастан, нак акчалардын жана коммерциялык банктардын чет өлкөлөрдөгү депозиттеринин 201,1 млн. АКШ долларына азайуусу резиденттердин "башка инвестициялар" статьясы боюнча активдеринин 103,1 млн. долларга азаюусуна алып келген.

Резиденттердин "башка инвестициялар" статьясы боюнча тышкы дүйнө алдындагы милдеттенмелердин көлөмү отчеттук жылда 111,2 млн. АКШ долларга төмөндөгөн.

Өлкөнүн тышкы милдеттенмелери банк тутумунан 204,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндө капиталдын агылып чыгуусу (2009-жыл ичинде 50,4 млн. долларга барабар өлчөмдөгү агылып кирүү катталган эле) жана кредиттердин таза агымынын көлөмүнүн 83,4 пайызга төмөндөшүнүн таасири астында калыптанган. Банк тутумунун 204,0 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү капиталдын агылып чыгышына тиешелүү, бул көрсөткүч өзүндө "АУБ" ААКсынын[1] көрсөткүчтөрүн да камтыган банк статистикасынын негизинде келип чыккандыгын белгилеп кетүү зарыл. "АУБ" ААКсынын операцияларын эске алабаганда, банк тутумунан 2010-жылдагы капиталдын агылып чыгуусу 32,3 млн. АКШ доллар өлчөмүндө катталган.

2010-жылдын жыйынтыгы боюнча мамлекеттик секторго кредиттердин таза агымы 66,7 пайызга төмөндөп, 11,8 млн. АКШ долларын түзгөн. Төмөндөө эң башкысы, тартылган кредиттердин көлөмүнүн 59.5 пайызга азайуусу менен шартталган. Бул жерде, жеке секторго кредиттер статьясы боюнча сальдо, 2009-жылдагы 120,8 млн. долларга барабар, анын оң маанисине салыштырганда, кароого алынып жаткан мезгил ичинде 35,4 млн. доллар өлчөмүндө терс мааниде чыккандыгын белгилеп кетүү зарыл. Жеке секторду таза кредиттөөнүн кыскарышы, 2009-жылы жеке сектордун кредиттери боюнча маалыматтардын жалпы базасына, банктык эмес финансы-кредит мекемелеринин (МКК, МКА) чет өлкө кредиторлору/инвесторлору алдындагы карызы боюнча маалыматтар кошулгандыгына байланыштуу келип чыккан.

Резиденттердин кредитордук карыздары 2010-жылда 17,4 млн. долларга көбөйгөн, ал эми 2009-жылы 41,0 млн долларга барабар төмөндөөнүн жүргөндүгү катталган.

"Каталар жана калтырып кетүүлөр" статьясы 23,9 млн. АКШ доллары көлөмүндө терс сальдодо калыптанган, бул республикадан капиталдын агылып чыгуусуна байланыштуу операциялардын же товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун жетиштүү эсепке алынбай жатышын тастыктайт.

ЭЛ АРАЛЫК КАМДАР

2010-жылдын акырына карата дүң эл аралык камдардын[2] көлөмү 1 718,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2009-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 8,2 пайызга жогору. товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдүн келечектеги импортунун алтын валюта камдары менен ордунун жабылышы коэффициенти 4,2 айды түзгөн.

3.2-график. Эл аралык камдар

[1] "АУБ" ААКсынын балансы туура эмес деп таанылган.

[2] Чегерилген пайыздарды эске албаганда.

4. КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТЫШКЫ КАРЫЗЫ

Номиналдык тышкы карыздын жалпы көлөмү (алынган жана орду жабылбаган) 2010-жылдын акырына карата 3 193,6 млн. АКШ доллары деңгээлине жеткен (өсүш 2,6 пайыз чегинде катталган), алардын ичинен:

– мамлекеттик тышкы карыз – 2 645,3 млн. бул чогуу алгандагы карыздын 82,8 пайызын түзөт (анын ичинде ЭВФтин кредиттери боюнча карыз – 176,2 млн. дол);
– жеке сектордун карызы – 548,3 млн. доллар (чогуу алгандагы карыздын 17,2 пайызы).

Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 1-январына карата мамлекеттик тышкы карызынын түзүмү расмий кредиторлор – көп тараптуу жана эки тараптуу донорлор алдындагы милдетенмелерди чагылдырат, алардын үлүшүнө милдеттенмелердин жалпы суммасынын, тиешелүүлүгүнө жараша 46,6 пайызы жана 36,3 пайызы туура келет. Жеке сектордун мамлекет тарабынан гарантияланбаган жана мамлекеттик тышкы карызда камтылбаган кредиттери 17,2 пайызды түзөт.

Тышкы карыздын карыз алуу булактары боюнча түзүмү 4.1-графикте чагылдырылган.

4.1-график. Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 1-январына карата каржылоо булактары боюнча тышкы карызы

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

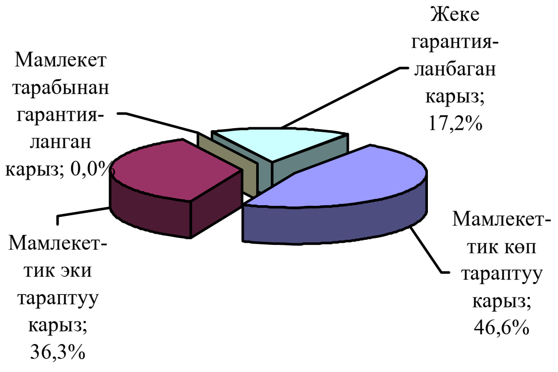

МАМЛЕКЕТТИК ТЫШКЫ КАРЫЗ

Көп тараптуу кредиторлор алдындагы мамлекеттик тышкы карыздын номиналдык көлөмү 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча 3,9 млн. АКШ долларына азайып, 1486,9 млн. долларды түзгөн. Топтун, салыштыруу үчүн алынган жылдагыга караганда салыштырма салмагы, 46,6 пайызга чейин төмөндөгөн.

Үлүшүнө жалпы тышкы карыздын 20,3 пайызы туура келген – Дүйнөлүк банк, 18,5 пайызы туура келген – Азия өнүктүрүү банкы, 5,5 пайызы туура келген – Эл аралык валюта фондусу, 1,5 пайызы туура келген – Ислам өнүктүрүү банкы сыяктуу эл аралык финансылык институттар жана үлүшүнө 0,7 пайыз туура келген башка финансылык институттар Кыргыз Республикасынын көп тараптуу кредиторлорунан болуп эсептелет.

4.2-график. Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 1-январына карата көп тараптуу карызы

жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

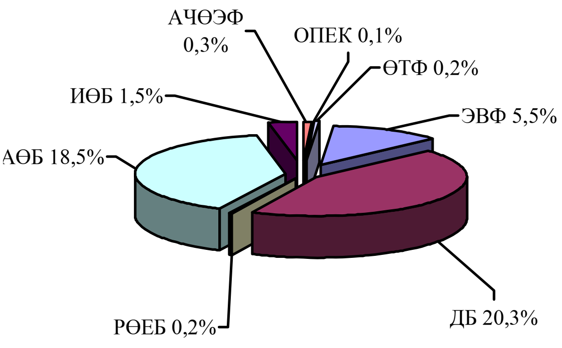

Эки тараптуу кредиторлор алдындагы тышкы карыздын номиналдык көлөмү отчеттук жылда 146,7 млн. АКШ долларына көбөйүп, 1 158,4 млн. долларды түзгөн, алардын ичинен:

– Париж Клубунун мүчөлөрү алдында – 927,0 млн. АКШ доллары;
– Париж Клубунун мүчөсү болбогондордун алдында – 231,5 млн. АКШ доллары.

Республиканын эки тараптуу карызы негизинен, экономиканын ар кайсы секторлорун КМШ өлкөлөрү жана алыскы чет өлкөлөр тарабынан каржылоого алынышынын натыйжасында келип чыккан. Кыргыз Республикасынын негизги эки тараптуу кредиторунан болуп, Россия жана Япония саналат (милдеттенмелердин жалпы суммасынын, тиешелүүлүгүнө жараша

15,8 пайызы жана 10,8 пайызы). КМШ өлкөлөрүнүн кийинчерээк мамлекеттик кредитке кайра таризделинген техникалык кредиттеринин ичинен Россия Федерациясы алдында карыздын орду жабылбай келет.

4.3-график. Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 1-январына карата эки тараптуу карызы
жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

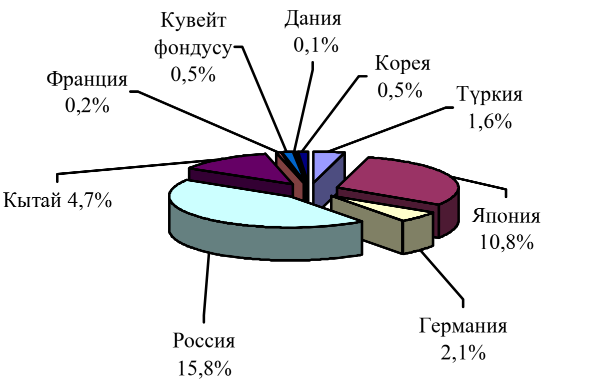

Эки тараптуу жана көп тараптуу кредиторлордун кредиттери негизинен, экономиканы структуралык жактан кайра өзгөртүп түзүү, айыл чарбасын өнүктүрүү, социалдык жактан коргоого алуу, транспорт жана коммуникация, инфраструктураны реабилитациялоо, финансы системасына колдоо көрсөтүп, аны өнүктүрүү, орто жана чакан бизнести өнүктүрүү программаларын каржылоого багытталган.

Алынган кредиттердин финансылык шарттарына анализдөөлөрдү жүргүзүүнүн негизинде, Кыргызстандын карызы негизинен, жеңилдетилген займдардан турарын[1] белгилеп кетүүгө болот.

2010-жылдын 31-декабрына карата Кыргызстандын тышкы карызынын түзүмүндө жеңилдетилген займдардын үлүшү басымдуулук кылган, алардын көлөмү тышкы карыздын жалпы көлөмүнүн 61,4 пайызын, ал эми жеңилдетилбеген карыздардын үлүшү 38,6 пайыз чегинде катталган.

4.4-график. Кыргыз Республикасынын карыз алуу шарттары боюнча 2011-жылдын 1-январына карата тышкы карызынын түзүмү
жалпы тышкы карыздардан пайыздарда

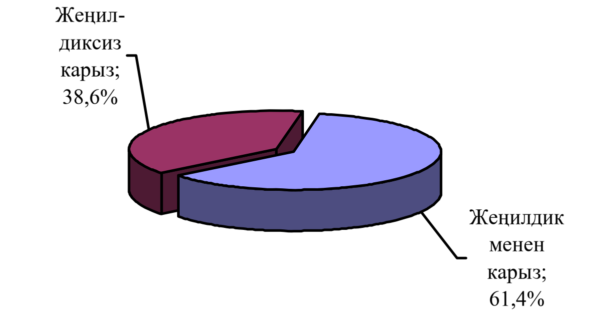

Жеңилдетилген шарттардагы (пайыздык чендери төмөн жана узак мөөнөт ичинде төлөнүүчү) кредиттерди Дүйнөлүк банк, Азия өнүктүрүү банкы, Эл аралык валюта фондусу жана Япония сыяктуу кредиторлор сунуштаган.

Ал эми Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы, ошондой эле Кытай, кредиттерди жеңилдетилбеген шарттарда беришкен.

2010-жылдын акырына карата абал боюнча Кыргыз Республикасын төмөнкүдөй негизги карыздык көрсөткүчтөр мүнөздөп турат:

- номиналдык жалпы тышкы карыз/ИДӨ – 69,4 пайыз.
- номиналдык жалпы тышкы карыз /товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту – 129,0 пайыз.
- номиналдык МТК/ИДӨ – 57,5 пайыз.
- номиналдык МТК/товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту – 106,9 пайыз.

4.5-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын коэффициенти
пайыздарда

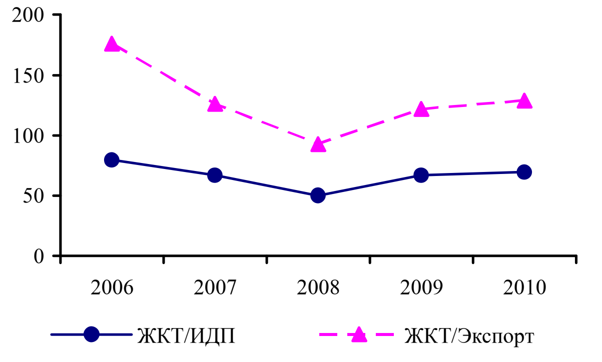

[1] Кыргыз Республикасы үчүн карыздын жеңилдетилиши кредитти берүүнүн мөөнөттөрүнө, колдонулуучу пайыздык ченге жараша болот жана кеминде 35% түзүүгө тийиш болгон грант-элементти эсептөөдөн улам аныкталат.

ЖЕКЕ ТЫШКЫ КАРЫЗ

2010-жылы мамлекет тарабынан гарантияланбаган жеке тышкы карыз (резидент эместер алдындагы) отчеттук жылы 548,3 млн. долларды түзгөн. Жеке тышкы карыздын түзүмүн тике жана башка чет өлкө инвесторлордон алынган кредиттер түзөт, алардын көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша, 60,6 жана 39,4 пайыз чегинде катталган.

Бул жерде, жеке тышкы карыздын абсалюттук сыяктуу эле, салыштырмалуу өлчөмдөрүнүн өзгөрүүсү 2009-жылдан тартып банктык эмес финансы-кредит мекемелери боюнча маалыматтарды корректировкалоонун эсебинен жүргөн, б.а. кредиттер боюнча жалпы маалымат базасына МФК, МКК, МКАлардын чет өлкө кредиторлору алдындагы карыздары боюнча маалыматтар да кошулган.

Отчеттук жылда жеке секторго сырттан кредиттик каражаттардын түшүүсү 133,2 млн. доллар чегинде катталган, бул 2009-жылдагы мааниден 3,4 эсеге аз. Дүйнөнүн 26 өлкөсүнөн кредиттик каражаттар тартылган, алардын ичинен эң эле активдүү кредитор өлкөлөрдөн болуп 15,9 млн. АКШ долларын сунуштаган - Улуубритания, Кытай – 24,0 млн. АКШ доллары, Сейшель аралдары – 37,6 млн. доллары жана Россия – 39,4 млн. доллар сунуштаган. Тике инвесторлордун көз карашынан алганда, кайра иштетүү өнөр жайы жана кыймылсыз мүлккө байланыштуу операциялар, ижара жана керектөөчүлөргө кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо багыттары экономикалык ишкердиктин инвестиция жумшоого боло турган багыттарынан болгон. Тике чет өлкө инвестицияларынын таза агымы, тиешелүүлүгүнө жараша 38,0 жана 73,4 млн. долларды түзгөн.

Жеке сектордун тышкы карызын тейлөө боюнча төлөмдөр отчеттук мезгил ичинде 144,4 млн. доллар чегинде катталган.

4.1-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы

	2006	2007	2008	2009	2010
Бир мезгилдин акырына карата ДТК *(млн. АКШ доллары)*	2 748,9	3 175,3	3 538,2	3 937,0	3 912,2
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК *(млн. АКШ доллары)*	2 264,0	2 551,3	2 569,1	3 114,1	3 193,6
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК ИДӨга карата *(пайыздар)*	79,4	66,7	50,0	66,8	69,4 [1]
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*	176,2	126,1	92,7	121,9	129,0 [2]
ЖТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)* [3]	102,6	197,1	343,0	693,1	226,3
ЖТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	93,1	186,1	333,8	663,7	229,5
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	8,0	9,7	12,4	27,1	9,1
- иш жүзүндө	7,2	9,2	12,0	26,0	9,3
Бир мезгилдин акырына карата МТК[4] *(млн. АКШ долл.)*	1 976,9	2 079,5	2 083,8	2 502,9	2 645,3
Бир мезгилдин акырына карата МТК *(ИПД пайыздар м-н)*	69,4	54,3	40,6	53,7	57,5 [1]
Бир мезгилдин акырына карата МТК *(экспортко карата пайыздар м-н)* [2]	153,9	102,8	75,2	98,0	106,9 [2]
МТК боюнча төлөөлөрдүн графиги[3] *(млн. АКШ долл.)*	69,3	69,1	80,2	85,2	91,4
МТКнын анык тейлениши[3] *(экспортко пайыздар м-н)*	62,7	66,3	76,8	77,5	85,0
МТКнын тейлөө коэффициенти *(экспортко пайыздар м-н)*					
- график боюнча	5,4	3,4	2,9	3,3	3,7
- иш жүзүндө тейленгени	4,9	3,3	2,8	3,0	3,4

[1] ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда
[2] Дүнүнөн алгандагы эл аралык камдардын ликвиддүү бөлүгү
[1] алдын-ала жылдык ИДПга карата
[2] товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн алдын-ала жылдык экспортуна карата
[3] негизги суммаларга жана пайыздарга тиешелүү төлөмдөрдү камтыйт

4.2-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын кредиторлордун түрү боюнча түзүмү

(бир мезгилдин акырына карата абал боюнча)

	2006		2007		2008		2009		2010	
	млн. АКШ долл.	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*
Жалпы тышкы карыз (I+II)	**2 264,0**	**100,0**	**2 551,3**	**100,0**	**2 569,1**	**100,0**	**3 114,1**	**100,0**	**3 193,6**	**100,0**
I. Мамлекеттик ж-а мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	**1 976,9**	**87,3**	**2 079,5**	**81,5**	**2 083,8**	**81,1**	**2 502,9**	**80,4**	**2 645,3**	**82,8**
I.1 Көп тараптуу карыз1	1 378,5	60,9	1 461,7	57,3	1 462,1	56,9	1 490,8	47,9	1 486,9	46,6
ЭВФ	163,1	7,2	149,8	5,9	164,5	6,4	167,1	5,4	176,2	5,5
Дүйнөлүк банк	612,8	27,1	656,5	25,7	648,2	25,2	656,0	21,1	649,2	20,3
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы	16,6	0,7	10,4	0,4	6,0	0,2	2,1	0,1	5,3	0,2
Азия Өнүктүрүү Банкы	532,2	23,5	586,2	23,0	586,7	22,8	610,1	19,6	590,7	18,5
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Ислам банкы	31,5	1,4	36,3	1,4	35,2	1,4	34,9	1,1	46,6	1,5
Айыл чарбасын өнүктүрүүнүн Эл аралык фонду	10,0	0,4	10,3	0,4	10,3	0,4	10,1	0,3	9,6	0,3
ОПЕК	5,6	0,2	4,9	0,2	4,2	0,2	3,5	0,1	2,7	0,1
Өнүгүүнүн Түндүк Фонду	6,7	0,3	7,4	0,3	6,8	0,3	6,9	0,2	6,6	0,2
I.2 Эки тараптуу карыз	596,0	26,3	616,1	24,1	620,7	24,2	1 011,8	32,5	1 158,4	36,3
I.2.1 КМШ өлкөлөрү	200,0	8,8	200,1	7,8	196,4	7,6	493,6	15,8	505,1	15,8
Россия[2]	188,9	8,3	191,5	7,5	193,6	7,5	493,6	15,8	505,1	15,8
Өзбекстан	11,1	0,5	8,6	0,3	2,9	0,1	—	—	—	—
I.2.2 Башка өлкөлөр	396,1	17,5	416,0	16,3	424,3	16,5	518,2	16,6	653,3	20,5
Түркия	48,4	2,1	49,3	1,9	50,1	1,9	49,8	1,6	49,5	1,6
Япония[2]	230,5	10,2	242,8	9,5	251,2	9,8	302,5	9,7	344,8	10,8
Германия[2]	58,8	2,6	69,6	2,7	74,3	2,9	76,8	2,5	67,9	2,1
Кытай	14,4	0,6	8,6	0,3	9,1	0,4	46,8	1,5	150,8	4,7
Франция[2]	5,7	0,3	6,5	0,3	6,2	0,2	6,4	0,2	5,9	0,2
Кувейт фонду	15,8	0,7	16,8	0,7	16,6	0,6	17,9	0,6	16,1	0,5
Индия	1,0	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—
Корея	18,4	0,8	18,2	0,7	13,6	0,5	14,6	0,5	15,0	0,5
Дания[2]	3,0	0,1	3,2	0,1	3,3	0,1	3,4	0,1	3,3	0,1
I.3 Мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	2,4	0,1	1,7	0,1	1,0	—	0,3	—	0,0	—
II. Гарантияланбаган карыз	**287,0**	**12,7**	**471,8**	**18,5**	**485,4**	**18,9**	**611,2**	**19,6**	**548,3**	**17,2**

[1] эл аралык финансы институттарын кошо алганда, көп тараптуу негизде иш алып баруучу кредиторлор

[2] Париж Клубуна катышуучу өлкөлөр

5. КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭЛ АРАЛЫК ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ПОЗИЦИЯСЫ

Өлкөнүн тышкы дүйнө алдындагы милдеттенмелеринин колдо болгон чет өлкө активдеринен артып турушу, 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын терс, анык эл аралык инвестициялык позициясын түптөгөн, ал 1 671,5 млн. долларын түзүү менен 2009-жылдагы көрсөткүчтөн 1,9 пайызга жогору болгон.

Камдык активдердин калдыгынын (запасынын) 2010-жылдын 1-январына карата алынган көрсөткүчкө салыштырганда 8,2 пайызга көбөйүүсүнө карабастан, чет өлкөлөргө портфелдик жана башка инвестициялардын ошол убакыт ичиндеги запастарынын, тиешелүүлүгүнө жараша 33,4 жана 15,6 пайызга төмөндөөсү Кыргыз Республикасынын тышкы финансылык активдеринин азайуусуна басымдуу таасир эткен. Ошентип, Кыргыз Республикасынын 2011-жылдын 1-январына карата тышкы финансылык активдеринин көлөмү 2 745,6 млн. долларды түзүү менен 2010-жылдын 1-январына карата абал боюнча алардын деңгээлине салыштырганда 4,7 пайызга төмөндөгөн.

Отчеттук жылы камдык активдердин запасы, эң башкысы чет өлкө валюталары жана атайы карыз алышуу укугундагы активдердин, ошондой эле монетардык алтындын көбөйүүсүнүн эсебинен 130,7 млн. долларга арткан.

Бул жерде ошондой эле, монетардык алтындын көбөйүүсү, анын баасынын өсүшүнүн эсебинен жүргөндүгүн белгилеп кетүү зарыл.

Соодалык кредиттердин запасынын 16,6 пайызга көбөйүүсүнө карабастан, нак акчалардын жана депозиттердин запасынын 35,7 пайызга кыйла олуттуу төмөндөөсүн "жана башка инвестициялар" статьясы боюнча запастын 15,6 пайызга же 784,5 млн. долларга чейин азайуусу шарттаган.

Мындан тышкары, портфелдик инвестициялар боюнча калдыктарда 3,4 пайызга азайуу жүргөн, буга резидент эместердин биздин өлкөнүн резиденттеринин тескөөсүндө турган карыздык баалуу кагаздарынын 26,3 пайызга кыскарышы түрткү берген.

Тышкы финансылык милдеттенмелердин көлөмү 2010-жылдын жыйынтыгы боюнча 4 417,1 млн. долларды түзгөн. 2010-жыл ичиндеги өзгөрүүлөр азайуу жагына ыктоо менен 2,3 пайыз чегинде катталган. Тышкы финансылык милдеттенмелердин калдыгы айрыкча, резидент эместердин тике ж.б. инвестицияларынын азайышынын эсебинен өзгөргөн.

Тике инвестицялар статьясы боюнча запас азайуу жагына бет алып, 3,0 пайызга өзгөрүп, 2011-жылдын 1-январына карата 973,7 млн. долларды түзгөн.

Резидент эместердин башка инвестицияларынын запасы 2011-жылдын 1-январына карата 3 438,6 млн. доллар чегинде катталган, бул отчеттук жылдын 1-январына карата алынган алардын деңгээлинен 1,7 пайызга төмөн. Мурдагыдай эле, башка инвестициялар боюнча милдеттенмелер түзүмүндө эң чоң үлүштү мамлекеттик башкаруу сектору тарабынан алынган кредиттер ээлейт. Ушул статья боюнча отчетко жыл ичинде кредиттердин таза агымы 11,8 млн. долларды түзгөн.

"Кредиттер" статьясы боюнча запастын көбөйүүсүнө карабастан, "нак акчалар жана депозиттер" боюнча милдеттенмелерге тиешелүү запастардын 75,4 пайызга төмөндөшү бүтүндөй "башка инвестициялар" боюнча запастын төмөндөшүнө түрткү берген.

5.1-график. ЭИСнын динамикасы

млн. АКШ доллары, жылдын акырына карата

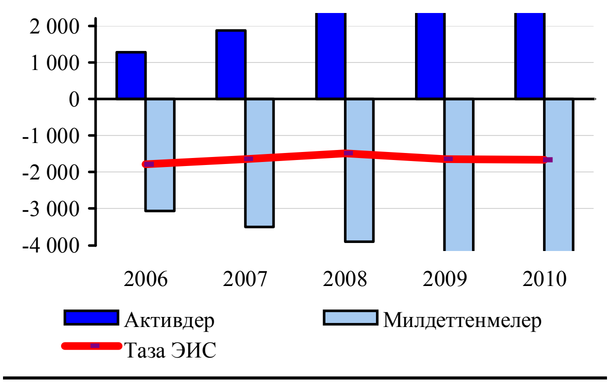

5.1-таблица. 2010-жылдын 1-январына жана 2011-жылдын 1-январына карата абал боюнча Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестицияларынын балансы
(млн. АКШ долларында)

	01.01.10 карата калдык	*Жүргүзүлгөн операция-лардан улам өзгөрүүлөр*	*Баалардын өзгөрүүсү*	*Курстардын өзгөрүүсү*	*Башка өзгөрүүлөр*	*01.01.11. карата калдык*
	1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
А. Активдер	**2 882,3**	**-108,5**	**21,2**	**-49,7**	**0,2**	**2 745,6**
Чет өлкөгө тике инвестициялар	1,0	—	0,1	—	0,2	1,3
Портфелдик инвестициялар	367,3	-117,7	-4,8	—	—	244,8
Акционердик капиталга	-10,9	-22,9	—	—	—	-33,9
Карыздык баалуу кагаздар	378,3	-94,8	-4,8	—	—	278,7
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	929,6	-103,1	—	-42,0	—	784,5
Нак акчалар жана депозиттер	548,6	-190,3	—	-5,6	—	352,7
Кредиттер	10,8	1,2	—	-11,1	—	1,0
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—	—
Банктар	10,8	1,2	—	-11,1	—	1,0
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	366,3	86,0	—	-25,4	—	426,9
Башка активдер	3,9	—	—	—	—	3,9
Камдык активдер	1 584,3	112,3	26,0	-7,6	—	1 715,0
Монетардык алтын	90,8	—	26,0	—	—	116,8
АКУ (СПЗ)	165,5	9,1	—	-4,4	—	170,2
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	1 328,0	103,2	—	-3,2	—	1 428,0
Нак акчалар жана депозиттер	841,4	264,3	—	-8,2	0,2	1 097,7
Чет өлкө баалуу кагаздары	486,6	-161,1	—	5,0	-0,2	330,3
Б. Милдеттенмелер	**4 522,5**	**116,9**	**-0,8**	**42,7**	**-264,2**	**4 417,1**
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	1 003,8	233,6	—	-9,0	-254,6	973,7
Портфелдик инвестициялар	20,1	-14,5	-0,8	—	—	4,8
Акционердик капиталга	20,1	-14,5	-0,8	—	—	4,8
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	3 498,7	-102,1	—	51,7	-9,6	3 438,6
Накталай акчалар ж-а депозиттер	308,8	-202,5	—	-30,5	—	75,8
Кредиттер	2 729,9	82,9	—	91,8	—	2 904,6
АКЖО (ОДКР)	167,1	9,1	—	—	—	176,2
Мамлекеттик башкаруу сектору	2 335,8	110,8	—	22,6	—	2 469,1
Банктар	30,6	-1,5	—	25,6	—	54,7
Башка секторлор	196,4	-35,4	—	43,6	—	204,6
Соодалык кредиттер	327,8	17,4	—	-9,6	-9,6	326,0
Башка милдеттенмелер*	132,2	—	—	—	—	132,2
В. Эл аралык таза инвестициялык позиция (А-Б)	**-1 640,2**	**-225,3**	**22,0**	**-92,4**	**264,5**	**-1 671,5**

* өлкөлөрдүн төлөм теңдемине колдоо көрсөтүү үчүн ЭВФ мүчөлөрүнөн болгон өлкөлөр арасында АКУну бөлүштүрүүнү камтыйт, анын аркасында Кыргыз Республикасынын милдеттенмелери 2009-жылдын үчүнчү чейрегинде 132,2 млн. АКШ долларына көбөйгөн.

** 2010-жылдын 4-чейреги үчүн УСКнын алдын ала алынган маалыматтары.

5.2-таблица. Кыргыз Республикасынын чет өлкө активдеринин жана милдеттенмелеринин 2006-жылдан 2010-жылга чейинки динамикасы

(млн. АКШ долларында)

	01.01.07. карата калдык	*01.01.08. карата калдык*	*01.01.09. карата калдык*	*01.01.10. карата калдык*	*01.01.11. карата калдык*
А. Активдер	**1270,3**	**1864,6**	**2427,9**	**2882,3**	**2745,6**
Чет өлкөгө тике инвестициялар**	3,4	1,2	1,3	1,0	1,3
Портфелдик инвестициялар**	19,3	235,9	436,4	367,3	244,8
Акционердик капиталга	—	17,1	-3,9	-10,9	-33,9
Карыздык баалуу кагаздар	19,3	218,8	440,4	378,3	278,7
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	433,3	433,8	767,8	929,6	784,5
Нак акчалар жана депозиттер	236,0	208,8	334,3	548,6	352,7
Кредиттер	17,4	20,6	13,5	10,8	1,0
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,3	—	—	—	—
Банктар	17,1	20,6	13,5	10,8	1,0
Башка секторлор	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер**	177,0	221,5	417,8	366,3	426,9
Жана башка активдер	2,9	-17,1	2,2	3,9	3,9
Камдык активдер	814,3	1193,7	1222,4	1584,3	1715,0
Монетардык алтын	52,8	69,5	71,9	90,8	116,8
АКУ (СДР) (СПЗ)	33,3	13,7	55,2	165,5	170,2
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	728,2	1110,5	1095,4	1328,0	1428,0
Нак акчалар жана депозиттер	518,4	745,4	531,3	841,4	1097,7
Чет өлкө баалуу кагаздары	209,7	365,1	564,0	486,6	330,3
Б. Милдеттенмелер	**3062,6**	**3506,9**	**3910,9**	**4522,5**	**4417,1**
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар**	619,8	818,5	1062,5	1003,8	973,7
Портфелдик инвестициялар**	6,6	8,7	21,2	20,1	4,8
Акционердик капиталга	6,6	8,7	21,2	20,1	4,8
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Жана башка инвестициялар	2436,1	2679,7	2827,2	3498,7	3438,6
Нак акчалар жана депозиттер	119,6	204,5	249,7	308,8	75,8
Кредиттер	2033,4	2148,8	2172,4	2729,9	2904,6
АКЖО (ОДКР)	163,1	149,8	164,5	167,1	176,2
Мамлекеттик башкаруу сектору	1813,9	1929,7	1919,2	2335,8	2469,1
Банктар	18,0	22,1	33,6	30,6	54,7
Башка секторлор	38,4	47,2	55,0	196,4	204,6
Соодалык кредиттер	283,2	326,4	405,1	327,8	326,0
Башка милдеттенмелер	—	—	—	132,2	132,2
С. Таза эл аралык инвестициялык позиция (А-Б)	**-1792,3**	**-1642,3**	**-1482,9**	**-1640,2**	**-1671,5**

* өлкөлөрдүн төлөм теңдемине колдоо көрсөтүү үчүн ЭВФ мүчөлөрүнөн болгон өлкөлөр арасында АКУну бөлүштүрүүнү камтыйт, анын аркасында Кыргыз Республикасынын милдеттенмелери 2009-жылдын үчүнчү чейрегинде 132,2 млн. АКШ долларына көбөйгөн.

** 2010-жылдын 4-чейреги үчүн УСКнын алдын ала алынган маалыматтары.

I тиркеме: Таблицалар жана графиктер

I.1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу формасы)

(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Күндөлүк операциялардын эсеби	**-263,1**	**-225,9**	**-703,4**	**-105,9**	**-188,0**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-967,4	-1195,5	-1975,9	-1128,8	-1429,4
Товарлар*	-886,5	-1275,8	-1879,2	-1119,8	-1198,3
Товарлардын экспорту (ФОБ)	906,0	1337,8	1874,4	1693,8	1782,6
экспорт	604,8	927,1	1172,9	934,9	842,9
порттордон алынган товарлар	—	—	—	—	—
монетардык эмес алтын	206,0	224,7	463,5	529,5	668,3
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	95,2	186,0	238,0	229,5	271,4
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	—	—	—
Товарлардын импорту (ФОБ)	-1792,4	-2613,6	-3753,5	-2813,6	-2980,9
импорт (СИФ)	-1715,8	-2408,6	-4056,2	-3032,9	-3220,7
нарк боюнча оңдоолор	138,7	179,9	318,9	226,6	242,1
порттордон алынган товарлар	-2,4	-8,4	-16,3	-7,3	-2,4
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	-212,9	-376,5	—	—	—
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	—	—	—
Кызмат көрсөтүүлөр	-81,0	80,3	-96,8	-9,1	-231,1
экспорт	378,7	684,8	896,1	859,8	693,1
импорт	-459,7	-604,5	-992,9	-868,9	-924,2
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	-121,4	-197,8	-342,4	-277,5	-266,6
экспорт	56,6	139,3	146,4	134,9	150,4
импорт	-178,0	-337,1	-488,7	-412,5	-417,0
Темир жол транспорту	-89,1	-177,7	-283,5	-242,8	-242,8
экспорт	20,1	34,4	46,0	35,0	37,9
импорт	-109,2	-212,2	-329,5	-277,8	-280,6
Аба транспорту	-0,9	12,6	5,6	16,4	27,4
экспорт	32,2	92,5	92,8	95,5	107,4
импорт	-33,0	-79,9	-87,3	-79,2	-80,1
Автомобиль транспорту	-26,3	-20,5	-33,2	-27,8	-36,4
экспорт	1,7	2,9	2,2	2,2	3,7
импорт	-28,0	-23,5	-35,5	-29,9	-40,1
Транспорттун башка түрлөрү	-5,2	-12,1	-31,2	-23,3	-14,8
экспорт	2,6	9,5	5,3	2,2	1,4
импорт	-7,8	-21,6	-36,5	-25,6	-16,2
Кыдыруулар	75,3	233,6	210,1	191,9	12,5
экспорт	167,0	346,0	514,5	458,8	283,6
импорт	-91,6	-112,4	-304,4	-266,9	-271,1
Ишкер кыдыруулар	23,2	89,2	59,9	55,8	-21,7
экспорт	71,8	148,8	221,2	197,3	122,0
импорт	-48,6	-59,6	-161,3	-141,4	-143,7
Жеке кыдыруулар	52,1	144,4	150,2	136,1	34,2
экспорт	95,2	197,2	293,3	261,5	161,7
импорт	-43,1	-52,8	-143,1	-125,4	-127,4
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	4,2	4,6	3,9	0,1	7,1
экспорт	10,1	12,0	16,4	9,3	19,9
импорт	-5,9	-7,4	-12,6	-9,2	-12,8
Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр	16,4	5,0	10,4	0,5	21,0
экспорт	19,7	16,8	20,8	18,8	32,8
импорт	-3,3	-11,8	-10,5	-18,3	-11,9
Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-16,9	-4,4	-2,5	-8,4	-7,4
экспорт	1,4	5,0	8,3	3,6	6,7
импорт	-18,3	-9,4	-10,8	-12,0	-14,1
Экскурсиялык бюро кызматы	—	—	—	0,1	—
экспорт	—	—	—	0,1	—
импорт	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын жана УСК баа берүүлөрүн эске алуу менен

2009				2010				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-181,4	**157,1**	**-32,8**	**-48,8**	**-84,2**	**12,7**	**-54,8**	**-61,8**	**Күндөлүк операциялардын эсеби**
-316,7	-237,6	-307,0	-267,6	-167,7	-272,4	-528,6	-460,7	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-308,1	-277,2	-301,1	-233,4	-152,4	-208,1	-430,7	-407,1	Товарлар*
283,5	375,4	433,1	601,9	466,9	408,3	333,5	574,0	Товарлардын экспорту (ФОБ)
164,9	247,7	243,0	279,2	185,5	231,6	202,3	223,5	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	порттордон алынган товарлар
75,7	85,9	122,4	245,5	239,8	121,4	75,8	231,2	монетардык эмес алтын
42,9	41,7	67,7	77,2	41,5	55,2	55,4	119,3	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-591,5	-652,6	-734,2	-835,3	-619,3	-616,4	-764,2	-981,1	Товарлардын импорту (ФОБ)
-637,5	-704,2	-791,8	-899,4	-669,2	-665,0	-827,3	-1059,2	импорт (СИФ)
47,6	53,2	59,7	66,1	51,3	49,6	63,1	78,2	нарк боюнча оңдоолор
-1,6	-1,6	-2,2	-2,0	-1,3	-1,0	—	—	порттордон алынган товарлар
—	—	—	—	—	—	—	—	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-8,7	39,6	-5,9	-34,2	-15,3	-64,3	-97,9	-53,6	Кызмат көрсөтүүлөр
179,2	239,8	215,6	225,3	189,9	131,5	176,4	195,4	экспорт
-187,8	-200,1	-221,5	-259,5	-205,2	-195,8	-274,3	-249,0	импорт
-59,7	-66,6	-70,4	-80,9	-55,8	-54,4	-75,6	-80,8	Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр
29,0	32,7	35,4	37,9	32,1	34,0	38,3	45,9	экспорт
-88,7	-99,3	-105,8	-118,7	-88,0	-88,4	-113,9	-126,7	импорт
-49,5	-55,1	-65,1	-73,1	-52,0	-51,8	-64,3	-74,6	Темир жол транспорту
7,3	10,0	8,6	9,0	8,0	8,5	11,3	10,1	экспорт
-56,8	-65,2	-73,8	-82,1	-60,1	-60,3	-75,6	-84,7	импорт
0,4	3,1	7,4	5,5	6,6	8,3	4,1	8,3	Аба транспорту
20,2	21,7	25,6	28,0	23,5	24,9	25,8	33,3	экспорт
-19,8	-18,6	-18,3	-22,5	-16,8	-16,6	-21,6	-25,0	импорт
-5,8	-6,6	-7,2	-8,2	-6,9	-7,3	-11,0	-11,3	Автомобиль транспорту
0,7	0,5	0,5	0,5	0,4	0,6	1,1	1,6	экспорт
-6,4	-7,1	-7,7	-8,7	-7,3	-7,9	-12,0	-12,9	импорт
-4,8	-7,9	-5,4	-5,1	-3,5	-3,5	-4,5	-3,2	Транспорттун башка түрлөрү
0,7	0,6	0,6	0,3	0,3	0,1	0,1	0,9	экспорт
-5,6	-8,5	-6,0	-5,4	-3,8	-3,6	-4,7	-4,1	импорт
31,8	70,6	46,6	42,9	23,6	-10,0	-7,4	6,3	Кыдыруулар
88,9	129,9	120,3	119,7	90,3	43,0	72,7	77,7	экспорт
-57,1	-59,2	-73,7	-76,8	-66,7	-53,0	-80,0	-71,4	импорт
8,0	24,4	12,7	10,8	3,5	-9,6	-11,2	-4,5	Ишкер кыдыруулар
38,2	55,8	51,7	51,5	38,8	18,5	31,3	33,4	экспорт
-30,3	-31,4	-39,0	-40,7	-35,3	-28,1	-42,4	-37,9	импорт
23,8	46,2	33,9	32,1	20,1	-0,4	3,8	10,7	Жеке кыдыруулар
50,7	74,0	68,6	68,2	51,5	24,5	41,4	44,3	экспорт
-26,9	-27,8	-34,6	-36,1	-31,3	-24,9	-37,6	-33,6	импорт
-0,2	0,7	—	-0,4	0,1	3,2	2,0	1,8	Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү
2,6	2,7	1,9	2,1	1,9	5,8	6,3	5,9	экспорт
-2,8	-2,0	-1,9	-2,5	-1,8	-2,6	-4,3	-4,1	импорт
2,1	2,0	1,3	-4,9	-5,0	2,8	8,2	14,9	Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр
4,3	6,5	5,9	2,1	0,6	4,9	10,4	16,9	экспорт
-2,2	-4,5	-4,6	-7,0	-5,6	-2,1	-2,2	-2,0	импорт
-1,6	-2,5	-2,4	-2,0	-2,2	3,2	-4,9	-3,6	Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр
1,0	0,8	0,5	1,3	0,2	6,1	0,2	0,2	экспорт
-2,6	-3,3	-2,8	-3,3	-2,3	-2,9	-5,1	-3,8	импорт
—	—	0,1	—	—	—	—	—	Экскурсиялык бюро кызматы
—	—	0,1	—	—	—	—	—	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	импорт

I.1-таблица: (уландысы)

	2006	2007	2008	2009	2010
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	-1,6	-5,4	4,4	6,9	-16,5
экспорт	2,0	3,7	13,5	10,9	0,6
импорт	-3,6	-9,0	-9,1	-4,0	-17,1
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	-0,4	-3,2	-13,2	-14,9	-10,6
экспорт	1,3	1,1	1,4	1,3	3,1
импорт	-1,7	-4,4	-14,6	-16,2	-13,6
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	22,5	25,5	6,1	1,1	5,5
экспорт	27,3	30,7	11,6	10,3	14,6
импорт	-4,8	-5,2	-5,5	-9,2	-9,1
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	-39,4	3,2	-4,9	41,3	-26,0
экспорт	83,1	84,8	93,7	125,7	113,3
импорт	-122,6	-81,6	-98,5	-84,5	-139,3
анын ичинен Техникалык жардам	-20,0	-20,0	-20,0	-20,5	-20,7
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	-19,8	19,1	31,3	49,9	49,8
экспорт	10,2	45,3	69,4	86,1	68,1
импорт	-29,9	-26,2	-38,1	-36,2	-18,3
Кирешелер	-48,1	-48,9	-203,5	-184,1	-149,9
Эмгекке төлөөлөр	-24,2	-20,8	-22,3	-27,0	-32,3
Инвестициялардан түшкөн кирешелер	-23,8	-28,1	-181,2	-157,1	-117,6
Тике инвестициялар	-39,7	-37,2	-176,6	-120,1	-93,1
Бөлүштүрүлгөн пайда	-14,0	-0,2	-1,6	—	41,0
Реинвестицияланган кирешелер	-21,0	-33,6	-152,9	-108,0	-95,5
Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)	-4,7	-3,5	-22,1	-12,1	-38,6
Портфелдик инвестициялар	0,1	0,2	0,5	4,2	0,2
Башка инвестициялар	15,7	8,9	-5,1	-41,2	-24,6
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-19,9	-24,5	-28,5	-44,4	-35,2
АКЖО (ОДКР)	-0,9	-0,8	-0,7	-0,8	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	-16,9	-17,2	-18,8	-24,1	-27,5
Банктар	-1,6	-5,6	-8,1	-7,7	4,3
Башка секторлор	-0,6	-0,9	-0,8	-11,8	-12,1
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	35,6	33,4	23,4	3,2	10,5
Күндөлүк трансферттер	752,4	1018,5	1476,0	1207,1	1391,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	12,4	30,9	45,9	194,9	78,2
Товардык гранттар	10,4	11,5	12,3	14,2	0,3
Техникалык жардам	—	—	—	—	—
Эл аралык уюмдарга төлөмдөр	-4,7	-3,4	-3,6	-3,0	-3,6
Акчалай гранттар	6,7	22,8	37,1	183,7	81,4
Башка секторлор	740,0	987,6	1430,1	1012,1	1313,1
Иштеп жаткандардын акчалай которуулары	709,6	951,4	1392,4	990,3	1243,8
Түшүүлөр	753,9	1021,1	1468,7	1072,0	1379,3
Агылып чыгуу	-44,3	-69,7	-76,3	-81,7	-135,5
Башка трансферттер	30,4	36,2	37,7	21,8	69,3
Капитал менен операциялардын жана финансы операцияларынын эсеби	**104,1**	**-43,8**	**-143,5**	**480,8**	**212,0**
Капитал менен операциялар эсеби	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0	-62,1
Капиталдык трансферттер	-43,9	-74,9	-44,9	-14,0	-62,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	29,4	36,3	36,6	50,7	20,0
Товарлар түрүндөгү гранттар	9,4	16,3	16,6	30,7	—
Техникалык жардам	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Башка секторлор	-73,3	-111,2	-81,5	-64,7	-82,1
Элдин көчүп кетүүлөрүнө б-туу трансферттер*	-73,6	-119,8	-89,4	-69,9	-119,7
Түшүүлөр	8,1	9,4	8,3	9,1	9,2
Агылып чыгуу	-81,7	-129,1	-97,6	-78,9	-129,0
Карыздарды жокко чыгаруу	—	—	—	—	—
Башка трансферттер	0,3	8,6	7,9	5,2	37,7

*Улуттук банктын берген баасы боюнча маалыматтар

2009				2010				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
5,8	1,7	0,1	-0,6	-4,5	-6,8	-1,7	-3,5	Финансылык кызмат көрсөтүүлөр
7,0	2,4	1,0	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	экспорт
-1,2	-0,8	-0,9	-1,1	-4,7	-7,0	-1,8	-3,6	импорт
-2,8	-2,7	-2,4	-7,0	-3,8	-1,4	-3,8	-1,5	Компьютердик ж-а маалымат кызмат көрс-лөрү
0,1	0,5	0,3	0,4	0,4	0,3	1,8	0,7	экспорт
-3,0	-3,2	-2,6	-7,4	-4,2	-1,7	-5,6	-2,2	импорт
-0,5	0,7	1,9	-1,0	-0,5	0,9	3,6	1,6	Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр
1,7	2,3	4,0	2,3	2,0	3,2	5,8	3,6	экспорт
-2,1	-1,6	-2,2	-3,3	-2,5	-2,3	-2,2	-2,0	импорт
-4,2	29,9	6,9	8,6	10,5	-5,3	-28,1	-3,1	Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр
15,3	48,4	26,6	35,3	33,5	26,4	29,1	24,3	экспорт
-19,5	-18,5	-19,7	-26,7	-23,0	-31,7	-57,2	-27,4	импорт
-5,0	-5,1	-5,1	-5,3	-5,3	-5,0	-5,3	-5,0	анын ичинен Техникалык жардам
20,6	5,8	12,4	11,1	22,3	3,4	9,8	14,3	Жана башка кызмат көрсөтүүлөр
29,2	13,5	19,6	23,8	28,7	7,5	11,8	20,1	экспорт
-8,5	-7,7	-7,3	-12,7	-6,4	-4,1	-1,9	-5,8	импорт
-38,9	-11,5	-37,4	-96,3	-143,4	-35,6	45,7	-16,6	Кирешелер
-6,0	-6,5	-5,9	-8,6	-7,2	-7,2	-7,9	-10,0	Эмгекке төлөөлөр
-32,9	-5,1	-31,4	-87,7	-136,3	-28,4	53,6	-6,5	Инвестициялардан түшкөн кирешелер
-30,2	3,4	-15,1	-78,1	-125,1	-22,9	58,8	-3,9	Тике инвестициялар
—	—	—	—	—	-9,4	41,1	9,3	Бөлүштүрүлгөн пайда
-29,4	4,8	-12,6	-70,8	-110,6	-4,9	20,2	-0,2	Реинвестицияланган кирешелер
-0,9	-1,4	-2,5	-7,3	-14,5	-8,6	-2,5	-13,0	Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)
3,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	—	—	Портфелдик инвестициялар
-6,0	-8,7	-16,6	-9,9	-11,2	-5,6	-5,1	-2,6	Башка инвестициялар
-8,7	-8,2	-17,0	-10,5	-10,6	-7,7	-10,4	-6,4	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
—	-0,4	—	-0,4	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
-5,5	-4,8	-8,2	-5,7	-9,1	-5,0	-9,0	-4,4	Мамлекеттик башкаруу сектору
-3,2	-2,2	-1,1	-1,2	1,1	1,1	0,9	1,2	Банктар
—	-0,8	-7,8	-3,2	-2,6	-3,8	-2,4	-3,2	Башка секторлор
2,7	-0,6	0,4	0,6	-0,7	2,1	5,3	3,8	Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер
174,2	406,2	311,5	315,1	227,0	320,8	428,1	415,4	Күндөлүк трансферттер
6,7	158,7	4,0	25,5	8,3	20,7	13,7	35,6	Мамлекеттик башкаруу сектору
3,1	1,7	3,5	6,0	—	0,1	0,3	—	Товардык гранттар
—	—	—	—	—	—	—	—	Техникалык жардам
-0,7	-0,9	-0,4	-1,0	-0,6	-0,5	-1,1	-1,3	Эл аралык уюмдарга төлөмдөр
4,3	158,0	0,9	20,5	8,9	21,1	14,5	36,9	Акчалай гранттар
167,6	247,5	307,5	289,6	218,7	300,1	414,4	379,9	Башка секторлор
162,8	238,8	303,1	285,5	213,1	288,2	387,5	355,0	Иштеп жаткандардын акчалай которуулары
178,8	257,3	324,5	311,4	234,1	313,7	430,5	401,0	Түшүүлөр
-16,0	-18,4	-21,4	-25,9	-21,0	-25,5	-43,0	-46,0	Агылып чыгуу
4,8	8,6	4,4	4,0	5,5	11,9	27,0	24,9	Башка трансферттер
253,3	**5,4**	**355,5**	**-133,4**	**-18,8**	**110,8**	**145,2**	**-25,2**	**Капитал менен операциялардын жана финансы операцияларынын эсеби**
-6,3	-10,9	-1,9	5,1	-4,3	-10,9	-31,2	-15,7	Капитал менен операциялар эсеби
-6,3	-10,9	-1,9	5,1	-4,3	-10,9	-31,2	-15,7	Капиталдык трансферттер
7,9	9,0	12,6	21,2	5,0	5,0	5,0	5,0	Мамлекеттик башкаруу сектору
2,9	4,0	7,6	16,2	—	—	—	—	Товарлар түрүндөгү гранттар
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Техникалык жардам
-14,3	-19,9	-14,5	-16,0	-9,3	-15,9	-36,2	-20,7	Башка секторлор
-15,2	-22,4	-15,5	-16,8	-13,7	-22,2	-49,4	-34,5	Элдин көчүп кетүүлөрүнө б-туу трансферттер
2,3	2,1	2,3	2,3	1,8	1,8	2,5	3,1	Түшүүлөр
-17,4	-24,5	-17,9	-19,1	-15,4	-24,0	-51,9	-37,6	Агылып чыгуу
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздарды жокко чыгаруу
0,9	2,5	1,1	0,7	4,4	6,3	13,2	13,8	Башка трансферттер

I.1-таблица: (уландысы)

	2006	2007	2008	2009	2010
Финансылык эсеп	147,9	31,1	-98,6	494,8	274,0
Тике инвестициялар*	182,0	208,9	377,1	189,6	233,6
Чет мамлекеттерге	—	1,0	0,1	0,3	—
Кыргыз Республикасына	182,0	207,9	377,0	189,4	233,6
Түшүүлөр	410,6	436,8	866,2	660,9	446,0
Агылып чыгуу	-228,6	-228,9	-489,2	-471,6	-212,4
Акционердик капиталга	31,5	16,4	25,3	69,7	-6,0
Түшүүлөр	73,5	64,5	59,5	114,0	22,3
Агылып чыгуу	-42,0	-48,1	-34,2	-44,4	-28,3
Реинвестицияланган кирешелер	21,0	33,6	152,9	108,0	95,5
Жана башка капитал	129,5	157,9	198,8	11,7	144,0
Түшүүлөр	316,0	338,7	653,8	438,9	328,2
Агылып чыгуу	-186,5	-180,8	-455,0	-427,2	-184,1
Портфелдик инвестициялар*	-3,0	-14,3	-230,0	161,9	103,2
Активдер	-3,0	-15,8	-236,2	161,2	117,7
Акционердик капиталга	—	-10,8	21,1	7,0	22,9
Карыздык баалуу кагаздар	-3,0	-5,1	-257,2	154,1	94,8
Милдеттенмелер	—	1,5	6,2	0,7	-14,5
Акционердик капиталга	—	1,5	6,2	0,7	-14,5
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—
Активдер	—	—	—	—	—
Милдеттенмелер	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	138,8	143,3	-124,4	411,0	49,6
Активдер	-24,0	19,4	-362,7	-217,2	103,1
Накталай акчалар жана депозиттер	-11,7	26,7	-119,3	-207,4	189,1
Банктар	-17,0	37,7	-115,9	-157,9	199,9
Башка секторлор	5,2	-10,9	-3,4	-49,5	-10,8
Соодалык кредиттер**	-13,5	-27,6	-224,0	-7,5	-86,0
Башка секторлор	-13,5	-27,6	-224,0	-7,5	-86,0
Узак мөөнөттүү	-9,1	-18,5	-150,1	-5,0	-57,6
Кыска мөөнөттүү	-4,5	-9,1	-73,9	-2,5	-28,4
Жана башка активдери	1,3	20,3	-19,3	-2,3	—
АКЖО (ОДКР)	1,0	20,0	-19,3	-2,3	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,3	0,3	—	—	—
Милдеттенмелер	162,8	123,9	238,2	628,2	-53,5
Накталай акчалар жана депозиттер	-36,3	81,1	46,8	54,7	-202,5
Банктар	-36,3	81,1	46,8	54,7	-202,5
Соодалык кредиттер**	132,7	13,3	121,6	-41,0	17,4
Башка секторлор	132,7	13,3	121,6	-41,0	17,4
Узак мөөнөттүү	73,0	7,3	66,9	-22,6	9,6
Кыска мөөнөттүү	59,7	6,0	54,7	-18,5	7,8
Кредиттер	56,8	18,4	60,7	452,9	82,9
Алынганы	148,8	107,5	136,1	578,7	260,8
АКЖО (ОДКР)	3,8	4,0	42,2	26,0	33,7
Узак мөөнөттүү	3,8	4,0	42,2	26,0	33,7
Мамлекеттик башкаруу сектору	80,7	65,0	50,1	370,6	150,0
Узак мөөнөттүү	80,7	65,0	50,1	370,6	150,0
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен, УСКнын 2010-жылдын IV чейреги үчүн тике инвестициялар, портфелдик инвестициялар жана соода кредиттери боюнча алдын ала алынган маалыматтары.

** 2010-жылдын IV чейреги үчүн УСКнын алдын ала алынган маалыматтары.

2009				2010				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
259,6	16,3	357,4	-138,5	-14,5	121,7	176,4	-9,5	Финансылык эсеп
-8,7	4,1	66,7	127,5	165,1	-5,0	-29,0	102,6	Тике инвестициялар*
1,6	-0,3	-0,9	—	27,1	—	-27,0	-0,1	Чет мамлекеттерге
-10,3	4,5	67,7	127,5	138,0	-5,0	-2,0	102,7	Кыргыз Республикасына
152,8	156,3	140,9	211,0	177,0	52,1	19,8	197,1	Түшүүлөр
-163,0	-151,8	-73,3	-83,5	-39,0	-57,1	-21,8	-94,4	Агылып чыгуу
5,8	3,6	29,1	31,1	2,6	0,9	-15,2	5,7	Акционердик капиталга
18,6	13,3	37,3	44,8	3,6	9,0	2,9	6,8	Түшүүлөр
-12,8	-9,7	-8,2	-13,7	-1,0	-8,1	-18,1	-1,1	Агылып чыгуу
29,4	-4,8	12,6	70,8	110,6	4,9	-20,2	0,2	Реинвестицияланган кирешелер
-45,5	5,7	25,9	25,6	24,7	-10,8	33,4	96,8	Жана башка капитал
104,8	147,8	91,0	95,4	62,7	38,2	37,1	190,1	Түшүүлөр
-150,3	-142,1	-65,0	-69,8	-38,0	-49,0	-3,7	-93,4	Агылып чыгуу
73,6	90,3	104,6	-106,5	-73,1	80,0	96,1	0,1	Портфелдик инвестициялар*
74,0	90,0	103,7	-106,5	-70,1	80,1	107,7	—	Активдер
2,8	1,5	2,8	—	22,8	0,1	—	—	Акционердик капиталга
71,2	88,5	100,9	-106,5	-92,9	80,0	107,7	—	Карыздык баалуу кагаздар
-0,4	0,3	0,9	—	-2,9	-0,1	-11,6	0,1	Милдеттенмелер
-0,4	0,3	0,9	—	-2,9	-0,1	-11,6	0,1	Акционердик капиталга
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
—	—	—	—	—	—	—	—	Активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Милдеттенмелер
29,9	408,9	45,5	-73,3	-37,5	33,6	138,4	-84,9	Башка инвестициялар
26,3	-50,4	-114,7	-78,4	-127,8	295,2	60,8	-125,0	Активдер
-18,0	-19,8	-107,9	-61,8	-66,6	271,2	65,9	-81,4	Накталай акчалар жана депозиттер
-24,5	-29,1	-79,4	-24,9	-37,7	292,6	-33,5	-21,5	Банктар
6,5	9,4	-28,5	-36,9	-28,9	-21,4	99,4	-60,0	Башка секторлор
46,6	-30,6	-6,8	-16,7	-61,2	23,9	-5,1	-43,6	Соодалык кредиттер**
46,6	-30,6	-6,8	-16,7	-61,2	23,9	-5,1	-43,6	Башка секторлор
31,2	-20,5	-4,6	-11,2	-41,0	16,0	-3,4	-29,2	Узак мөөнөттүү
15,4	-10,1	-2,2	-5,5	-20,2	7,9	-1,7	-14,4	Кыска мөөнөттүү
-2,3	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка активдери
-2,3	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
3,6	459,3	160,2	5,1	90,3	-261,5	77,6	40,1	Милдеттенмелер
0,2	18,9	5,3	30,3	42,4	-231,7	-9,3	-3,9	Накталай акчалар жана депозиттер
0,2	18,9	5,3	30,3	42,4	-231,7	-9,3	-3,9	Банктар
-12,2	6,1	13,3	-48,3	-0,3	-24,8	19,5	23,0	Соодалык кредиттер**
-12,2	6,1	13,3	-48,3	-0,3	-24,8	19,5	23,0	Башка секторлор
-6,7	3,4	7,3	-26,6	-0,2	-13,6	10,7	12,7	Узак мөөнөттүү
-5,5	2,8	6,0	-21,7	-0,1	-11,2	8,8	10,4	Кыска мөөнөттүү
11,1	433,4	5,0	3,3	30,0	-15,2	61,0	7,1	Кредиттер
29,8	468,8	47,5	32,6	65,6	12,8	139,0	43,3	Алынганы
—	26,0	—	—	—	—	33,7	—	АКЖО (ОДКР)
—	26,0	—	—	—	—	33,7	—	Узак мөөнөттүү
17,8	303,4	32,8	16,6	32,5	4,9	90,7	22,0	Мамлекеттик башкаруу сектору
17,8	303,4	32,8	16,6	32,5	4,9	90,7	22,0	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү

I.1.-таблица: (уландысы)

	2006	2007	2008	2009	2010
Банктар	38,1	12,2	24,1	28,0	18,2
Узак мөөнөттүү	—	7,0	22,5	13,1	15,4
Кыска мөөнөттүү	38,1	5,2	1,6	14,9	2,8
Башка секторлор	26,2	26,3	19,7	154,1	58,8
Узак мөөнөттүү	26,2	26,3	19,7	154,1	58,8
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Амортизация (график)	-92,1	-89,1	-75,4	-125,8	-177,9
АКЖО (ОДКР)	-27,3	-24,6	-23,4	-22,5	-24,7
Узак мөөнөттүү	-27,3	-24,6	-23,4	-22,5	-24,7
Мамлекеттик башкаруу сектору	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7	-39,3
Узак мөөнөттүү	-24,2	-26,5	-37,2	-37,7	-39,3
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Банктар	-28,5	-20,1	-12,6	-45,7	-57,9
Узак мөөнөттүү	—	-0,4	-12,6	-26,5	-53,6
Кыска мөөнөттүү	-28,5	-19,8	—	-19,3	-4,3
Башка секторлор	-12,0	-17,8	-2,2	-19,9	-56,1
Узак мөөнөттүү	-12,0	-17,8	-2,2	-19,9	-56,1
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар	9,5	11,0	9,2	29,5	48,6
Мамлекеттик башкаруу сектору	6,6	2,8	3,5	7,7	6,4
Башка секторлор	2,9	8,2	5,8	21,8	42,2
Башка милдеттенмелер**	—	—	—	132,2	—
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Башка секторлор	—	—	—	132,2	—
Камдык активдер	-169,9	-306,8	-121,3	-267,7	-112,3
Монетардык алтын	—	—	—	—	—
Атайы карыз алышуу укугу	-26,8	20,4	-43,4	-109,1	-9,1
Чет өлкө валютасы	-143,1	-327,1	-77,9	-158,6	-103,2
Таза каталар жана калтырып кетүүлөр	**159,1**	**269,7**	**846,9**	**-374,9**	**-23,9**
Жалпы баланс	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Эскертүү:
* Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен.
** Өлкөлөрдүн төлөм теңдемин колдоого алуу үчүн ЭВФке мүчө болгон өлкөлөр арасында АКУну (СДР) бөлүштүрүүсүн кошо алганда, Кыргыз Республикасынын милдеттенмеси 132,2 млн. АКШ долларына көбөйгөн.

Узак мөөнөттүү инвестициялар - төлөө мөөнөтү контрактыга ылайык бир жылдан ашкан мөөнөттү түзгөн же деги эле макулдашылбаган финансылык активдерге салымдар.

Кыска мөөнөттүү инвестициялар - алгач түзүлгөн контрактыга ылайык төлөө мөөнөтү бир жыл жана ага жетпеген мөөнөттү түзгөн же биринчи талап боюнча төлөнүп берилген финансылык активдерге салымдар.

2009				2010				
I	**II**	**III**	**IV**	**I**	**II**	**III**	**IV**	
2,0	11,7	9,3	5,0	12,2	3,5	1,3	1,2	Банктар
2,0	7,4	3,0	0,7	12,2	1,9	0,1	1,2	Узак мөөнөттүү
—	4,3	6,4	4,3	—	1,6	1,2	—	Кыска мөөнөттүү
10,0	127,7	5,4	11,0	21,0	4,4	13,3	20,1	Башка секторлор
10,0	127,7	5,4	11,0	21,0	4,4	13,3	20,1	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-18,6	-35,4	-42,5	-29,3	-35,6	-28,1	-78,0	-36,2	Амортизация (график)
-10,0	-1,8	-8,9	-1,9	-10,3	-1,7	-10,9	-1,8	АКЖО (ОДКР)
-10,0	-1,8	-8,9	-1,9	-10,3	-1,7	-10,9	-1,8	Узак мөөнөттүү
-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	-6,4	-13,1	-5,7	-14,1	Мамлекеттик башкаруу сектору
-5,5	-13,1	-5,1	-13,9	-6,4	-13,1	-5,7	-14,1	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-3,1	-18,4	-18,7	-5,6	-7,5	-1,3	-47,5	-1,6	Банктар
-0,1	-14,4	-6,4	-5,6	-3,2	-1,3	-47,5	-1,6	Узак мөөнөттүү
-3,0	-4,0	-12,3	—	-4,3	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
—	-2,1	-9,8	-7,9	-11,4	-11,9	-14,0	-18,7	Башка секторлор
—	-2,1	-9,8	-7,9	-11,4	-11,9	-14,0	-18,7	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
4,4	0,9	4,3	19,8	18,2	10,1	6,4	13,9	Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар
3,5	0,5	3,2	0,5	3,1	0,4	3,1	-0,2	Мамлекеттик башкаруу сектору
0,9	0,4	1,1	19,3	15,1	9,7	3,3	14,1	Башка секторлор
—	—	132,2	—	—	—	—	—	Башка милдеттенмелер**
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	—	132,2	—	—	—	—	—	Башка секторлор
164,9	-487,0	140,5	-86,1	-69,0	13,1	-29,2	-27,2	Камдык активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Монетардык алтын
9,9	1,7	-123,0	2,3	10,2	1,7	-22,9	1,8	Атайы карыз алышуу укугу
155,0	-488,7	263,6	-88,4	-79,3	11,4	-6,3	-29,0	Чет өлкө валютасы
-71,9	**-162,5**	**-322,7**	**182,1**	**103,0**	**-123,5**	**-90,4**	**87,0**	**Таза каталар жана калтырып кетүүлөр**
0,0	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**Жалпы баланс**

I.2-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү

(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**794,1**	**1 134,2**	**1 617,6**	**1 443,5**	**1 488,4**
Тирүү мал, малдан алынган азык-түлүктөр	23,6	31,0	37,0	28,6	43,5
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	36,6	80,3	95,6	86,2	104,1
Малдан алынган азыктар	8,2	9,2	10,8	6,9	1,1
Тамак-аш азык-түлүк, алкоголь ичимдиктери, суусун-р, уксус,тамеки	28,9	37,3	37,1	36,4	45,2
Минерал продукциясы[2]	177,8	330,0	451,9	236,3	125,9
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	14,4	24,4	131,3	258,5	166,9
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	19,8	18,7	12,1	13,0	9,3
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	14,3	16,0	18,4	6,6	6,7
Жыгач, андан жасалган буюмдар, көмүр, пробка (тыгындар)	0,8	0,7	0,8	0,4	0,1
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	4,7	4,9	7,1	7,6	6,2
Текстиль жана токулган буюмдар	96,7	122,3	132,9	103,1	161,8
Бут кийим, баш киймдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	1,2	1,9	4,1	3,1	2,4
Таштан, гипстен, цементен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	43,8	54,8	43,3	6,5	10,3
Баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	212,6	228,5	483,6	533,7	671,7
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	27,0	52,9	47,8	19,0	36,9
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	51,1	69,9	55,3	49,5	49,8
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардан бөлүктөрү	23,7	42,3	39,1	34,1	36,7
Оптика, сүрөт, кинематография приборлору жана аппараттары	0,8	3,7	1,5	3,5	1,3
Өнөр жайынын атайы багыттары жана башка продукциялары	4,6	0,3	2,7	6,3	4,8
Ар түрдүү өнөр жай буюмдары	3,5	5,0	5,2	4,2	3,8
Искусство чыгарма, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	—	—	—	—	—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

* энергопродукцияларды кошо алганда

I.3-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү

(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**794,1**	**1 134,2**	**1 617,6**	**1 443,5**	**1 488,4**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	90,5	139,3	158,4	133,1	160,7
Суусундуктар жана тамеки	12,8	16,3	19,8	21,7	30,2
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор	75,0	80,2	75,8	43,1	53,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	148,9	279,7	395,5	226,4	117,5
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	—	0,2	0,2	—	—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р	13,1	25,0	131,8	259,3	167,7
Материалдардын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	96,0	148,3	142,2	48,4	57,9
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	74,5	112,2	94,4	83,2	86,6
Ар кандай даяр буюмдар	77,3	108,2	135,9	98,5	146,2
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана опер-лар	206,0	224,8	463,5	529,8	668,3

Эскертүү:

УСКнин маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.4-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**1 718,2**	**2 417,0**	**4 072,4**	**3 040,2**	**3 223,1**
Тирүү мал, малдан алынган азык-түлүктөр	22,9	40,7	59,7	66,1	96,7
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	62,6	119,1	174,0	142,7	121,6
Май жана малдын же өсүмдүк майлары	21,3	30,6	50,7	49,4	59,7
Тамак-аш азыктары, алкоголь ичимдиктер, суусун-р, уксус, тамеки	141,6	185,6	251,3	245,9	267,3
Минерал продукциясы*	527,4	781,4	1 242,1	839,0	876,0
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	145,5	222,7	289,5	305,9	300,8
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук ж-а резина буюмдары	85,2	104,8	108,0	99,1	121,3
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	2,0	2,8	6,5	5,1	6,0
Жыгач, андан жасалган буюмдар, көмүр, пробка (тыгындар)	28,6	54,4	70,7	65,6	64,6
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	33,0	41,8	48,8	56,3	53,0
Текстиль жана токулган буюмдар	51,0	47,9	260,8	189,1	209,0
Бут кийим, баш киймдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	7,7	8,7	66,4	56,6	42,6
Таштан, гипстен, цементен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	26,2	35,9	56,7	57,9	56,4
Баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	3,4	1,5	9,0	2,8	2,8
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	104,9	177,7	233,4	185,4	183,1
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	271,9	343,7	456,7	330,0	408,5
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	136,6	144,2	627,0	276,5	280,0
Оптика, сүрөт, кинематография приборлору жана аппараттары	25,7	34,0	24,4	24,8	36,5
Өнөр жайынын атайы багыттагы жана башка продукциялары	0,6	1,7	0,8	1,6	1,0
Ар түрдүү өнөр жай товарлары	20,1	37,6	36,0	40,3	36,5
Искусство чыгармалары, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	—	—	—	—	—

Эскертүү:
УСКнин маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* энергопродукцияларды кошо алганда

I.5-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**1 718,2**	**2 417,0**	**4 072,4**	**3 040,2**	**3 223,1**
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар	188,3	279,2	400,9	384,8	408,5
Суусундуктар жана тамеки	46,4	70,9	94,4	78,8	86,2
Оттундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор	46,2	74,9	88,3	57,4	55,9
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	502,1	740,4	1 197,7	803,2	854,0
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	12,6	21,0	37,7	37,2	48,3
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р	178,0	263,3	328,3	335,7	343,1
Материалдардын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	236,7	355,9	513,5	461,7	457,9
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	407,9	490,0	1 083,6	604,4	691,9
Ар кандай даяр буюмдар	97,3	120,0	319,6	275,2	276,6
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар	2,6	1,3	8,3	1,7	0,6

Эскертүү:
УСКнин маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.6-таблица: Экспортту функционалдык бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**794,1**	**1 134,2**	**1 617,6**	**1 443,5**	**1 488,4**
Керектөө товарлары	168,1	249,6	311,9	233,0	351,9
Чийки заттар	59,3	88,9	187,3	315,0	202,4
Аралык товарлары	382,0	461,3	687,0	630,2	778,9
Инвестициялык товарлар	35,8	54,8	36,1	38,9	37,8
Энергопродукциялар	148,9	279,7	395,3	226,4	117,4

Эскертүү:

Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча, УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.7-таблица: Экспортту географиялык бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**794,1**	**1 134,2**	**1 617,6**	**1 443,5**	**1 488,4**
КМШ өлкөлөрү	**378,9**	**567,1**	**773,7**	**523,3**	**516,7**
Россия	153,8	234,6	310,2	185,8	257,8
Казакстан	162,6	204,6	184,1	140,7	181,7
Өзбекстан	27,9	85,7	232,1	167,6	40,2
Таджикстан	23,9	28,1	27,0	15,8	15,4
Беларусь	4,1	6,1	5,7	2,8	5,7
Украина	0,9	1,8	5,3	3,5	6,4
КМШга кирген башка өлкөлөр	5,7	6,1	9,4	7,1	9,6
Алыскы чет өлкөлөр	**415,1**	**567,1**	**843,9**	**920,2**	**971,7**
Европа					
Швейцария	207,7	226,1	440,5	444,8	387,9
Франция	0,3	0,4	108,2	184,9	38,2
Азия					
БАЭ	8,9	14,4	50,7	101,7	302,2
Кытай	38,1	61,9	44,4	19,4	28,3
Афганистан	74,8	118,4	45,9	18,8	9,0
Түркия	27,2	43,0	44,9	36,7	37,2
Америка					
Канада	0,2	0,8	0,9	16,9	16,7
АКШ	6,0	4,1	4,3	38,1	90,3
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	51,9	98,1	104,1	58,9	62,0

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баалоолорду эске алуусуз

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.8-таблица: Импортту функционалдык бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**1 718,2**	**2 417,0**	**4 072,4**	**3 040,2**	**3 223,1**
Керектөө товарлары	408,1	557,5	1 369,1	975,4	1 111,9
Чийки заттар	58,6	135,2	194,4	190,6	117,9
Аралык товарлары	406,9	587,2	784,4	680,1	683,7
Инвестициялык товарлар	342,5	396,7	526,8	390,8	455,4
Энергопродукциялар	502,1	740,4	1 197,8	803,2	854,1

Эскертүү:

Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча, УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз (кошумча эсептөө)

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.9-таблица: Импортту географиялык бөлүштүрүү
(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**1718,2**	**2417,0**	**4 072,4**	**3 040,2**	**3 223,1**
КМШ өлкөлөрү	**991,0**	**1524,2**	**2 186,9**	**1 717,4**	**1 711,6**
Россия	652,2	978,8	1 492,2	1 090,4	1 083,9
Казакстан	199,8	312,4	376,6	339,9	385,6
Өзбекстан	65,0	120,9	160,1	111,7	93,8
Украина	41,9	79,5	94,1	89,3	81,5
Беларусь	18,7	23,8	42,5	74,0	53,4
КМШга кирген башка өлкөлөр	13,4	8,9	21,4	12,0	13,3
Алыскы четөлкөлөр	**727,2**	**892,8**	**1 885,6**	**1 322,8**	**1 511,5**
Европа					
Германия	39,9	54,2	335,9	100,7	88,6
Нидерланд	27,7	36,4	41,8	49,5	25,7
Азия					
Япония	13,3	17,9	130,4	66,0	86,7
Корея Республикасы	29,1	39,1	83,2	51,2	49,5
Кытай	246,7	355,6	728,2	623,6	666,3
Түркия	39,5	50,9	91,1	72,8	84,7
Америка					
АКШ	97,5	95,8	119,8	101,6	191,3
Канада	32,2	23,0	30,8	19,3	19,0
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	201,4	220,0	324,3	237,9	299,7

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз

2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

I.10-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту

	өлчөө бирдиги	2007		2008	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**1 134,2**		**1 617,6**
Тирүү малдар	*миң даана*	33,6	4,3	17,5	5,2
Эт жана эт азыктары	*т*	54,3	0,6	97,4	1,1
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	*миң т*	34,4	21,1	28,6	21,6
Сүттөн алынган май, жана башка майлар	*т*	295,9	1,2	334,9	2,1
Сыр жана быштак	*миң т*	2,7	7,0	3,1	9,4
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар	*миң т*	1,6	1,9	1,6	2,7
Маргарин жана жуурулган май	*миң т*	6,0	9,0	7,0	10,6
Жаңы үзүлгөн, тоңдурулган жашылчалар	*миң т*	129,9	47,7	114,2	42,9
Мөмө-жемиштер, жаңгактар (май алынуучу жаңгактардан тышкары), жаңы жыйналып алынгандары жана кургатылгандар	*миң т*	66,0	27,1	127,5	47,1
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	*миң т*	3,6	3,3	4,1	4,2
Минерал суулары, таттуу кошулган алкоголсуз ичимдиктер	*млн. л*	2,9	1,9	3,0	2,3
Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары	*миң т*	6,4	12,2	6,4	14,9
Пахта	*миң т*	33,0	29,3	23,7	23,8
Жүн (тыбытты кошо алганда)	*миң т*	2,5	2,2	1,7	1,6
Таш, кум жана шагыл	*миң т*	1 113,3	3,5	1 042,9	3,8
Металл сыныктары жана кара металлургия калдыктары	*миң т*	136,3	12,2	115,5	10,2
Баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары	*миң т*	10,4	11,8	10,4	15,7
Авиакеросин	*миң т*	170,0	106,6	215,7	213,1
Газойль (дизель отуну)	*миң т*	160,1	75,5	75,5	53,4
Мазут	*миң т*	58,8	13,7	37,0	14,4
Электр тогу	*млн.квт.с*	2 387,8	32,5	579,9	25,1
Жана башка органикалык эмес химиялык заттар	*миң т*	0,3	7,1	1,0	110,4
Ири мүйүздүү малдын бүтүн терилеринен булгаары	*миң т*	5,2	2,7	5,0	2,4
Картон коробкалары, кагаз коробкалар, ящиктер, баштыктар	*миң т*	3,2	3,8	3,4	5,1
Башка категорияга камтылбаган кен болбогондордон алынган буюмдар	*миң т*	74,2	3,8	21,3	3,2
Чоюн жана болот		11,5	3,3	11,0	2,8
Күмүш, платина жана платина топторуна кирген башка металлдар		—	1,1	—	3,3
Алюминий	*миң т*	4,7	9,8	4,7	7,2
Коргошун	*т*	799,5	0,7	302,2	1,3
Ар түрдүү баалуулукка жатпаган металлдар	*т*	1,7	8,7	254,4	1,5
Сактоо жана ташуу үчүн суюктук куюлуучу идиштер	*т*	252,9	0,4	157,8	0,2
Кол жана маштна менен иштетүүчү инструменттер	*миң т*	0,6	2,0	4,9	4,4
Таңгактоо же сыртынан каптоо үчүн жана башка машиналар	*даана*	16,0	1,4	10,0	0,3
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	*миң даана*	—	—	0,2	—
Ысытуу лампалары	*млн. даана*	159,8	20,0	132,4	21,1
Жүк ташуу ү-н автомобилдер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер	*даана*	100,0	16,5	88,0	5,3
Башка категорияда камтылбаган автомобилдер	*даана*	1 194,0	3,7	1 274,0	6,7
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар		27,0	14,6	—	19,8
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар		—	79,4	—	98,6
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар		—	14,4	—	5,7
Монетардык эмес алтын	*т*	9,9	224,7	17,6	463,5

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында, "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

2009		2010			
физи-калык көлөм	*нарКы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*нарКы, млн. АКШ долл.*	*өлчөө бирдиги*	
	1 443,5		**1 488,4**		Бардыгы болуп
37,3	4,6	24,9	3,5	*миң даана*	Тирүү малдар
509,0	1,3	1 138,0	6,2	*т*	Эт жана эт азыктары
23,4	16,3	31,7	23,6	*миң т*	Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары
290,9	1,4	1 562,8	5,2	*т*	Сүттөн алынган май, жана башка майлар
1,9	6,3	2,3	6,1	*миң т*	Сыр жана быштак
1,9	3,0	1,3	2,1	*миң т*	Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар
5,9	6,9	0,9	1,0	*миң т*	Маргарин жана жуурулган май
124,3	44,9	89,9	66,5	*миң т*	Жаңы үзүлгөн, тоңдурулган жашылчалар
100,8	30,1	77,2	23,6	*миң т*	Мөмө-жемиштер, жаңгактар (май алынуучу жаңгактардан тышкары), жаңы жыйналып алынгандары жана кургатылгандар
3,8	3,4	4,6	3,2	*миң т*	Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар
11,2	4,7	12,8	5,5	*млн. л*	Минерал суулары, таттуу кошулган алкоголсуз ичимдиктер
4,9	14,2	6,8	21,1	*миң т*	Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары
22,1	21,6	19,8	27,8	*миң т*	Пахта
2,1	1,9	1 545,2	1,7	*миң т*	Жүн (тыбытты кошо алганда)
912,7	5,3	1 187,7	5,8	*миң т*	Таш, кум жана шагыл
56,6	3,1	103,8	6,3	*миң т*	Металл сыныктары жана кара металлургия калдыктары
4,7	1,7	8,6	3,9	*миң т*	Баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары
299,2	156,7	238,1	120,0	*миң т*	Авиакеросин
47,2	20,6	26,9	10,8	*миң т*	Газойль (дизель отуну)
15,6	2,1	11,6	1,3	*миң т*	Мазут
977,4	39,3	1 635,8	48,4	*млн.квт.с*	Электр тогу
3,1	250,4	1,9	157,2	*миң т*	Жана башка органикалык эмес химиялык заттар
5,0	2,9	5,6	2,8	*миң т*	Ири мүйүздүү малдын бүтүн терилеринен булгаары
3,2	5,0	2,3	3,7	*миң т*	Картон коробкалары, кагаз коробкалар, яуиктер, баштыктар
14,9	2,0	14,8	2,0	*миң т*	Башка категорияга камтылбаган кен болбогондордон алынган буюмдар
3,0	1,1	17,0	5,5		Чоюн жана болот
—	1,9	—	1,0		Күмүш, платина жана платина топторуна кирген башка металлдар
2,0	1,8	2,2	3,6	*миң т*	Алюминий
1 462,8	1,1	2 363,7	2,1	*т*	Коргошун
903,3	4,7	441,9	2,1	*т*	Ар түрдүү баалуулукка жатпаган металлдар
40,3	—	116,2	2,5	*т*	Сактоо жана ташуу үчүн суюктук куюлуучу идиштер
4,2	1,8	0,6	1,6	*миң т*	Кол жана маштна менен иштетүүчү инструменттер
16,0	0,2	7,0	0,2	*даана*	Таңгактоо же сыртынан каптоо үчүн жана башка машиналар
50,6	1,6	79,4	4,8	*миң даана*	Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары
147,3	18,4	159,7	19,7	*млн. даана*	Ысытуу лампалары
105,0	11,8	68,0	5,4	*даана*	Жүк ташуу ү-н автомобилдер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер
474,0	2,9	343,0	2,3	*даана*	Башка категорияда камтылбаган автомобилдер
—	13,1	—	10,5		Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар
—	73,1	—	125,6		Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар
—	4,4	—	3,8		Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар
16,3	529,5	17,1	668,3	*т*	Монетардык эмес алтын

I.11-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту

Товарлардын аталыштары	*өлчөө бирдиги*	2007		2008	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**2 417,0**		**4 072,4**
Эт жана эт азыктары	*миң т*	33,7	22,5	50,6	36,2
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	*миң т*	5,5	7,9	7,5	12,2
Тартылбаган дан өсүмдүктөрү (полбаны кошо алганда) жана угут	*миң т*	358,8	69,9	304,0	86,3
Күрүч	*миң т*	32,5	8,3	44,5	12,3
Буудай же угут уну	*миң т*	65,3	15,3	111,0	47,1
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар	*миң т*	11,1	14,1	15,1	22,2
Мөмө-жемиштер, жаңгактар (май алынуучу жаңгактардан тышкары), жаңы жыйналып алынгандары жана кургатылгандар	*миң т*	70,3	12,1	61,5	14,8
Кант, патока жана бал	*миң т*	84,2	34,8	72,4	37,7
Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар	*миң т*	9,3	7,3	9,7	11,4
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	*миң т*	20,2	37,1	21,9	52,5
Маргарин жана жуурулган май	*миң т*	9,5	9,5	11,5	13,2
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары	*миң т*	8,5	8,7	9,3	14,2
Башка категорияда камтылбаган алкоголсуз ичимдиктер	*млн.л*	25,8	13,6	42,2	24,9
Угуттан жасалган сыра	*млн.л*	30,2	19,4	31,0	23,5
Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары	*миң т*	1,6	2,8	1,8	3,9
Сигареттер	*млрд.даана*	3,5	27,7	3,2	30,8
Ийне жалбырактуу дарактын узатасынан кесилген жыгачтары	*миң м3*	168,0	22,6	187,4	29,2
Башка минералдык чийки заттар	*миң т*	220,0	9,0	224,5	8,8
Көмүр, кокс жана брикеттер	*миң т*	878,1	17,2	1 053,1	27,9
Газ абалындагы жаратылыш газы	*млн. кв.м*	752,2	75,2	727,8	105,6
Автомобиль бензини	*миң т*	434,9	216,6	509,1	334,4
Авиакеросин	*миң т*	408,7	227,3	505,1	467,5
Газойль (дизель отуну)	*миң т*	289,1	140,5	194,2	141,4
Мазут	*миң т*	43,7	10,6	41,7	11,0
Мунай майлоочу майлары	*миң т*	10,6	13,1	15,4	19,9
Мунай битуму, мунай коксу жана битум аралашмалары	*миң т*	13,8	3,4	21,2	7,7
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	*миң т*	16,7	16,6	20,7	32,0
Металл туздары жана органикалык эмес кислоталардын персолу	*миң т*	37,6	16,2	35,3	18,8
Радиоактивдүү химиялык элементтер жана изотоптор	*миң т*	487,2	6,0	2,1	23,0
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёчу зат	*миң т*	34,3	16,7	37,2	20,3
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	*миң т*	4,7	74,1	4,5	89,4
Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмдук заттар	*миң т*	27,7	34,7	27,6	44,3
Жер семирткичтер	*миң т*	152,1	22,2	85,2	25,4
Портландцемент	*миң т*	170,6	13,0	178,9	17,1
Баштапкы формадагы пластмассалар	*миң т*	21,3	26,5	18,6	26,3
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	*миң т*	7,9	14,3	10,4	15,2
Резина дөңгөлөктөрү	*млн. даана*	1,5	44,6	1,3	37,3
Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач	*миң м3*	49,5	14,9	62,1	17,7
Кагаз жана картон	*миң т*	20,3	18,7	21,7	22,6
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	*млн. м2*	81,8	20,5	243,3	76,3
Чоюн жана болот	*миң т*	117,0	77,9	155,4	110,5
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	*миң т*	67,5	26,9	56,0	23,5
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр		196,0	14,6	328,0	21,5
Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери		—	13,8	—	17,6
Өнөр жайдын конкреттүү бир тарм-на багыт. станоктор; ал-дын тетиктери	*даана*	65,0	2,6	235,0	16,2
Маалым-ды авт. түрдө иштеп чыгуучу маш. ж-а алардын түйүндөрү	*миң даана*	135,5	10,2	102,4	13,4
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	*миң даана*	14,7	21,3	277,2	65,9
Жеңил авт-дер ж-а жүк ташууга багытталган транспорт каражаттары	*миң даана*	1,6	14,2	2,0	28,4
Жүк ташуу ү-н авт-дер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер	*миң даана*	0,7	39,7	4,1	53,4
Башка категорияда камтылбаган автомобилдер	*миң даана*	7,0	16,1	93,9	452,4
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар		—	39,3	—	44,2
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар		—	9,2	—	150,5
Бут кийим		—	8,2	—	63,7

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында, "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен

2009		2010			
физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*өлчөө бирдиги*	*Товарлардын аталыштары*
	3 040,2		**3 223,1**		**Бардыгы болуп**
63,4	44,6	99,2	77,3	*миң т*	Эт жана эт азыктары
7,7	9,9	6,8	10,5	*миң т*	Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары
341,1	62,7	349,2	62,3	*миң т*	Тартылбаган дан өсүмдүктөрү (полбаны кошо алганда) жана угут
63,3	23,0	23,9	12,4	*миң т*	Күрүч
69,4	22,2	25,8	7,9	*миң т*	Буудай же угут уну
13,2	17,9	19,2	23,9	*миң т*	Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар
41,4	18,2	47,4	23,5	*миң т*	Мөмө-жемиштер, жаңгактар (май алынуучу жаңгактардан тышкары), жаңы жыйналып алынгандары жана кургатылгандар
82,0	46,4	62,4	47,1	*миң т*	Кант, патока жана бал
12,4	14,2	9,9	15,1	*миң т*	Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар
22,3	55,4	21,3	60,5	*миң т*	Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар
12,2	12,3	8,7	11,5	*миң т*	Маргарин жана жуурулган май
8,1	16,9	8,1	17,1	*миң т*	Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары
33,1	18,8	37,2	21,7	*млн.л*	Башка категорияда камтылбаган алкоголсуз ичимдиктер
26,3	17,9	20,7	15,3	*млн.л*	Угуттан жасалган сыра
1,7	5,3	3,7	11,4	*миң т*	Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары
2,5	26,1	2,3	25,5	*млрд.даана*	Сигареттер
198,7	29,2	170,5	26,9	*миң м3*	Ийне жалбырактуу дарактын узатасынан кесилген жыгачтары
135,5	6,9	178,8	7,8	*миң т*	Башка минералдык чийки заттар
759,0	24,5	1 160,0	38,8	*миң т*	Көмүр, кокс жана брикеттер
308,5	69,3	271,9	57,4	*млн. кв.м*	Газ абалындагы жаратылыш газы
523,3	249,2	423,8	295,2	*миң т*	Автомобиль бензини
630,3	303,5	320,9	229,0	*миң т*	Авиакеросин
220,0	91,9	247,9	148,7	*миң т*	Газойль (дизель отуну)
128,3	24,4	128,5	37,0	*миң т*	Мазут
14,5	19,3	12,7	17,8	*миң т*	Мунай майлоочу майлары
35,0	11,6	34,2	15,9	*миң т*	Мунай битуму, мунай коксу жана битум аралашмалары
31,7	32,9	37,7	45,0	*миң т*	Өсүмдүк майлары жана тоң майлар
20,2	14,8	16,8	14,2	*миң т*	Металл туздары жана органикалык эмес кислоталардын персолу
5,7	64,4	2,0	20,9	*миң т*	Радиоактивдүү химиялык элементтер жана изотоптор
42,4	20,3	32,2	18,4	*миң т*	Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёчу зат
4,7	78,0	4,9	97,8	*миң т*	Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)
34,0	54,1	49,9	64,3	*миң т*	Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмдук заттар
86,7	17,4	148,7	29,4	*миң т*	Жер семирткичтер
207,6	20,3	49,8	5,0	*миң т*	Портландцемент
17,3	19,2	19,3	26,2	*миң т*	Баштапкы формадагы пластмассалар
9,7	15,8	10,3	19,7	*миң т*	Баштапкы эмес формадагы пластмассалар
1,2	35,5	1,1	42,6	*млн. даана*	Резина дөңгөлөктөрү
71,4	18,7	71,0	20,3	*миң м3*	Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач
23,2	24,2	22,6	25,4	*миң т*	Кагаз жана картон
179,9	50,4	175,7	49,0	*млн. м2*	Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер
164,9	101,0	122,1	93,5	*миң т*	Чоюн жана болот
5,6	7,9	12,2	14,9	*миң т*	Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер
276,0	16,1	154,0	24,2		Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр
—	20,3	—	18,9		Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери
58,0	6,6	53,0	16,1	*даана*	Өнөр жайдын конкреттүү бир тарм-на багыт. станоктор; ал-дын тетиктери
176,0	7,2	230,8	10,4	*миң даана*	Маалым-ды авт. түрдө иштеп чыгуучу маш. ж-а алардын түйүндөрү
278,4	30,5	1 498,7	51,5	*миң даана*	Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары
0,8	14,4	0,9	16,5	*миң даана*	Жеңил авт-дер ж-а жүк ташууга багытталган транспорт каражаттары
1,9	47,7	1,7	78,3	*миң даана*	Жүк ташуу ү-н авт-дер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер
31,5	140,0	29,3	134,3	*миң даана*	Башка категорияда камтылбаган автомобилдер
—	36,7	—	32,5		Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар
—	107,6	—	118,6		Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар
—	54,0	—	39,9		Бут кийим

1.12-таблица: Баанын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү

Товарлардын аталышы	*2010 млн. АКШ долл. п1210*р1210*	*2010 млн. АКШ долл. п1210*р1209*	*2009 млн. АКШ долл. п1209*р1209*	*Индекстер баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	B	C	A / B	B / C	A / C
Монетардык эмес алтын	668,3	555,8	529,8	*1,202*	*1,049*	*1,261*
Органикалык эмес химиялык заттар	161,4	199,3	254,4	*0,810*	*0,783*	*0,634*
Жашылча-жемиштер	101,8	130,2	83,5	*0,781*	*1,560*	*1,219*
Мунай, мунай заттары жана ушундай эле башка материалдар	68,5	56,3	186,5	*1,218*	*0,302*	*0,367*
Электр тогу	48,4	65,7	39,3	*0,736*	*1,674*	*1,232*
Блузкалар, кофталар жана кофта-блузкалар	28,8	29,4	23,4	*0,980*	*1,256*	*1,231*
Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары	21,1	19,9	14,2	*1,061*	*1,397*	*1,482*
Пахта	27,8	19,4	21,6	*1,435*	*0,898*	*1,289*
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	23,6	22,0	16,3	*1,071*	*1,351*	*1,447*
Ысытуу лампалары	19,7	20,0	18,4	*0,984*	*1,084*	*1,066*
Аял-р ж-а кызд. ү-н шымдар, комб., бридж. ж-а чолок шымдар	15,6	15,0	8,5	*1,041*	*1,755*	*1,828*
Көйнөктөр	15,2	12,8	10,8	*1,187*	*1,188*	*1,410*
Аял-р ж-а кызд. ү-н трикотаждан тиг-н же ток-н кийим-кечелер	13,1	15,3	2,3	*0,857*	*6,600*	*5,653*
Юбкалар жана юбка-шымдар	9,2	9,5	6,0	*0,965*	*1,583*	*1,527*
Эркектер ү-н шымдар,комб.,бриджалар ж-а чолок шымдар	9,0	8,1	4,7	*1,112*	*1,732*	*1,926*
Трикотаж же токулган чулки-байпак буюмдары	8,1	7,5	2,6	*1,084*	*2,939*	*3,184*
Аялдар ү-н пальтолор, чолок пальтолор, жамынмалар, плаштар	7,0	6,3	3,4	*1,107*	*1,855*	*2,053*
Ар түрдүү баалуулукка жатпаган металлдар	6,8	4,4	4,7	*1,524*	*0,939*	*1,430*
Башка катег. камтылбаган кен болб-дон алынган буюмдар	6,4	6,5	2,0	*0,987*	*3,211*	*3,168*
Металл сыныктары жана кара металлургия калдыктары	6,3	5,7	3,1	*1,106*	*1,833*	*2,028*
Эт жана эт азыктары	6,2	2,9	1,3	*2,130*	*2,236*	*4,762*
Сыр жана быштак	6,1	7,7	6,3	*0,794*	*1,216*	*0,965*
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	5,9	6,2	6,6	*0,944*	*0,936*	*0,883*
Таш, кум жана шагыл	5,8	6,8	5,3	*0,848*	*1,301*	*1,104*
Чоюн жана болот	5,5	6,1	1,1	*0,904*	*5,684*	*5,138*
Минерал суулары ж-а кант кошулган алкоголсуз ичимдиктер	5,5	5,4	4,7	*1,014*	*1,144*	*1,160*
Жүк ташуу ү-н авт-дер ж-а атайын багытка каралган авт-дер	5,4	7,6	11,8	*0,707*	*0,648*	*0,458*
Сүттөн алынган май, башка тоң майлар	5,2	7,5	1,4	*0,691*	*5,372*	*3,712*
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	4,8	2,5	1,6	*1,884*	*1,570*	*2,958*
Башка катег. камт-ган, баалуулукка жатп. түстүү металл сыныктары ж-а калдыктары	3,9	3,1	1,7	*1,237*	*1,814*	*2,245*
Алюминий	3,6	2,1	1,8	*1,730*	*1,117*	*1,932*
Тирүү малдар	3,5	3,1	4,6	*1,150*	*0,669*	*0,770*
Башка катег. камтылбаган тамак-аш азыктары ж-а препараттар	3,4	4,4	2,5	*0,775*	*1,744*	*1,351*
Кофе, чай, какао ж-а алар аралаштырып жас. таттуу азыктар	3,2	4,1	3,4	*0,775*	*1,214*	*0,941*
Аялдар учун курткалар жана блейзерлер	3,1	3,3	1,5	*0,929*	*2,220*	*2,063*
Идиш жуугучтар; капкактарды тыгындоо үчүн машиналар; таңгактоо; газдаштыруу	2,8	0,2	0,2	*11,744*	*1,250*	*14,681*
Ири мүйүздүү малдын бүтүн терилеринен булгаары	2,8	3,2	2,9	*0,859*	*1,116*	*0,958*
Аялдар жана кыздар үчүн костюмдар	2,7	2,5	3,3	*1,089*	*0,752*	*0,819*
Сактоо жана ташуу үчүн суюктук куюлуучу идиштер	2,5	0,1	0,0	*18,289*	*2,883*	*52,734*
Кант, кант жана бал кошулуп жасалган азыктар	2,5	6,0	0,6	*0,409*	*10,052*	*4,108*
Күмүш	2,5	1,8	1,9	*1,344*	*0,960*	*1,290*
Эр адамдар үчүн костюмдар	2,4	2,4	1,3	*1,002*	*1,839*	*1,842*
Эр адамдар ү-н трикотаждан тиг-ген же ток-ган кийим-кечелер	2,3	2,1	0,3	*1,091*	*7,977*	*8,705*
Дан азыктары, ундан же өсүмдүк ж-а жашылча крахмалынан жасалган азыктар	2,3	2,1	3,0	*1,082*	*0,686*	*0,743*
Коргошун	2,1	1,8	1,1	*1,144*	*1,616*	*1,848*
Башка категорияда камтылбаган баалуулукка жатпаган металлдардан жасалган буюмдар	2,0	2,2	1,9	*0,933*	*1,162*	*1,084*
Башка минералдык чийки заттар	1,8	1,2	1,4	*1,480*	*0,877*	*1,298*
Курулушка иштетилген таш ж-а андан жас. буюмдар	1,8	2,0	1,0	*0,893*	*1,999*	*1,786*
Жүн (тыбытты кошо алганда)	1,7	1,4	1,9	*1,170*	*0,741*	*0,867*
Даяр тамеки	1,6	1,3	1,6	*1,224*	*0,851*	*1,042*
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (млн. АКШ долл.)	***1370,5***	***1312,5***	***1313,5***	***1,044***	***0,999***	***1,043***
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	***0,9***		***0,9***			
Бардыгы болуп экспорт	***1488,4***		***1443,5***			

Эскертүү:

УСКнын ФОБ баасынын маалыматтарынын негизинде, жеткире балоолорду эске албаганда, 2010-жыл ичиндеги экспорттун алгачкы 50 ири статьясы келтирилген

n - товардын экспортунун физикалык көлөмү

p - товарлардын эсептелинген экспорттук баасы

1.13-таблица: Баанын индекси жана импорттун физикалык көлөмү

Товарлардын аталышы	*2010 млн. АКШ долл. n1210*p1210*	*2010 млн. АКШ долл. n1210*p1209*	*2009 млн. АКШ долл. n1209*p1209*	*Индекстер баа*	*физ. көлөмү*	*нарқы*
	A	B	C	A / B	B / C	A / C
Мунай, мунай заттары ж-а ушу сыяктуу материалдар	752,1	535,3	707,1	*1,405*	*0,757*	*1,064*
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	97,8	81,4	78,0	*1,201*	*1,044*	*1,254*
Чоюн жана болот	93,5	74,8	101,0	*1,250*	*0,740*	*0,926*
Жүк ташуу ү-н авт. ж-а атайын багытка каралган авт.	78,3	44,6	47,7	*1,754*	*0,937*	*1,643*
Эт жана эт азыктары	77,3	69,8	44,6	*1,108*	*1,566*	*1,735*
Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмдук заттар	64,3	79,5	54,1	*0,809*	*1,469*	*1,189*
Тартылбаган дан өсүм-рү (полбаны кошо алганда) ж-а угут	62,3	64,2	62,7	*0,971*	*1,024*	*0,995*
Кант, кант жана бал кошулуп жасалган азыктар	62,2	46,4	60,6	*1,340*	*0,766*	*1,026*
Кофе, чай, какао ж-а алар аралаштырып жас. таттуу азыктар	60,5	53,0	55,4	*1,143*	*0,957*	*1,094*
Газ абалындагы жаратылыш газы	57,4	61,1	69,3	*0,941*	*0,881*	*0,829*
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	51,5	164,3	30,5	*0,314*	*5,384*	*1,689*
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	49,0	49,3	50,4	*0,995*	*0,977*	*0,972*
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	47,6	41,6	35,3	*1,145*	*1,177*	*1,348*
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	46,5	38,7	44,6	*1,202*	*0,867*	*1,042*
Резина дөңгөлөктөрү	42,6	31,3	35,5	*1,360*	*0,881*	*1,199*
Органикалык эмес химиялык заттар	39,6	52,1	83,8	*0,760*	*0,622*	*0,473*
Көмүр, кокс жана брикеттер	38,8	37,5	24,5	*1,035*	*1,528*	*1,582*
Өнөр жайдын конкреттүү бир тармагына багытталган станоктор; алардын тетиктери	35,6	25,0	34,0	*1,420*	*0,736*	*1,045*
Жашылча-жемиштер	35,0	30,3	29,3	*1,154*	*1,036*	*1,195*
Жер семирткичтер	29,4	29,8	17,4	*0,989*	*1,714*	*1,696*
Таманы же сырты резинадан же синт-лык матер-дан жас. бут кийим	28,8	26,9	39,4	*1,073*	*0,682*	*0,732*
Ийне жалбырактуу дарактын узатасынан кесилген жыгачтары	26,9	25,0	29,2	*1,074*	*0,858*	*0,922*
Алкоголдук ичимдиктер	26,6	22,5	27,7	*1,183*	*0,811*	*0,959*
Баштапкы формадагы пластмассалар	26,2	21,4	19,2	*1,222*	*1,115*	*1,362*
Башка катег. камтылбаган тамак аш азыктары ж-а препараттар	24,5	31,0	23,8	*0,791*	*1,305*	*1,032*
Мех. күрөктөр, экскаваторлор өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр	24,2	9,0	16,1	*2,700*	*0,558*	*1,507*
Дан азытары, ундан же өсүмдүк ж-а жашылча крахмалынан жас.	23,9	25,9	17,9	*0,920*	*1,450*	*1,334*
Башка катег. камтылбаган баалуулукка жатп. металл. жас. буюмдар	23,6	14,3	25,8	*1,655*	*0,552*	*0,914*
Минерал суулары ж-а алкоголь кошулбаган суусундуктар	21,7	21,2	18,8	*1,025*	*1,125*	*1,153*
Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач	20,3	18,6	18,7	*1,090*	*0,994*	*1,083*
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	19,7	16,8	15,8	*1,173*	*1,066*	*1,250*
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёчу зат	18,4	15,4	20,3	*1,196*	*0,759*	*0,907*
Жеңил авт. ж-а жүк ташууга багытталган трансп. каражаттары	16,5	14,5	14,4	*1,142*	*1,004*	*1,146*
Кол жана маштна менен иштетүүчү инструменттер	14,9	17,4	7,9	*0,859*	*2,195*	*1,886*
Көтөргүчтөр жана үзгүлтүксүз иштеген конвейерлер	13,3	2,3	2,1	*5,693*	*1,096*	*6,242*
Трансформаторлор, электрдик	12,8	4,5	3,4	*2,836*	*1,323*	*3,751*
Кофталар, жемпирлер жана ушундай эле кийим-кечелер	12,6	9,2	11,2	*1,372*	*0,823*	*1,130*
Күрүч	12,4	8,7	23,0	*1,423*	*0,378*	*0,538*
Башка катег. камтылб., курулуш же тоо кен казуу өнөр жайы ү-н маш.	11,8	5,0	8,2	*2,349*	*0,613*	*1,440*
Бульдозерлер, грейдерлер жана өзү жүрүүчү тегиздегичтер	11,6	8,6	13,7	*1,355*	*0,623*	*0,844*
Маргарин жана кошконмай	11,5	8,8	12,3	*1,313*	*0,715*	*0,939*
Карапа буюмдары	11,5	11,1	14,7	*1,034*	*0,756*	*0,781*
Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары	11,4	11,8	5,3	*0,964*	*2,222*	*2,142*
Чоюндан, болоттон же алюм-ден жас., башка катег. камтылб. констр.	11,1	8,1	17,1	*1,376*	*0,474*	*0,652*
Башка катег. камтылбаган электр бөлүштүргүч жабдуулар	11,0	8,0	11,0	*1,382*	*0,726*	*1,004*
Темирден, болоттон, жезден мыктар, гайкалар, чоң бурамалар ж.б.у.с.	10,9	7,0	11,1	*1,563*	*0,632*	*0,987*
Эр адамдар ү-н шым-р, арчындама шым-р, бридж. ж-а чолок шым-р	10,9	7,6	8,4	*1,437*	*0,902*	*1,296*
Медициналык жана фармацевтикалык продуктылар	10,8	9,7	10,3	*1,119*	*0,938*	*1,050*
Чыпкалоочу ж-а тазалоочу маш. ж-а суюктук же газ ү-н жабд.	10,7	3,2	4,4	*3,340*	*0,722*	*2,413*
Сырдалган керамика плиткалары	10,6	10,5	9,4	*1,007*	*1,119*	*1,127*
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	10,5	8,7	9,9	*1,206*	*0,879*	*1,060*
Маалымат. авт. түрдө иштеп чыгуучу маш. ж-а алардын түйүндөрү	10,4	9,5	7,2	*1,095*	*1,312*	*1,436*
Аялдар ү-н шым-р, арчындама шым-р, бридж. ж-а чолок шым-р	10,1	6,7	15,4	*1,509*	*0,432*	*0,653*
Башка категорияга камтылбаган ар кандай химиялык заттар	9,9	4,5	10,0	*2,203*	*0,450*	*0,990*
Айнектен суу куйгуч идиштер	8,6	9,6	9,2	*0,896*	*1,040*	*0,931*
Турмуш-тиричилик муздаткычтары жана тоңдургучтары	8,5	8,8	6,5	*0,971*	*1,354*	*1,315*
Буудай же угут уну	7,9	8,2	22,2	*0,953*	*0,372*	*0,354*
Портландцемент, цемент	5,0	4,9	20,3	*1,027*	*0,240*	*0,247*
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (млн. АКШ долл.)	*2393,7*	*2074,8*	*2227,2*	1,154	0,932	1,075
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	*0,7*		*0,7*			
Бардыгы болуп экспорт	*3223,1*		*3040,2*			

Эскертүү:

УСКнын СИФ баасынын маалыматтарынын негизинде, 2010-жыл ичиндеги импорттун алгачкы 58 ири статьясы келтирилген

n - товардын импортунун физикалык көлөмү

p - товарлардын эсептелинген импорттук баасы

I.14 – I.22-таблицалар: Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.14-таблица: Россияга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**153,8**		**234,6**		**310,2**		**185,8**		**257,8**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			69,2		125,6		188,4		130,2		179,3
Чийки заттар			9,5		13,7		14,2		10,1		19,8
Аралык товарлары			56,5		66,7		59,3		28,4		30,5
Инвестициялык товарлар			6,2		9,4		8,7		3,5		9,3
Энергопродукциялары			12,3		19,2		39,5		13,6		18,7
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			14,4		40,9		58,7		45,8	1 000,0	40,1
Жашылча жемиштер	*миң т*	*34,3*	*4,7*	*57,9*	*12,8*	*71,8*	*16,3*	*67,4*	*15,1*	*82,8*	*17,2*
Мөмө-жемиштер, жаңгактар	*миң т*	*26,0*	*4,5*	*60,1*	*18,5*	*120,5*	*35,8*	*94,4*	*23,4*	*60,4*	*19,0*
Суусундуктар жана тамеки			5,9		8,1		5,5		6,9		11,6
Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары	*миң т*	*4,2*	*5,8*	*4,3*	*8,0*	*2,4*	*5,1*	*2,4*	*6,6*	*4,0*	*11,4*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			34,6		29,4		23,7		19,9		21,0
Пахта	*миң т*	*40,2*	*30,9*	*27,4*	*23,7*	*19,9*	*19,1*	*17,1*	*16,5*	*14,4*	*19,9*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			12,3		19,2		39,5		13,6		18,7
Авиакеросин	*миң т*	*17,2*	*12,2*	*17,5*	*12,7*	*23,5*	*27,1*	*18,4*	*13,6*	*19,0*	*18,7*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		0,1		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,5		1,7		5,7		1,3		9,0
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			24,2		36,1		34,4		5,5		7,1
Тапталган айнек же жылмакай айнек	*млн.кв.м*	*5,6*	*18,6*	*7,3*	*27,4*	*5,8*	*25,6*	—	*0,1*	—	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			13,6		22,4		24,1		13,9		22,8
Ысытуу лампалары	*млн.даана*	*53,5*	*6,0*	*47,8*	*5,7*	*35,7*	*3,9*	*49,1*	*5,2*	*59,9*	*5,9*
Ар кандай даяр буюмдар			48,3		76,7		118,6		78,9		127,4
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			*43,4*		*70,9*		*97,5*		*71,4*		124,0
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана операциялар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.15-таблица: Казакстанга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физи-калык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**162,6**		**204,6**		**184,1**		**140,7**		**181,7**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			70,5		86,5		72,1		59,4		90,2
Чийки заттар			2,4		10,4		2,0		19,4		16,9
Аралык товарлары			47,7		70,6		71,1		10,9		19,7
Инвестициялык товарлар			17,6		10,5		10,5		10,6		5,6
Энергопродукциялары			24,5		26,5		28,3		40,4		49,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			38,4		45,4		49,1		36,8		65,6
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, жана сүт азыктары	*миң т*	*37,0*	*15,8*	*33,5*	*20,0*	*28,4*	*21,3*	*22,8*	*15,8*	*20,9*	*22,4*
Сыр жана быштак	*миң т*	*2,0*	*5,1*	*1,9*	*5,3*	*2,3*	*7,8*	*1,9*	*6,3*	*2,3*	*6,0*
Кант, патока жана бал	*миң т*	*20,0*	*3,7*	*13,3*	*3,8*	*5,4*	*1,2*	*0,0*	*0,0*	*5,3*	*0,9*
Маргарин жана жуурулган май	*миң т*	*6,2*	*8,2*	*6,0*	*9,0*	*7,0*	*10,6*	*5,9*	*6,9*	*0,9*	*1,0*
Жашылча жемиштер	*миң т*	*17,0*	*0,9*	*1,3*	*0,2*	*1,7*	*0,3*	*2,2*	*0,4*	*134,0*	*16,5*
Суусундуктар жана тамеки			2,6		2,3		1,6		3,5		8,0
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,3		0,3		0,5		0,7		0,5
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			24,5		26,5		28,3		40,4		49,3
Жаратылыш битумунун негизиндеги битум аралашмасы	*миң т*	*6,9*	*3,0*	*14,0*	*6,9*	*2,5*	*1,6*	*—*	*—*	*6,3*	*0,3*
Электр тогу	*млн.квт.с*	*2 085,9*	*21,0*	*1 217,4*	*19,0*	*555,3*	*24,9*	*968,5*	*39,1*	*1 634,6*	*48,3*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		0,1		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			2,0		10,1		2,3		19,6		13,1
Өнөр жайынын материалдын түрү, б/ча классиф. тов-ы			46,5		73,3		72,2		14,5		22,6
Картон коробкалары, кагаз коробкалар, я щ иктер, баштыктар	*миң т*	*2,4*	*2,3*	*3,2*	*3,7*	*3,2*	*4,9*	*3,0*	*4,8*	*2,7*	*4,2*
Цемент, портладцемент	*миң т*	*523,9*	*21,2*	*512,4*	*39,0*	*469,8*	*46,8*	*8,8*	*0,7*	*—*	*—*
Курулуш кирпичи	*миң.даана*	*27,5*	*3,1*	*26,5*	*3,7*	*3,2*	*0,4*	*0,8*	*0,1*	*0,1*	*0,0*
Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек	*млн.кв.м*	*1,5*	*5,2*	*2,9*	*9,2*	*1,0*	*4,1*	*0,3*	*0,7*	*0,0*	*0,0*
Башка категорияга камтылбаган кен болбогондордон алынган буюмдар	*миң т*	*52,3*	*2,7*	*74,2*	*3,8*	*21,3*	*3,2*	*14,7*	*2,0*	*47,7*	*6,4*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			24,7		19,0		19,3		16,4		14,1
Өнөр жайдын конкреттүү тармагына багытталган маш-лар ж-а жабд.			*4,7*		*1,2*		*2,4*		*0,2*		*0,1*
Курулуш ж-а подряд иштери үчүн каралган жабдуулар			*0,6*		*0,9*		*0,2*		*0,9*		*—*
Электр ысытуу лампалары	*млн.даана*	*39,2*	*3,4*	*38,3*	*4,7*	*27,6*	*4,7*	*34,8*	*4,4*	*26,4*	*3,6*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*469,0*	*1,1*	*493,0*	*1,3*	*162,0*	*0,6*	*118,0*	*0,5*	*13,0*	*0,5*
Ар кандай даяр буюмдар			23,6		27,6		10,9		8,7		8,6
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			*3,3*		*7,8*		*0,2*		*0,4*		*0,3*
Пластмассадан жас. товарларды ташуу же таңгактоо ү-н каралган буюмдар			*15,5*		*14,0*		*4,6*		*3,7*		*5,2*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана операциялар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.16-таблица: Өзбекстанга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физикалык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**27,9**		**85,7**		**232,1**		**167,6**		**40,2**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			5,2		7,0		9,8		10,7		10,9
Чийки заттар			3,7		3,3		4,5		6,3		7,4
Аралык товарлары			15,4		21,9		17,1		13,9		11,1
Инвестициялык товарлар			2,6		2,5		6,3		12,7		6,6
Энергопродукциялары			1,0		51,0		194,5		124,1		4,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			2,1		2,3		3,1		4,6		4,1
Тирүү малдар	*даана*	*8 045,0*	*1,1*	*5 717,0*	*1,3*	*6 680,0*	*1,8*	*4 701,0*	*0,9*	*2 757,0*	*0,4*
Күрүч	*миң т*	—	—	—	—	—	—	*5,2*	*2,4*	*3,0*	*1,3*
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	*т*	*738,0*	*0,2*	*575,5*	*0,4*	*684,9*	*0,4*	*1 119,1*	*0,7*	*1 997,8*	*1,3*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		0,2
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			6,9		8,3		7,8		7,0		11,3
Таш, кум жана шагыл	*миң т*	*1 300,3*	*3,3*	*1 097,3*	*3,3*	*1 032,9*	*3,6*	*907,8*	*4,8*	*1158,0*	*5,3*
Металл сыныктары жана кара металлургия калдыктары	*миң т*	*65,9*	*2,9*	*56,5*	*4,3*	*37,7*	*3,2*	*14,6*	*0,7*	*77,1*	*4,1*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			1,0		51,0		194,5		124,1		4,1
Авиакеросин	*миң т*	*0,5*	*0,4*	*51,6*	*29,4*	*150,6*	*140,4*	*240,4*	*114,6*	*0,4*	*0,3*
Автомобиль бензини	*миң т*	—	—	*14,2*	*8,8*	*20,9*	*15,2*	—	—	—	—
Дизель отуну	*миң т*	*0,6*	*0,3*	*1,9*	*0,9*	*13,6*	*11,0*	*14,6*	*7,3*	*6,5*	*3,1*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		0,0
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			3,2		2,0		0,1		0,5		0,5
Өнөр жайынын материалдын түрү, б/ча классиф. тов-ы			1,2		1,7		8,7		11,2		3,9
Резина дөңгөлөктөрү	*даана*	—	—	—	—	*1 191,0*	*2,7*	*3 109,0*	*6,7*	*1,8*	*0,6*
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	*миң т*	—	—	—	—	*4,5*	*2,5*	*4,1*	*1,1*	*0,4*	*0,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			13,3		20,3		17,6		19,0		15,0
Иргөө, себүү үчүн жер, таш, кен майдалоого каралган машиналар			*2,6*		*10,4*		*1,0*		*0,6*		1,4
Электр ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн. даана*	*30,6*	*2,9*	*35,2*	*4,7*	*35,8*	*6,6*	*35,5*	*5,0*	*40,6*	*5,6*
Жүк ташуу үчүн автомобилдер жана атайын багытка каралган автомобилдер	*даана*	*3,0*	—	*7,0*	*0,4*	*14,0*	*0,9*	*37,0*	*9,3*	*18,0*	*3,4*
Башка категорияда камтылбаган автомобилдер	*даана*	*82,0*	*0,2*	*107,0*	*0,1*	*20,0*	*0,1*	*14,0*	*0,1*	*66,0*	*0,2*
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,1		0,2		1,2		1,0
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.17-таблица: Беларусияга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**0,9**		**1,8**		**5,3**		**3,5**		**6,4**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			0,2		0,4		0,4		0,3		1,8
Чийки заттар			0,1		0,1		0,3		0,3		0,4
Аралык товарлары			0,5		1,3		4,5		2,5		4,0
Инвестициялык товарлар			—		—		—		0,3		0,1
Энергопродукциялары			—		—		—		0,1		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		0,3		0,2		0,2		1,4
Жашылча-жемиштер	*миң т*	—	—	*0,4*	*0,3*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,7*	*0,6*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,1		0,1		1,2		0,7		1,4
Пахта	*миң т*	—	—	—	—	*0,8*	*1,0*	*0,4*	*0,5*	*0,5*	*0,9*
Башка категорияларда камтылбаган сырьелук материалдар	*т*	—	—	*384,0*	*0,1*	*894,9*	*0,2*	*1 212,0*	*0,3*	*1 920,0*	*0,4*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		0,1		—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		0,1		0,1		—		0,2
Өнөр жайынын материалдын түрү , б-ча классиф. тов-ы			—		—		—		—		0,2
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,7		1,3		3,6		2,4		3,0
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар			—		*0,8*		*3,2*		*1,9*		*2,5*
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		0,1		0,1		0,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:

УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган

2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.18-таблица: Швейцарияга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	*нарκы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*нарκы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*нарκы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*нарκы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*нарκы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**207,7**		**226,1**		**440,5**		**444,8**		**387,9**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			—		—		—		—		0,0
Чийки заттар			—		—		0,9		—		—
Аралык товарлары			207,6		226,1		439,5		444,7		387,8
Инвестициялык товарлар			—		—		—		—		0,1
Энергопродукциялары			—		—		—		0,1		—
<u>ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча</u>											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		—		0,1		—		0,0
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,8		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		0,2		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		0,1		—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган, өнөр жай товарлары			1,6		1,1		3,0		1,7		1,5
Күмүш	*т*	*4,5*	*1,6*	*2,6*	*1,1*	*4,6*	*3,0*	*3,3*	*1,6*	*2,1*	*1,5*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,1		0,1		—		0,1		0,0
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		—		0,1		—		0,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			205,9		224,7		436,5		443,0		386,3
Монетардык эмес алтын	*т*	*10,6*	*205,9*	*9,9*	*224,7*	*16,6*	*436,5*	*13,5*	*443,0*	*9,5*	*386,3*

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.19-таблица: Кытайга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**38,1**		**61,9**		**44,4**		**19,4**		**28,3**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			0,4		0,7		1,3		0,9		1,2
Чийки заттар			16,2		18,8		22,8		7,3		8,4
Аралык товарлары			13,3		13,8		11,6		6,4		7,1
Инвестициялык товарлар			3,7		21,6		1,5		2,5		4,1
Энергопродукциялары			4,5		6,9		7,1		2,3		7,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,3		0,4		1,0		0,4		0,8
Суусундуктар жана тамеки			0,1		—		—		0,1		0,0
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			19,0		18,6		18,6		5,4		7,1
Металл кендери жана металл сыныктары	*миң т*	*50,7*	*6,9*	*14,0*	*5,1*	*20,4*	*4,3*	*17,3*	*1,6*	*13,2*	*1,2*
Ири мүйүздүү мал терилери жана иштетилбеген булгаары	*миң т*	*1 358,9*	*8,5*	*1 152,2*	*7,2*	*1 319,6*	*9,6*	*293,9*	*1,2*	*292,3*	*0,8*
Кой-козу терилери (каракулдөн башка)	*миң.даана*	*543,6*	*0,6*	*2 372,8*	*2,8*	*1 180,7*	*1,3*	*99,5*	*0,1*	*464,6*	*0,4*
Жүн	*миң т*	*1,5*	*1,6*	*2,3*	*2,1*	*1,7*	*1,4*	*2,0*	*1,6*	*1,5*	*1,5*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			4,5		6,9		7,3		2,3		7,5
Мазут	*миң т*	*13,0*	*1,6*	*19,2*	*3,3*	*9,8*	*3,6*	*5,3*	*0,6*	*11,3*	*2,6*
Авиакеросин	*миң т*	*4,0*	*2,8*	*4,8*	*3,4*	*2,9*	*3,2*	*2,2*	*1,6*	*1,9*	*1,8*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			3,8		2,4		9,5		1,5		0,6
Органикалык эмес химиялык заттар			*2,1*		*2,3*		*5,0*		*0,1*		*0,4*
Легирлеген аралашмалар кошулган химиялык элементтер	*т*	*7,5*	*1,5*	*0,1*	*—*	*12,7*	*4,4*	*5,0*	*1,2*	*0,4*	*0,0*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган, өнөр жай товарлары			6,1		*10,4*		5,9		5,4		6,9
Булгаары	*миң т*	*5,8*	*2,5*	*6,6*	*3,3*	*14,3*	*3,6*	*6,4*	*3,2*	*8,5*	*3,1*
Алюминий	*миң т*	*2,1*	*3,0*	*2,6*	*6,7*	*1,5*	*2,1*	*1,2*	*1,2*	*1,4*	*2,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,4		22,7		1,7		3,7		5,0
Атайын максаттарга каралган автомобилдер	*даана*	*2,0*	*0,5*	*12,0*	*14,5*	*—*	*—*	*2,0*	*0,1*	*2,0*	*0,3*
Жүктөөчү-түшүрүүчү жабдуулар жана алардын тетиктери			—		*4,8*		*0,1*		*0,0*		*0,2*
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,3		0,3		0,4		0,3
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.20-таблица: Түркияга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**27,2**		**43,0**		**44,9**		**36,7**		**37,2**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			17,7		27,8		24,4		23,6		22,4
Чийки заттар			1,6		1,0		0,4		0,8		0,7
Аралык товарлары			2,4		5,2		2,9		2,8		5,6
Инвестициялык товарлар			0,2		0,2		0,3		0,1		0,2
Энергопродукциялары			5,5		8,7		16,9		9,3		8,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			17,2		27,3		23,5		23,2		21,9
Буурчактар, кургатылгандары аарчылган майдаланган же бүкүлү	*миң т*	*27,0*	*12,8*	*36,0*	*18,8*	*16,5*	*11,2*	*34,5*	*19,7*	*31,7*	*20,1*
Жаңгактар, жаңы үзүлгөндөрү жана кургатылгандары	*миң т*	*1,0*	*1,9*	*2,5*	*4,9*	*3,3*	*5,6*	*1,2*	*1,8*	*0,3*	*0,4*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк болбогон чийки заттар			3,2		4,6		2,8		3,3		5,9
Пахта	*миң т*	*1,4*	*1,2*	*3,2*	*3,3*	*1,6*	*2,2*	*2,9*	*2,7*	*3,7*	*4,9*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			5,5		8,7		16,9		9,3		8,3
Авиакеросин	*миң т*	*8,0*	*5,5*	*12,4*	*8,7*	*15,1*	*16,9*	*13,4*	*9,3*	*9,3*	*8,3*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Өнөр жайынын материалдын түрү б-ча классиф. тов-ы			0,7		1,9		0,8		0,4		0,6
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,5		0,2		0,3		0,1		0,4
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,1		0,5		0,3		0,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.21-таблица: БАЭна товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**8,9**		**14,4**		**50,7**		**101,7**		**302,2**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			1,1		1,1		1,6		3,0		4,6
Чийки заттар			—		—		—		—		0,0
Аралык товарлары			—		0,1		27,4		86,9		283,2
Инвестициялык товарлар			1,1		0,1		2,5		1,7		1,0
Энергопродукциялары			6,7		13,0		19,1		10,0		13,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,4		0,5		1,4		1,7		1,5
Суусундуктар жана тамеки			—		0,1		0,1		0,1		0,0
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		0,1		0,1		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			6,7		13,0		19,1		10,0		13,3
Авиакеросин	*миң т*	*9,8*	*6,7*	*18,3*	*13,0*	*17,8*	*19,1*	*14,4*	*10,0*	*14,8*	*13,3*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		—
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			—		—		0,4		0,3		1,0
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,1		0,1		2,6		2,9		4,0
Ар кандай даяр буюмдар			0,7		0,6		0,2		0,2		0,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		26,9		86,5		282,0
Монетардык эмес алтын	*т*	—	—	—	—	*1,0*	*26,9*	*2,8*	*86,5*	*7,7*	*282,0*

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.22-таблица: Афганистанга товарлардын экспорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**74,8**		**118,4**		**45,9**		**18,8**		**9,0**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			0,6		1,0		0,6		1,0		0,5
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлары			1,0		2,1		1,8		0,5		0,8
Инвестициялык товарлар			0,7		0,9		0,9		0,4		0,3
Энергопродукциялары			72,5		114,3		42,7		16,9		7,4
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,4		0,9		0,6		1,0		0,3
Суусундуктар жана тамеки			0,2		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		0,4		0,2		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			72,5		114,3		42,7		16,9		7,4
Автомобиль бензини	*миң т*	*45,8*	*21,9*	*37,7*	*18,5*	*32,6*	*22,3*	*8,7*	*3,5*	*1,8*	*0,9*
Авиакеросин	*миң т*	*53,9*	*30,5*	*46,8*	*26,3*	*0,1*	*0,1*	*0,7*	*0,5*	*1,1*	0,9
Дизель отуну	*миң т*	*42,9*	*19,9*	*145,6*	*67,5*	*30,8*	*19,8*	*31,3*	*12,8*	*10,2*	*5,2*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			—		—		—		—		0,1
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			1,1		1,2		1,3		0,1		0,3
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,6		1,5		1,2		0,8		0,8
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы жана кошумча баалоолор эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.23 – I.34 таблицалар: Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.23-таблица: Россиядан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физикалык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**652,2**		**978,8**		**1 492,2**		**1 090,4**		**1 083,9**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			92,5		139,3		196,3		178,2		208,3
Чийки заттар			8,0		19,3		34,5		31,2		7,8
Аралык товарлары			124,5		172,8		205,0		190,7		185,5
Инвестициялык товарлар			38,3		82,6		55,2		48,8		36,2
Энергопродукциялары			388,9		564,7		1 001,2		641,5		646,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			33,4		55,5		78,9		84,8		84,0
Май ж-а сырдан тышкары, сүт, коюу сүт ж-а сүт азыктары	*миң т*	*1,7*	*2,2*	*3,3*	*4,9*	*3,6*	*6,8*	*3,8*	*6,0*	*4,1*	*6,5*
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продуктулар	*миң т*	*2,1*	*3,5*	*2,6*	*6,3*	*4,0*	*8,9*	*4,4*	*7,9*	*5,2*	*8,6*
Шоколад жана курамында какао болгон азыктар	*миң т*	*3,7*	*8,5*	*6,9*	*19,9*	*6,1*	*26,8*	*6,2*	*26,3*	*6,0*	*26,4*
Маргарин жана жуурулган май	*миң т*	*6,6*	*6,6*	*4,9*	*5,6*	*3,2*	*5,2*	*3,3*	*4,5*	*2,9*	*4,5*
Суусундуктар жана тамеки			14,6		21,8		35,9		27,8		26,3
Сыра	*млн.л*	*20,1*	*11,5*	*23,5*	*15,0*	*29,6*	*22,4*	*23,3*	*15,7*	*17,9*	*13,3*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			16,1		36,1		39,3		40,6		33,8
Ийне жалб-уу өсүмдүк жыгач-нан арааланган сөңгөктөр	*тыс. куб.м*	*105,7*	*11,3*	*167,6*	*22,5*	*186,9*	*29,1*	*198,3*	*29,1*	*165,6*	*25,9*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			388,9		564,7		1 001,2		641,5		646,0
Мунай майлары ж-а чийки мунайзат	*миң т*	*8,8*	*2,2*	*78,1*	*26,4*	*123,7*	*71,0*	*10,1*	*3,6*	*14,8*	*5,2*
Автомобиль бензини	*миң т*	*297,2*	*130,9*	*400,4*	*201,0*	*476,5*	*314,7*	*501,9*	*242,4*	*385,8*	*271,6*
Дизель отуну	*миң т*	*72,9*	*37,7*	*194,7*	*99,8*	*164,7*	*127,5*	*162,5*	*73,5*	*188,6*	*119,1*
Авиакеросин	*миң т*	*385,0*	*210,7*	*406,8*	*225,5*	*503,3*	*465,3*	*628,9*	*302,5*	*320,3*	*228,5*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			1,9		7,0		19,5		18,8		21,9
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	*миң т*	*2,3*	*1,9*	*6,0*	*6,9*	*10,9*	*19,5*	*18,2*	*18,7*	*17,9*	*21,8*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			51,1		66,6		75,4		71,3		75,1
Органикалык эмес химиялык заттар			*9,7*		*11,0*		*12,3*		*3,0*		*3,5*
Медициналык жана фармацевтикалык продукция			*11,6*		*16,3*		*15,7*		*15,9*		*19,3*
Эфир майлар, жуучу- тазалоочу заттар	*миң т*	*13,2*	*11,9*	*16,2*	*17,5*	*15,9*	*22,3*	*19,1*	*23,6*	*16,7*	*25,1*
Түс өзгөртүүчү, ийлөөчү жана боечу заттар	*миң т*	*5,7*	*5,6*	*5,5*	*6,7*	*5,7*	*7,9*	*6,8*	*8,5*	*6,2*	*8,0*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			78,5		103,3		126,2		120,8		120,2
Резина дөңгөлөктөрү	*миң.даана*	*311,1*	*16,0*	*304,7*	*20,4*	*196,2*	*16,9*	*206,8*	*12,7*	*154,0*	*11,6*
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*тыс.куб.м*	*17,3*	*4,4*	*24,7*	*7,3*	*35,6*	*8,2*	*39,9*	*10,0*	*32,2*	*8,7*
Чоюн жана болот	*миң т*	*34,5*	*21,1*	*35,9*	*26,9*	*40,3*	*39,8*	*77,9*	*42,5*	*55,5*	*39,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			52,1		103,9		92,7		65,5		55,5
Чыңалуусу 1000 вольттон жогору болгон эл-р чынж-рын туюктоо ү-н электр жабд.			*0,2*		*0,6*		*0,6*		*2,3*		*4,6*
Жеңил авто. ж-на эл ташууга каралган трансп.		*723,0*	*4,2*	*1 309,0*	*8,0*	*1 119,0*	*7,7*	*418,0*	*3,0*	*313,0*	*2,4*
Жүк ташуучу автомобилдер		*144,0*	*3,8*	*321,0*	*13,7*	*300,0*	*9,8*	*138,0*	*6,4*	*89,0*	*4,2*
Башка категорияда камтылбаган автомобилдер		*59,0*	*0,9*	*87,0*	*2,0*	*1 670,0*	*8,5*	*330,0*	*1,7*	*176,0*	*1,2*
Темир жол траспорт каражаттары			*2,3*		*15,3*		*5,0*		*3,3*	*658,3*	*1,3*
Ар кандай даяр буюмдар			15,0		19,4		23,1		19,4		21,0
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			0,7		0,5		—		—		0,0

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.24-таблица: Казакстандан товарлардын импорту

		2006		2007		2008		2009		2010	
	өлчөө бирдиги	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**199,8**		**312,4**		**376,6**		**339,9**		**385,6**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			68,9		85,0		121,1		84,8		100,0
Чийки заттар			39,0		93,8		126,4		138,9		93,9
Аралык товарлары			34,8		44,6		56,5		39,6		45,8
Инвестициялык товарлар			3,1		3,8		4,8		2,1		2,9
Энергопродукциялары			54,0		85,1		67,6		74,5		143,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			62,6		107,1		157,1		104,4		107,6
Кант, кант жана бал кошулуп жасалган азыктар	*миң т*	*42,6*	*20,9*	*24,8*	*12,6*	*15,4*	*10,5*	*4,3*	*4,0*	*15,4*	*13,4*
Жана башка тартылбаган буудай жана угут	*миң т*	*214,3*	*24,5*	*347,1*	*67,8*	*288,0*	*81,9*	*325,2*	*59,7*	*345,8*	*61,2*
Буудай же угут уну	*миң т*	*47,0*	*7,1*	*52,4*	*12,0*	*94,3*	*40,1*	*58,0*	*17,7*	*20,8*	*5,8*
Суусундуктар жана тамеки			21,9		31,5		36,8		30,7		37,0
Алкоголсуз ичимдиктер			*4,3*		*6,6*		*14,2*		*10,8*		*13,2*
Сигареттер	*млрд.даана*	*1,7*	*15,0*	*2,2*	*20,2*	*1,8*	*20,8*	*1,6*	*17,6*	*1,7*	*18,0*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			23,1		27,5		36,4		8,0		12,5
Таш, кум жана шагыл	*миң т*	*1 569,0*	*6,3*	*1 807,6*	*8,3*	*2 276,0*	*10,8*	*424,4*	*3,2*	*240,8*	*3,2*
Асбест	*миң т*	*23,5*	*6,1*	*14,3*	*3,3*	*7,5*	*3,7*	*0,1*	*0,0*	*6,2*	*3,3*
Баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары	*миң т*	*4,8*	*6,2*	*5,3*	*10,6*	*7,3*	*16,2*	*1,2*	*0,9*	*0,4*	*1,0*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			54,0		85,2		67,6		74,5		143,1
Автомобиль бензини	*миң т*	*26,9*	*11,1*	*33,7*	*15,1*	*32,6*	*19,8*	*21,2*	*6,7*	*38,0*	*23,6*
Дизель отуну	*миң т*	*60,2*	*22,0*	*92,7*	*40,0*	*25,0*	*12,2*	*41,6*	*13,6*	*55,1*	*28,2*
Мазут	*миң т*	*1,6*	*0,3*	*36,0*	*9,0*	*18,4*	*5,6*	*115,3*	*21,3*	*128,4*	*37,0*
Агломерирленбеген көмүр	*миң т*	*801,4*	*15,6*	*728,4*	*13,8*	*960,6*	*23,9*	*679,4*	*21,0*	*1089,9*	*34,8*
Газ абалындагы жаратылыш газы	*млн. куб.м*	—	—	—	—	—	—	*46,1*	*7,8*	*59,8*	*9,6*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			6,2		7,3		4,6		7,0		11,3
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	*миң т*	*6,2*	*5,3*	*5,8*	*5,7*	*2,1*	*3,4*	*5,3*	*5,7*	*9,6*	*10,9*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			9,6		19,5		38,6		82,8		36,2
Органикалык эмес химиялык заттар			*1,0*		*6,5*		*24,7*		*66,4*		*22,3*
Самын, жуучу жана жылтыратуучу препараттар	*миң т*	*0,6*	*0,3*	*0,6*	*0,8*	*0,5*	*0,4*	*0,3*	*0,2*	*0,3*	*0,4*
Дары-дармектер	*миң т*	*0,2*	*2,2*	*0,2*	*3,1*	*0,2*	*3,0*	*0,2*	*3,1*	*0,1*	*2,2*
Пигменттер, боектор, лактар ж.б.	*миң т*	*14,1*	*3,1*	*22,5*	*4,9*	*25,1*	*7,0*	*26,8*	*6,9*	*20,6*	*4,9*
Материалдын түрү боюнча классификацияланган, өнөр жай товарлары			15,9		26,0		26,5		26,2		32,2
Алюминий	*миң т*	*0,2*	*0,3*	*1,5*	*5,3*	*0,6*	*1,4*	*0,2*	*0,3*	*0,9*	*1,4*
Чоюн жана болот	*миң т*	*8,4*	*5,4*	*11,1*	*7,7*	*11,0*	*9,7*	*21,9*	*13,9*	*23,5*	*17,2*
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар			*2,9*		*5,7*		*4,3*		*2,7*		*2,6*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,8		5,3		6,3		2,9		3,2
Ар кандай даяр буюмдар			1,7		3,0		2,5		3,2		2,3
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		0,1		0,3		0,1

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.25-таблица: Өзбекстандан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**65,0**		**120,9**		**160,1**		**111,7**		**93,8**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			2,7		3,6		4,1		4,1		7,3
Чийки заттар			1,9		3,7		0,2		0,7		0,4
Аралык товарлары			15,1		33,4		38,4		33,5		31,3
Инвестициялык товарлар			0,1		0,1		3,0		1,0		2,9
Энергопродукциялары			45,2		80,1		114,3		72,4		52,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			1,6		2,1		1,3		0,3		0,9
Суусундуктар жана тамеки			1,0		0,6		0,7		0,8		2,8
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,4		1,2		1,1		1,0		1,6
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			45,2		80,1		114,3		72,4		52,0
Жаратылыш газы	*млн.куб.м*	*738,8*	*41,0*	*752,2*	*75,2*	*727,8*	*105,6*	*262,4*	*61,5*	*212,1*	*47,8*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,8		1,7		—		—		0,0
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			8,3		20,4		21,8		12,0		25,6
Жер семирткичтер	*миң т*	*63,8*	*7,7*	*141,3*	*19,5*	*74,2*	*20,3*	*62,8*	*8,8*	*127,1*	*22,4*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			6,8		13,3		15,9		21,3		5,4
Портландцемент, цемент	*миң т*	*93,9*	*5,3*	*126,3*	*10,3*	*121,8*	*12,5*	*188,5*	*17,9*	10,2	0,9
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,8		1,4		4,5		2,6		3,7
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		0,1		0,4		1,2		1,9
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.26-таблица: Украинадан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**41,9**		**79,5**		**94,1**		**89,3**		**81,5**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			24,7		39,7		61,2		63,3		62,3
Чийки заттар			0,2		0,9		1,2		0,1		*0,1*
Аралык товарлары			9,8		28,4		23,6		19,9		11,7
Инвестициялык товарлар			7,2		10,3		7,8		5,8		7,3
Энергопродукциялары			—		0,2		0,3		0,3		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			16,0		24,5		37,1		43,0		38,2
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	*миң т.*	*0,3*	*0,3*	*1,3*	*2,1*	*2,3*	*3,0*	*2,9*	*2,8*	*1,4*	*1,7*
Дан азытары, ундан жана крахмалынан жасалган азыктар	*миң т.*	*2,4*	*2,9*	*4,0*	*4,9*	*5,6*	*8,7*	*4,7*	*6,6*	*6,7*	*9,6*
Жашылча-жемиштердин ширеси	*миң т.*	*3,9*	*2,0*	*5,1*	*3,1*	*4,9*	*3,4*	*2,6*	*1,7*	*0,9*	*0,7*
Ак кант жана рафинирленген кант	*миң т.*	*1,5*	*0,6*	*5,1*	*2,4*	*0,8*	*0,4*	*14,1*	*7,6*		
Шоколад жана какао кошулуп жасалган башка тамак-аш азыктары	*миң т.*	*4,1*	*6,2*	*4,8*	*7,7*	*5,9*	*12,9*	*6,8*	*14,0*	*6,5*	*15,9*
Суусундуктар жана тамеки			2,2		5,3		7,0		4,2		5,4
Алкоголсуз ичимдиктер	*млн.л*		*1,8*		*3,8*		*5,4*		*3,9*	*6,9*	*4,4*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		0,1		—		*0,4*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		0,2		0,3		0,3		0,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			1,0		1,7		6,2		7,4		9,2
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	*миң т.*	*1,5*	*1,0*	*1,8*	*1,7*	*4,0*	*6,2*	*7,5*	*7,4*	*7,4*	*9,2*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			3,6		6,6		6,8		5,4		5,0
Дары-дармектер	*миң т.*	*0,2*	*1,6*	*0,4*	*3,0*	*0,3*	*2,1*	*0,3*	*2,3*	*3,0*	*2,2*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			6,8		27,3		19,4		18,3		10,9
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*31,3*	*0,8*	*32,4*	*5,0*	*45,4*	*1,4*	*60,2*	*1,7*	*41,7*	*0,9*
Кагаз жана картон	*т*	*318,3*	*0,8*	*402,8*	*0,9*	*568,8*	*1,5*	*1 413,2*	*4,3*	*1,0*	*2,9*
Чоюн жана болот	*миң т.*	*4,4*	*3,1*	*23,3*	*16,2*	*10,0*	*10,2*	*4,8*	*3,3*	*1,1*	*0,8*
Чоюндан, болоттон же алюминийден жас., башка катег. камтылб. констр.	*т*	—	—	—	—	*216,8*	*0,5*	*1 192,9*	*5,0*	*73,8*	*0,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			10,1		10,5		9,7		7,1		9,1
Трансформаторлор, электрдик	*даана*	—	—	*7,0*	*0,8*	*1,0*	—	*9,0*	*0,3*	*8,0*	*1,9*
Электроаккумуляторлор	*миң даана*	*0,2*	*0,1*	*4,4*	*0,3*	*3,6*	*0,2*	*30,2*	*1,0*	*48,1*	*2,1*
Ар кандай даяр буюмдар			2,2		3,3		7,5		3,6		3,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.27-таблица: Беларусиядан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физи-калык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**18,7**		**23,8**		**42,5**		**74,0**		**53,4**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			6,2		12,1		26,9		40,0		36,9
Чийки заттар			0,1		0,1		—		0,3		1,1
Аралык товарлары			10,0		8,5		10,2		12,4		10,1
Инвестициялык товарлар			2,3		3,1		5,4		21,4		5,3
Энергопродукциялары			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			4,1		8,6		22,4		33,8		32,0
Ак кант, рафинирленген кант жана сахароза	*миң т*	*7,0*	*4,0*	*17,0*	*7,8*	*34,7*	*18,7*	*55,4*	*31,6*	*39,9*	*30,1*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,1		0,1		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,4		0,9		0,7		0,7		0,7
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		—
Авиакеросин	*миң т*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		0,1		*0,1*
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			1,1		1,4		1,3		1,7		1,8
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	*т*	*86,7*	*0,8*	*106,1*	*1,0*	*103,3*	*1,1*	*115,0*	*1,4*	*98,5*	*1,3*
Өнөр жайынын материалдын түрү,б-ча классиф. тов-ы			9,4		7,5		9,3		11,4		7,8
Резина дөңгөлөктөрү	*миң.даана*	*10,4*	*7,2*	*5,5*	*3,4*	*4,4*	*4,2*	*30,3*	*7,3*	*42,1*	*2,4*
Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач	*миң.куб.м*	*2,4*	*0,5*	*5,1*	*1,1*	*6,2*	*1,6*	*7,4*	*1,4*	*9,9*	*2,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			2,9		4,0		6,5		23,9		8,9
Тракторлор	*даана*	*13,0*	*0,2*	*71,0*	*1,3*	*99,0*	*1,9*	*337,0*	*5,1*	*12,0*	*0,2*
Автомобилдер			*0,4*		*0,2*		*1,8*		*15,1*		*3,3*
Ар кандай даяр буюмдар			0,8		1,4		2,3		2,4		2,1
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.28-таблица: Кытайдан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физикалык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**246,7**		**355,6**		**728,2**		**623,6**		**666,3**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			77,4		98,3		299,1		270,3		293,6
Чийки заттар			1,4		2,6		4,9		2,5		3,5
Аралык товарлары			72,1		121,3		228,3		204,7		198,1
Инвестициялык товарлар			94,3		131,6		194,8		145,2		170,4
Энергопродукциялары			1,5		1,8		1,0		1,0		0,7
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			29,1		32,9		40,7		49,4		49,8
Эт жана эт азыктары	*миң т*	*8,7*	*6,1*	*11,4*	*9,8*	*14,6*	*12,0*	*16,2*	*13,1*	*23,6*	*23,4*
Күрүч	*миң т*	*34,6*	*8,8*	*32,3*	*8,2*	*44,4*	*12,2*	*59,3*	*20,1*	*15,4*	*5,8*
Мөмө-жемиштер, жаңгактар	*миң т*	*70,9*	*10,9*	*63,3*	*9,5*	*52,3*	*10,6*	*30,6*	*12,1*	*34,2*	*15,5*
Суусундуктар жана тамеки			0,6		1,4		1,4		1,0		1,9
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,6		1,0		1,6		1,2		1,7
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			1,5		1,8		1,0		1,0		0,7
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,1		0,1		0,8		0,3		0,5
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			16,2		25,0		29,6		37,2		47,6
Органикалык эмес химиялык заттар			*6,8*		*9,0*		*11,1*		*11,8*		*11,5*
Эфир майлары, резиноиддер жана парфюмдук заттар	*миң т*	*2,2*	*0,8*	*1,3*	*0,6*	*2,1*	*1,3*	*5,5*	*4,6*	*21,5*	*11,4*
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	*миң т*	*2,3*	*2,1*	*2,7*	*1,8*	*5,5*	*3,8*	*4,4*	*4,6*	*5,4*	*6,5*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			69,3		115,1		230,2		190,8		175,9
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	*млн.кв.м*	*74,6*	*18,8*	*78,3*	*19,6*	*237,5*	*72,9*	*174,2*	*48,1*	*171,1*	*46,0*
Сырдалган керамика плиткалары	*миң.кв.м*	*2 063,6*	*4,5*	*1 794,3*	*5,6*	*2 414,0*	*7,8*	*1 646,5*	*5,5*	*1 738,1*	*5,6*
Чоюн жана болот	*миң т*	*11,6*	*6,3*	*43,3*	*21,4*	*89,9*	*42,2*	*57,0*	*35,3*	*40,0*	*32,3*
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	*миң т*	*38,9*	*12,2*	*67,1*	*22,4*	*55,6*	*20,0*	*5,4*	*5,6*	*12,1*	*12,4*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			92,1		128,2		204,2		156,2		208,5
Жарандык курулуш үчүн машиналар жана жабдуулар	*даана*	*93,0*	*2,0*	*205,0*	*10,0*	*878,0*	*22,0*	*491,0*	*21,9*	*248,0*	*23,1*
Маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар	*миң даана*	*89,7*	*4,0*	*114,9*	*4,1*	*92,2*	*2,5*	*165,8*	*2,2*	*216,2*	*5,4*
Электробайланыш аппараттары жана жабдуулар			*44,9*		*48,8*		*50,1*		*28,3*		*45,0*
Жүк ташуу ү-н авт-дер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер	*даана*	*132,0*	*2,9*	*304,0*	*10,2*	*738,0*	*23,2*	*293,0*	*10,7*	*332,0*	*11,0*
Ар кандай даяр буюмдар			37,1		50,1		216,8		186,7		179,3
Үй эмеректери жана алардын тетиктери			*5,0*		*12,4*		*11,0*		*6,7*		*7,4*
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			*9,0*		*6,5*		*118,0*		*89,1*		*97,8*
Бут кийим			*5,2*		*5,3*		*55,0*		*46,2*		*31,3*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		1,8		—		0,4

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.29-таблица: АКШдан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**97,5**		**95,8**		**119,8**		**101,6**		**191,3**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			24,1		43,4		75,7		48,1		68,9
Чийки заттар			0,5		—		0,8		0,8		0,5
Аралык товарлары			10,5		14,3		14,3		16,4		34,2
Инвестициялык товарлар			62,3		37,8		28,5		35,7		87,4
Энергопродукциялары			0,2		0,3		0,3		0,6		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			5,0		11,7		22,5		28,8		49,5
Эт жана эт азыктары	*миң т*	*8,1*	*4,4*	*17,6*	*9,8*	*32,4*	*20,6*	*41,9*	*27,4*	*72,2*	*48,9*
Суусундуктар жана тамеки			—		0,1		0,1		0,5		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			1,7		1,7		2,2		1,3		1,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,2		0,3		0,3		0,6		0,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,4		—		—		0,3		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			13,5		26,5		30,9		7,5		9,0
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	*т*	*27,1*	*11,2*	*29,9*	*22,3*	*32,1*	*26,5*	*18,1*	*5,8*	*28,3*	*6,6*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			1,6		4,0		3,1		2,7		10,9
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			57,3		37,0		54,1		48,8		112,4
Жарандык курулуш үчүн машиналар жана жабдуулар			*7,3*		*3,3*		*1,8*		*5,7*		*14,2*
Электробайланыш аппаратуры жана жабдуулар			*12,7*		*6,1*		*3,5*		*4,7*		*1,1*
Жеңил автомобилдер	*даана*	*7,0*	*0,1*	*2,0*	*—*	*60,0*	*2,2*	*24,0*	*0,7*	*57,0*	*0,9*
Жүк ташуу ү-н авт-дер ж-а атайын багытка каралган автомобилдер	*даана*	*24,0*	*29,0*	*6,0*	*11,1*	*2,0*	*4,2*	*47,0*	*6,3*	*26,0*	*51,0*
Башка категорияда камтылбаган автомобилдер	*даана*	*41,0*	*0,3*	*131,0*	*0,4*	*1 634,0*	*18,4*	*291,0*	*4,4*	*402,0*	*5,9*
Ар кандай даяр буюмдар			17,8		14,5		6,5		11,1		8,0
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			*2,8*		*0,6*		*1,3*		*1,8*		1,1
Башка категорияга камтылбаган илимий жана контролдук аспаптары жана аппараттары			*13,3*		*11,2*		*2,9*		*3,7*		2,9
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.30-таблица: Германиядан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физи-калык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физи-калык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физи-калык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**39,9**		**54,2**		**335,9**		**100,7**		**88,6**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			9,6		9,9		265,9		47,2		40,8
Чийки заттар			2,1		4,1		8,9		1,0		1,6
Аралык товарлары			16,4		15,3		22,1		14,6		14,8
Инвестициялык товарлар			11,0		23,6		37,6		36,1		29,8
Энергопродукциялары			0,8		1,2		1,4		1,8		1,6
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,5		0,7		0,7		1,4		2,5
Суусундуктар жана тамеки			0,5		0,3		0,8		1,6		1,2
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,5		0,3		0,4		0,4		0,5
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,8		1,2		1,4		1,8		1,6
Мунай майлары ж-а мунай заттары (иштетиле электерден тышкары)	*миң т*	*0,7*	*0,8*	*0,8*	*1,2*	*0,9*	*1,4*	*1,0*	*1,7*	*0,9*	*1,6*
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			10,1		14,0		21,6		15,1		13,5
Кремний	*т*	*9,2*	*1,5*	*17,9*	*3,8*	*37,3*	*8,2*	—	—	—	—
Парфюмердик, косметикалык жана туалет препараттары	*т*	*241,7*	*2,1*	*147,1*	*1,8*	*221,4*	*2,8*	*327,1*	*3,4*	*274,7*	*2,6*
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	*т*	*64,9*	*2,2*	*83,3*	*2,9*	*101,9*	*4,9*	*144,0*	*6,4*	*129,4*	*6,1*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			5,9		7,3		10,0		7,3		6,8
Кагаз жана картон	*т*	*247,3*	*0,8*	*245,2*	*0,6*	*256,4*	*1,4*	*318,0*	*1,5*	*261,0*	*1,5*
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*375,7*	*2,0*	*548,7*	*3,5*	*492,4*	*3,1*	*457,0*	*2,3*	*420,0*	*2,3*
Башка категорияда камтылбаган баалуулукка жатпаган металлдардан жасалган буюмдар			*0,4*		*0,8*		*1,7*		*1,1*		*0,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			18,0		27,2		295,0		68,8		55,7
Басып чыгаруучу ж-а брошюралоочу машиналар; алардын тетиктери			*0,7*		*3,6*		*2,0*		*0,5*		*0,4*
Суюктук насостору жана көтөргүчтөрү			*0,2*		*1,6*		*2,8*		*1,2*		*1,1*
Мурда пайдаланууда болгон жеңил автомобилдер	*даана*	*93,0*	*0,4*	*527,0*	*1,0*	*46 090,0*	*242,9*	*7 038,0*	*28,9*	*5 833,0*	*24,6*
Ар кандай даяр буюмдар			3,6		3,0		6,1		4,3		6,8
Башка катег. камтылбаган илимий жана контролдук аспаптары			*1,1*		*1,2*		*1,6*		*1,5*		4,7
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.31-таблица: Түркиядан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.	2008 физикалык көлөм	2008 наркы, млн. АКШ долл.	2009 физикалык көлөм	2009 наркы, млн. АКШ долл.	2010 физикалык көлөм	2010 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**39,5**		**50,9**		**91,1**		**72,8**		**84,7**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			15,7		21,4		46,8		45,0		44,3
Чийки заттар			0,5		0,7		0,8		0,8		2,5
Аралык товарлары			12,4		14,7		26,4		16,6		24,0
Инвестициялык товарлар			10,6		14,0		17,0		10,1		13,6
Энергопродукциялары			0,2		0,1		0,1		0,2		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			3,4		6,3		7,5		6,3		7,0
Кофе, чай, какао жана алардан алынган азыктар азыктар	*миң т*	*1,1*	*1,1*	*2,5*	*2,1*	*3,8*	*2,5*	*2,8*	*2,3*	*1,5*	*2,3*
Кант, кант жана бал кошулуп жасалган азыктар	*миң т*	*1,3*	*0,8*	*5,0*	*1,8*	*3,7*	*1,8*	*2,3*	*1,3*	*2,4*	*1,9*
Дан өсүмдүктөрү жана алардан жасалган продуктылар	*миң т*	*0,8*	*0,4*	*1,4*	*0,7*	*2,0*	*1,0*	*1,2*	*0,8*	*0,6*	*0,6*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,2		0,1		0,1
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,2		0,4		0,2		0,1		0,3
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,2		0,1		0,1		0,2		0,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			0,2		0,3		0,5		0,8		0,1
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			6,4		7,3		11,6		16,4		17,5
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	*т*	*16,4*	*0,2*	*18,4*	*0,2*	*100,4*	*2,5*	*93,7*	*5,1*	*125,6*	*3,1*
Самын, жуучу жана жылтыратуучу препараттар	*миң т*	*1,9*	*1,4*	*2,1*	*1,7*	*2,1*	*2,3*	*2,5*	*3,6*	*2,8*	*4,7*
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	*миң т*	*1,7*	*1,8*	*2,5*	*2,5*	*3,1*	*3,2*	*2,9*	*3,8*	*3,0*	*5,3*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			7,7		11,3		16,1		13,6		17,9
Башка категорияга камтылбаган металлдан жасалган буюмдар			*1,7*		*2,9*		*2,4*		*2,7*		*3,3*
Полго төшөлмөлөр	*млн.кв.м*	*3,7*	*1,7*	*5,2*	*2,4*	*8,1*	*4,5*	*3,6*	*3,9*	*2,4*	*3,7*
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	*млн.кв.м*	*0,4*	*0,3*	*0,5*	*0,4*	*3,3*	*1,5*	*3,1*	*1,4*	*3,7*	*2,6*
Кагаз, картон ж-а кагаз массасынан алынган буюмдар			*1,1*		*1,5*		*1,4*		*1,2*		*2,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			15,0		19,7		24,8		16,5		*19,6*
Конкреттүү тармактарга атайын багытталган машиналар			*6,5*		*7,9*		*9,5*		*5,3*		*4,7*
Электр машиналар, аппараттар жана аспаптар, алардын тетиктери			*3,6*		*4,9*		*6,6*		*5,5*		*7,1*
Ар кандай даяр буюмдар			6,4		5,4		24,0		18,7		*22,1*
Үй эмеректери жана алардын тетиктери			*1,1*		*1,4*		*1,4*		*1,4*		*1,7*
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			*1,8*		*0,6*		*16,3*		*10,7*		*12,4*
Башка категорияга камтылбаган пластмассадан жасалган буюмдар			*1,7*		*1,4*		*1,8*		*1,6*		*2,3*
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		6,1		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.32-таблица: Япониядан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**13,3**		**17,9**		**130,4**		**66,0**		**86,7**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			4,7		8,1		111,7		52,5		66,7
Чийки заттар			—		—		—		—		*0,0*
Аралык товарлары			2,9		3,5		3,6		4,8		7,9
Инвестициялык товарлар			5,8		6,3		15,1		8,7		12,1
Энергопродукциялары			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			—		—		—		—		0,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			0,5		0,3		0,4		0,3		0,2
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			1,6		1,9		2,8		4,0		6,9
Резина дөңгөлөктөрү		*9,2*	*1,5*	*23,7*	*1,8*	*59,5*	*2,7*	*80,3*	*3,9*	*61,0*	*6,6*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			10,6		15,3		126,8		61,4		78,7
Жеңил автомобилдер		*43,0*	*1,1*	*42,0*	*1,1*	*461,0*	*12,1*	*174,0*	*5,8*	*198,0*	*7,2*
Мурда пайдаланууда болгон жеңил автомобилдер		*934,0*	*4,2*	*5 937,0*	*7,4*	*17 973,0*	*106,7*	*11 842,0*	*50,9*	*16 345,0*	*64,8*
Ар кандай даяр буюмдар			0,6		0,4		0,5		0,3		0,7
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин “алып сатарлардын” соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып “алып сатарлардын” соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.33-таблица: Корея Республикасынан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**29,1**		**39,1**		**83,2**		**51,2**		**49,5**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			4,8		8,2		40,9		21,3		12,9
Чийки заттар			0,6		0,5		0,1		—		—
Аралык товарлары			19,0		22,4		26,1		18,0		21,4
Инвестициялык товарлар			4,5		7,8		15,8		11,4		15,0
Энергопродукциялары			0,1		0,2		0,3		0,5		0,3
<u>ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар</u>											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			0,3		0,6		0,8		0,9		0,7
Суусундуктар жана тамеки			3,1		4,6		5,5		3,5		2,0
Сигареттер	*млн.даана*	*732,9*	*3,1*	*1 082,1*	*4,6*	*1 050,8*	*5,5*	*568,5*	*3,3*	*272,0*	*1,9*
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,6		0,6		0,1		0,1		0,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,1		0,2		0,3		0,5		0,3
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			16,5		17,6		15,5		8,1		14,7
Баштапкы формадагы пластмассалар	*миң. т*	*10,5*	*15,9*	*11,8*	*16,1*	*9,4*	*14,1*	*7,9*	*7,7*	*10,0*	*13,2*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			1,4		2,9		8,2		7,0		5,4
Резина дөңгөлөктөрү	*миң даана*	*63,7*	*0,9*	*109,0*	*1,7*	*120,7*	*1,4*	*103,9*	*0,8*	*67,1*	*0,6*
Чоюндан, болоттон же алюминийден жасалган, башка категорияга камтылбаган конструкциялар	*т*	*2,2*	—	*615,8*	*0,4*	*726,2*	*2,4*	*577,6*	*2,2*	*161,6*	*0,5*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			6,7		12,2		48,5		29,2		23,7
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	*миң даана*	*0,1*	—	*0,1*	*0,1*	*188,8*	*2,2*	*117,9*	*1,0*	28,6	1,2
Жеңил автомобилдер	*даана*	*34,0*	*0,5*	*39,0*	*0,6*	*43,0*	*0,6*	*39,0*	*0,5*	76,0	1,0
Жүк ташуу үчүн автомобилдер	*даана*	*6,0*	—	*11,0*	*0,3*	*2 825,0*	*5,9*	*1 263,0*	*5,1*	*1 184,0*	*4,7*
Мурда пайдаланууда болгон жеңил автомобилдер	*даана*	*56,0*	*0,1*	*94,0*	*1,0*	*20 949,0*	*27,5*	*8 028,0*	*13,5*	2 904,0	5,8
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		0,4		4,4		2,1		2,5
Кийим-кечелер жана аларга тиешелүү буюмдар			—		*0,1*		3,5		*0,3*		0,5
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.34-таблица: Нидерланддан товарлардын импорту

	өлчөө бирдиги	2006		2007		2008		2009		2010	
		физи-калык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физи-калык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физи-калык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физи-калык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.	физи-калык көлөм	наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**27,7**		**36,4**		**41,8**		**49,5**		**25,7**
Функционалдык бөлүштүрүү											
Керектөө товарлары			2,4		1,7		3,3		3,2		3,6
Чийки заттар			0,2		0,6		0,5		0,3		0,1
Аралык товарлары			19,1		29,0		36,0		42,2		17,6
Инвестициялык товарлар			6,0		4,9		1,8		3,7		4,2
Энергопродукциялары			—		0,1		0,2		0,1		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар											
Тамак-аш азыктары жана тирүү малдар			1,3		0,7		0,6		0,6		0,7
Суусундуктар жана тамеки			0,2		—		—		0,1		0,2
Отундан тышкары, азык-түлүк эмес сырьелор			0,3		0,6		0,6		0,4		0,3
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			—		0,1		0,2		0,1		0,2
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег. кирбеген ушундай эле прод-р			3,0		3,0		6,1		6,0		5,4
Дары-дармектер (ветеринардык дары-дармектерди кошо алганда)	*т*	*3,8*	*0,4*	*16,5*	*0,6*	*35,9*	*1,9*	*93,7*	*1,7*	*56,1*	*1,8*
Башка категорияга камтылбаган ар кандай химиялык заттар	*т*	*546,5*	*1,4*	*419,5*	*1,2*	*650,8*	*3,0*	*553,2*	*2,8*	*545,4*	*3,0*
Өнөр жайынын материалдын түрү, б-ча классиф. тов-ы			0,2		0,5		0,9		1,6		1,6
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			22,5		31,2		33,2		40,1		16,8
Өнөр жайдын конкреттүү тармагына багытталган маш-лар ж-а жабд-р			*4,2*		*4,9*		*6,5*		*3,0*		*1,0*
Башка категорияда камтылбаган, суюктук насостору	*даана*	*—*	*—*	*1,0*	*—*	*33,0*	*0,2*	*55,0*	*0,2*	*131,0*	*0,6*
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар			*10,3*		*18,9*		*17,6*		*21,3*	*37,6*	*0,6*
Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери			*0,4*		*1,0*		*5,0*		*10,7*		*7,9*
Ар кандай даяр буюмдар			0,2		0,2		0,3		0,7		0,5
ЭСТКнын башка катег. кирбеген тов-р жана оп-лар			—		—		—		—		—

Эскертүү:
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында
2008-жылга чейин "алып сатарлардын" соодасы эске алынбаган (кошумча эсептөө)
2008-жылдан тартып "алып сатарлардын" соодасын эске алуу менен
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

І.1-график: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси

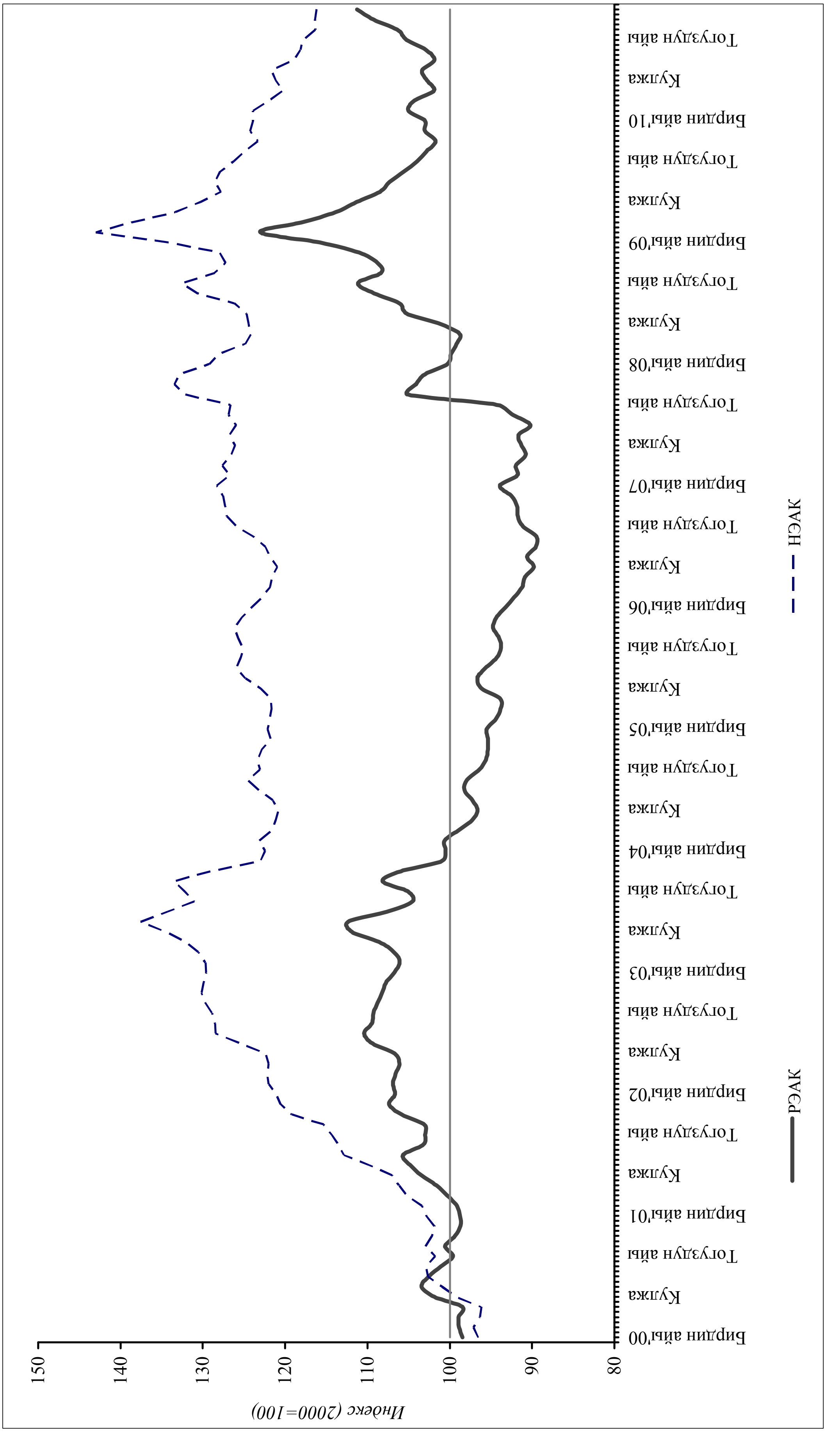

1.35-таблица: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери: КМШ жана алыскы чет өлкөлөр менен чогуу алганда жалпы

(базалык мезгил - 2000)

	РЭАК	*НЭАК*	*РЭАК (КМШ)*	*НЭАК (КМШ)*	*РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*НЭАК алыскы чет өлкөлөр)*	*Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)*
Бирдин айы'00	98,4	96,5	99,0	96,1	97,2	97,7	0,0216
Жалган куран	98,9	97,1	99,7	96,8	96,7	97,8	0,0213
Чын куран	98,9	96,3	99,5	95,9	97,7	97,6	0,0211
Бугу	98,5	96,2	98,5	95,4	98,4	98,1	0,0209
Кулжа	101,8	99,2	102,1	99,0	101,2	99,6	0,0208
Теке	103,4	100,9	104,0	101,5	102,1	99,5	0,0210
Баш оона	102,5	102,6	102,9	103,3	101,7	101,1	0,0213
Аяк оона	101,1	102,9	101,0	103,3	101,2	101,9	0,0212
Тогуздун айы	99,6	101,8	99,4	102,0	100,2	101,3	0,0207
Жетинин айы	100,6	102,9	99,7	103,0	102,6	102,8	0,0208
Бештин айы	99,4	102,1	98,3	102,2	101,8	101,9	0,0205
Үчтүн айы	98,7	101,9	98,0	102,6	100,4	100,2	0,0204
Бирдин айы'01	98,7	102,8	98,5	104,4	99,3	99,2	0,0205
Жалган куран	99,2	103,4	97,8	104,2	102,3	101,4	0,0204
Чын куран	100,3	105,2	96,9	104,3	108,8	107,3	0,0203
Бугу	101,6	106,2	97,0	104,3	113,5	110,6	0,0202
Кулжа	103,4	107,0	98,8	105,4	115,2	110,8	0,0203
Теке	104,9	109,8	99,8	107,9	117,8	114,4	0,0206
Баш оона	105,7	112,9	100,3	110,7	119,2	118,1	0,0209
Аяк оона	103,3	113,5	98,3	111,6	115,7	118,1	0,0209
Тогуздун айы	103,0	114,3	98,4	112,6	114,4	118,4	0,0209
Жетинин айы	103,1	115,3	98,0	113,0	115,7	120,8	0,0209
Бештин айы	105,9	119,2	102,1	118,8	114,9	120,1	0,0209
Үчтүн айы	107,4	120,5	104,1	121,2	114,8	119,2	0,0209
Бирдин айы'02	106,6	121,1	103,6	122,3	113,3	118,5	0,0208
Жалган куран	106,9	122,0	104,2	123,5	112,9	118,9	0,0209
Чын куран	106,6	122,2	103,7	123,9	112,8	118,6	0,0209
Бугу	106,1	122,0	103,4	124,2	112,1	117,4	0,0208
Кулжа	106,7	122,3	103,9	124,6	112,9	117,6	0,0209
Теке	109,4	125,3	106,2	127,7	116,4	120,5	0,0212
Баш оона	110,4	128,5	106,8	130,8	118,2	123,7	0,0217
Аяк оона	109,4	128,5	106,1	130,9	116,7	123,8	0,0217
Тогуздун айы	109,3	128,9	106,3	131,5	115,6	123,7	0,0217
Жетинин айы	108,7	129,7	105,8	132,5	114,9	124,0	0,0217
Бештин айы	108,2	130,2	105,5	133,5	113,9	123,4	0,0217
Үчтүн айы	107,7	129,9	105,2	133,8	113,1	122,0	0,0217
Бирдин айы'03	106,7	129,6	104,0	133,5	112,5	121,7	0,0216
Жалган куран	106,1	129,7	103,4	133,7	111,7	121,6	0,0217
Чын куран	106,8	130,5	103,5	133,9	113,7	123,7	0,0220
Бугу	108,6	132,0	104,9	135,1	116,5	125,7	0,0224
Кулжа	111,8	134,4	108,5	138,2	118,9	126,4	0,0231
Теке	112,3	137,5	108,7	141,2	120,2	129,9	0,0241
Баш оона	107,6	134,2	103,6	137,3	116,5	127,9	0,0236
Аяк оона	104,5	131,0	100,6	133,6	113,4	125,8	0,0232
Тогуздун айы	105,1	132,2	101,6	135,1	112,8	126,2	0,0234
Жетинин айы	108,1	133,5	104,3	136,3	116,8	127,8	0,0238
Бештин айы	105,9	129,0	101,2	130,8	116,9	125,7	0,0234
Үчтүн айы	101,0	122,9	96,3	124,6	112,1	119,6	0,0226
Бирдин айы'04	100,5	122,4	95,5	123,8	112,7	119,9	0,0230
Жалган куран	100,6	123,1	95,1	124,0	114,2	121,7	0,0235
Чын куран	98,9	121,6	93,4	122,3	112,8	120,5	0,0232
Бугу	97,3	121,1	91,7	121,6	111,5	120,6	0,0231
Кулжа	96,6	120,8	90,5	120,5	112,3	121,9	0,0228
Теке	97,3	121,5	90,9	121,3	113,7	122,5	0,0231
Баш оона	98,2	123,2	91,7	123,0	115,1	124,1	0,0235
Аяк оона	97,9	124,5	91,4	124,1	115,0	126,1	0,0237
Тогуздун айы	96,4	123,0	89,9	122,4	113,5	125,0	0,0235
Жетинин айы	95,6	123,3	88,9	122,5	113,4	125,7	0,0238
Бештин айы	95,4	122,8	88,3	121,7	114,6	126,0	0,0241
Үчтүн айы	95,3	121,7	88,0	120,6	115,7	124,9	0,0242
Бирдин айы'05	95,5	122,1	87,9	121,2	116,7	124,7	0,0244
Жалган куран	94,3	121,8	87,0	121,1	115,0	123,9	0,0243
Чын куран	93,8	121,6	86,4	120,9	115,3	123,7	0,0244
Бугу	93,9	121,8	86,3	120,8	116,7	124,6	0,0242
Кулжа	96,1	122,9	88,4	121,8	120,1	126,1	0,0244
Теке	96,6	124,8	89,0	124,0	120,8	127,2	0,0244
Баш оона	95,7	125,9	88,5	125,5	118,9	127,2	0,0244
Аяк оона	94,3	125,4	87,6	125,2	116,6	126,0	0,0244
Тогуздун айы	93,8	125,1	87,2	124,7	116,2	126,3	0,0244
Жетинин айы	94,0	125,7	87,2	125,0	117,2	127,6	0,0245
Бештин айы	94,7	126,1	87,7	125,5	119,0	128,0	0,0245
Үчтүн айы	94,3	125,2	87,4	124,7	118,7	126,9	0,0242

1.35-таблица: (уландысы)

	РЭАК	*НЭАК*	*РЭАК (КМШ)*	*НЭАК (КМШ)*	*РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*НЭАК алыскы чет өлкөлөр)*	*Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)*
Бирдин айы'06	93,2	124,0	86,2	123,5	118,3	125,8	0,0242
Жалган куран	92,2	122,8	84,9	121,9	119,2	125,4	0,0241
Чын куран	91,2	121,8	83,5	120,7	119,9	125,2	0,0242
Бугу	90,9	121,6	83,0	120,2	120,6	126,0	0,0244
Кулжа	89,8	120,9	81,7	119,0	121,3	127,4	0,0246
Теке	90,6	121,8	81,8	119,1	126,0	131,1	0,0248
Баш оона	89,5	122,4	80,5	119,6	125,5	132,1	0,0250
Аяк оона	89,5	123,8	80,8	121,6	123,9	131,4	0,0252
Тогуздун айы	91,1	125,9	82,6	124,0	125,3	132,4	0,0254
Жетинин айы	91,7	127,1	83,2	125,4	126,0	132,8	0,0255
Бештин айы	91,8	127,3	83,1	125,8	126,3	132,5	0,0257
Үчтүн айы	92,5	127,6	83,6	126,1	127,1	132,4	0,0259
Бирдин айы'07	93,9	128,3	84,5	126,9	129,7	133,0	0,0261
Жалган куран	91,8	126,7	82,6	125,3	127,2	131,2	0,0259
Чын куран	92,0	127,6	82,6	126,1	128,3	132,6	0,0262
Бугу	90,8	126,5	81,4	125,0	127,5	131,7	0,0263
Кулжа	91,3	126,1	81,7	124,5	128,8	131,2	0,0263
Теке	91,6	126,7	82,1	125,5	129,2	130,8	0,0263
Баш оона	90,2	125,9	80,7	124,8	127,4	129,6	0,0264
Аяк оона	92,4	126,9	82,7	126,1	130,2	129,4	0,0265
Тогуздун айы	94,3	126,6	84,3	126,0	133,7	128,8	0,0267
Жетинин айы	105,1	132,2	93,3	131,5	151,5	134,5	0,0282
Бештин айы	104,1	133,4	92,3	132,9	150,8	135,4	0,0287
Үчтүн айы	103,0	132,9	91,3	132,5	149,2	134,1	0,0286
Бирдин айы'08	100,3	129,2	88,9	129,0	145,9	129,9	0,0279
Жалган куран	99,8	128,0	88,7	128,1	143,9	127,9	0,0276
Чын куран	99,2	124,8	87,3	124,8	145,0	125,3	0,0274
Бугу	98,8	124,1	86,5	124,0	146,2	125,0	0,0274
Кулжа	101,3	124,4	88,4	125,0	149,9	123,8	0,0275
Теке	105,2	124,7	91,5	125,6	156,3	123,2	0,0277
Баш оона	106,1	126,1	92,0	127,3	157,5	124,2	0,0282
Аяк оона	109,2	130,6	94,9	132,6	160,5	126,4	0,0287
Тогуздун айы	111,2	132,5	96,9	135,7	161,2	125,6	0,0283
Жетинин айы	108,3	128,6	94,2	131,9	157,7	121,5	0,0268
Бештин айы	108,8	127,2	94,6	131,4	157,5	118,3	0,0256
Үчтүн айы	111,0	127,9	97,1	134,3	156,5	115,1	0,0254
Бирдин айы'09	115,7	134,1	103,1	144,4	155,0	113,7	0,0251
Жалган куран	123,0	143,0	112,3	159,0	153,9	112,2	0,0245
Чын куран	118,0	138,6	107,2	154,0	149,4	109,1	0,0238
Бугу	113,8	133,3	102,7	148,0	145,7	105,5	0,0233
Кулжа	111,3	130,2	99,8	144,4	144,5	103,6	0,0232
Теке	108,5	127,8	96,6	141,2	142,8	102,5	0,0231
Баш оона	107,3	128,5	95,8	142,8	140,1	102,0	0,0230
Аяк оона	105,6	127,9	94,6	142,6	136,4	100,6	0,0229
Тогуздун айы	104,0	126,2	93,1	140,5	135,0	99,7	0,0227
Жетинин айы	102,9	124,9	91,4	138,3	135,3	100,0	0,0229
Бештин айы	101,7	123,3	90,0	136,1	134,9	99,5	0,0228
Үчтүн айы	103,0	124,2	91,6	138,0	135,0	99,2	0,0227
Бирдин айы'10	103,0	123,9	91,0	137,6	136,1	99,1	0,0226
Жалган куран	105,0	123,9	92,6	137,9	138,2	99,1	0,0224
Чын куран	104,3	121,9	91,0	135,1	139,7	98,5	0,0223
Бугу	101,9	120,2	88,3	133,1	137,1	97,7	0,0221
Кулжа	102,8	121,1	89,1	134,7	137,6	97,6	0,0218
Теке	103,4	121,6	89,4	135,8	138,3	97,6	0,0217
Баш оона	101,9	118,9	88,1	133,1	135,9	95,1	0,0214
Аяк оона	102,9	118,2	88,7	132,1	137,7	94,8	0,0215
Тогуздун айы	105,2	117,8	90,8	132,5	139,9	93,8	0,0214
Жетинин айы	106,4	116,3	92,0	131,6	140,2	91,9	0,0214
Бештин айы	109,3	116,4	94,5	132,2	143,0	91,3	0,0214
Үчтүн айы	111,3	116,2	95,5	131,8	146,9	91,9	0,0213

I.36-таблица: Кыргыз Республикасынан кызмат көрсөтүүлөр экспортунун географиялык түзүмү*

(млн. АКШ долларында)

	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**684,8**	**896,1**	**859,8**	**693,1**
Алыскы чет өлкөлөр	**247,5**	**260,0**	**313,0**	**287,5**
Австралия	4,1	6,8	8,6	5,2
Гонконг	1,0	2,7	15,9	1,5
Бельгия	1,9	0,8	2,1	1,5
Германия	9,8	12,4	11,3	11,4
Гонконг	3,1	4,4	3,9	24,0
Индия	0,9	1,5	2,0	2,3
Канада	6,1	2,6	1,4	1,5
Кытай	11,6	15,7	42,6	18,7
Кипр	4,8	7,6	2,7	3,1
Латвия	3,3	4,8	2,6	3,2
Ливан	0,1	0,2	0,0	16,6
Нидерланд	1,7	1,2	2,2	3,8
БАЭ	3,8	6,8	11,5	17,5
Пакистан	1,1	1,7	2,5	2,5
Корея Республикасы	1,7	1,5	2,0	8,2
Сауд Аравиясы	0,1	0,2	0,5	6,5
Улуу Британия	12,7	14,2	15,3	13,2
АКШ	60,1	61,2	76,7	51,6
Түркия	10,9	11,3	17,6	23,9
Франция	2,5	2,6	3,0	3,1
Швейцария	7,2	9,1	6,6	10,4
Башка мамлекеттер	58,9	70,3	75,2	51,3
КМШ өлкөлөрү	**437,24**	**636,06**	**546,88**	**405,60**
Казакстан	250,55	251,14	248,24	211,99
Россия	81,75	116,07	79,76	95,81
Тажикстан	5,66	62,21	76,89	27,59
Өзбекстан	65,67	157,28	98,73	30,94
Башка мамлекеттер	31,23	41,52	35,08	38,42

* УСКнын маалыматтары боюнча

I.37-таблица: Кыргыз Республикасына кызмат көрсөтүүлөр импортунун географиялык түзүмү*

(млн. АКШ долларында)

	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**604,5**	**992,9**	**868,9**	**924,2**
Алыскы чет өлкөлөр	**263,7**	**313,7**	**284,8**	**329,4**
Австрия	2,5	4,2	4,1	4,0
Бельгия	5,5	2,9	1,5	2,5
Венгрия	2,4	2,0	1,3	1,6
Виргин аралдары	0,0	2,7	4,6	1,7
Германия	13,7	17,5	15,2	20,1
Гонконг	1,7	1,3	1,3	2,0
Дания	1,5	1,8	1,7	3,2
Иран	1,4	1,7	2,1	1,2
Италия	3,1	3,3	2,7	2,1
Кипр	2,2	2,1	3,4	2,1
Кытай	18,8	18,5	17,9	22,6
Латвия	5,7	12,4	7,7	9,5
Литва	2,4	3,7	2,1	2,2
Нидерланд	5,7	4,1	2,3	3,0
БАЭ	3,1	3,7	5,7	3,4
Польша	3,3	4,5	3,8	3,7
Корея	2,7	5,9	3,4	4,5
Улуу Британия	11,5	14,3	16,2	9,3
АКШ	15,2	25,6	19,3	15,4
Түркия	27,9	26,7	24,3	19,1
Финляндия	3,7	4,5	3,6	3,9
Франция	1,9	2,8	2,6	2,5
Швейцария	4,1	8,9	12,9	10,8
Швеция	1,7	2,4	1,8	1,8
Япония	5,7	5,7	3,9	5,6
Башка мамлекеттер	104,9	110,6	107,9	164,5
КМШ өлкөлөрү	**340,8**	**679,1**	**584,1**	**594,9**
Казакстан	45,7	85,7	67,0	65,1
Россия	173,4	271,5	225,8	232,4
Украина	12,4	15,4	13,0	13,8
Өзбекстан	8,6	9,8	8,5	11,6
Башка мамлекеттер	93,9	292,1	266,7	269,6

* УСКнын маалыматтары боюнча

I.38-таблица: Кыргыз Республикасына тике чет өлкө инвестицияларынын таза агылып кирүүсүнүн географиялык түзүмү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**107,0**	**207,9**	**377,0**	**189,4**	**233,6**
Алыскы чет өлкөлөр	**-2,3**	**111,6**	**262,8**	**193,0**	**186,1**
Австралия	-0,6	4,7	18,0	21,5	4,3
Улуу Британия	29,0	26,7	35,5	42,3	28,6
Венгрия	—	—	0,8	-5,4	—
Виргин аралдары	3,0	-0,3	2,1	11,7	1,5
Германия	8,4	-1,0	-6,1	—	-6,8
Гонконг	—	—	1,6	1,5	-1,9
Доминика	—	—	0,9	0,3	-1,7
РӨЕБ	0,8	-3,8	-0,5	—	0,1
Израиль	-2,4	-1,2	-0,9	1,8	-0,2
Индия	—	1,1	3,9	-0,2	—
Иран	0,9	0,4	2,0	-1,0	1,3
Италия	-1,3	-1,0	-1,1	-1,8	-2,2
Кытай	8,5	5,2	95,8	79,8	93,8
Кипр	-1,4	4,4	5,7	2,0	—
Кытай	-36,7	18,7	35,9	22,9	25,3
Кувейт	0,5	0,9	1,8	0,2	0,4
БАЭ	1,1	0,6	2,8	-7,8	—
Пакистан	0,7	1,9	6,5	-0,3	1,6
Польша	—	-0,1	-2,1	0,7	0,5
Португалия	-1,4	—	-0,3	0,5	—
Корея Республикасы	-1,0	0,9	21,0	10,8	14,0
Самоа	—	0,1	-0,1	-1,3	0,0
Сейшель аралдары	—	—	—	—	36,7
Сирия	—	—	0,1	—	-0,1
АКШ	1,5	1,3	-1,1	14,8	-1,9
Сербия жана Монтенегро	—	—	—	1,5	-0,1
Түркия	-17,6	7,3	-0,8	14,6	-11,6
Швейцария	-0,8	0,5	-0,1	-2,6	-0,8
Башка эл аралык уюмдар	4,2	17,1	32,5	-7,9	4,9
КМШ өлкөлөрү	**109,4**	**96,3**	**114,2**	**-3,6**	**47,4**
Беларусь	0,2	0,1	-0,4	-0,5	—
Казакстан	96,4	88,8	104,1	-42,3	-1,2
Россия	12,7	6,9	10,6	39,2	48,8
Өзбекстан	0,2	0,5	-0,2	-0,1	—

[1] Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуусуз, УСКнын 2010-жылдын 4-чейреги үчүн алдын-ала маалыматтары.

I.39-таблица: Кыргыз Республикасына экономикалык иштин түрлөрү боюнча тике чет өлкө инвестициялары[1]

(млн. АКШ долларында)

	2006	2007	2008	2009	2010
Бардыгы болуп	**107,0**	**207,9**	**377,0**	**189,4**	**233,6**
Айыл чарбасы, аңчылык жана токой чарбасы	-1,8	3,1	-2,9	-0,9	—
Тоо-кен өндүрүшү	7,0	26,0	-1,4	5,2	-0,2
Иштеп чыгаруучу өнөр жайы	43,7	11,3	136,3	73,2	140,9
Электр энергиясын, газды жана сууну өндүрүү жана таркатуу	-1,8	—	—	0,9	—
Курулуш	0,5	5,2	41,1	7,2	0,9
Соода: автомобилдерди, тиричилик буюмдарын жана жеке колдонуучу буюмдарды оңдоо	7,0	15,8	5,3	10,0	-18,6
Мейманканалар жана ресторандар	-1,8	1,2	-0,2	2,2	-1,0
Транспорт жана байланыш	7,2	8,4	-3,0	11,8	-9,8
Финансы ишкердүүлүгү	45,1	83,6	103,7	-6,1	-10,9
Кыймылсыз мүлк менен операциялар, ижара жана керектөөчүлөргө кызмат көрсөтүү	18,8	52,4	98,3	86,1	132,4
Мамлекеттик башкаруу	-0,1	-0,1	—	—	—
Билим берүү	-17,6	0,3	—	—	-0,3
Саламаттыкты сактоо жана социалдык жактан кызмат көрсөтүү	0,8	—	0,4	-0,2	—
Коммуналдык, социалдык жана персоналдык кызмат көрсөтүү	—	0,6	-0,6	—	—

[1] Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуусуз, УСКнын 2010-жылдын 4-чейреги үчүн алдын-ала маалыматтары.

1.40-таблица: Эл аралык камдар (бир мезгилдин акырына карата)[1]

	2006	2007	2008	2009	2010
Дүң камдар[2], млн. АКШ долларында	817,1	1176,6	1224,6	1588,2	1718,9
Камдык активдер*, млн. АКШ долларында	814,3	1193,7	1222,4	1584,3	1715,0
Дүң камдар, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорт айларында	3,0	3,0	4,0	4,9	4,2
Камдык активдер, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорт айларында	3,0	3,0	4,0	4,9	4,2

[1] ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда

[2] Чегерилген пайыздарды эске алуусуз

* Дүң эл аралык камдардын ликвиддүү бөлүгү

II тиркеме: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы

1. Киришүү

Төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын белгилүү бир мезгилдин ичинде дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялары жөнүндөгү маалыматтарды чагылдырат. Резиденттер менен резидент эместердин ортосунда ишке ашырылган бул операцияларга негизинен, товарлар, кызмат көрсөтүүлөр жана кирешелер менен жүргүзүлгөн операциялар, финансы активдери жана милдеттенмелери менен операциялар кирет.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Эл аралык Валюта Фонду тарабынан иштелип чыккан «Төлөм теңдеми боюнча колдонмо» басылмасынын бешинчи чыгаралышына ылайык түзүлөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан түзүлөт жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Статистика комитетинен, Улуттук банктан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы комитетинен, Тышкы иштер министрлигинен, о.э. башка министрликтерден, ишканалардан жана уюмдардан алынган маалыматтарга таянат.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндөгү», «Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндөгү» мыйзамдары ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Улуттук банктын ченемдик актылары маалыматтарды топтоонун жана алардын купуялыгынын сакталышынын мыйзамдык негизин камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми чейрек сайын АКШ млн. доллары менен түзүлөт. Төлөм теңдеминин ушул басылмадан тышкары маалыматтары, чейрек сайын төмөнкү басылмаларда жарыяланып турат: ай сайын чыгарылуучу «Улуттук банктын бюллетени», чейрек сайын жарык көрүүчү «Кыргыз Республикасындагы инфляция боюнча баяндама» жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Жылдык отчетунда. Ошондой эле, төлөм теңдеминин маалыматтары Кыргыз Республикасынын Улуттук статистикалык комитетинин "Кыргыз Республикасынын тышкы соодасы", "Кыргыз Республикасынын статистикалык жылдыгы" басылмаларында да жарыяланат. Төлөм теңдеми жана эл аралык инвестициялык позициялар боюнча маалыматтар "Төлөм теңдеминин статисикасы боюнча жылдык маалымат" жана "Эл аралык финансы статистикасы" басылмаларында жарыяланышы үчүн ЭВФке жөнөтүлөт.

2. Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Төлөм теңдемин түзүүдө пайдаланылуучу резиденттик жөнүндө аныктамага ылайык, резиденттер болуп, республиканын экономикалык аймагында бир жыл же андан ашык мөөнөттө турган же турууга ниеттенип жатышкан жеке адамдар, ошондой эле Кыргызстанда товарлардын кыйла көлөмүн өндүрүү жана/же болбосо кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырган же республиканын аймагында жайгашкан жер участкаларына, курулушка же өндүрүш бирикмелерине ээ болгон юридикалык жактар саналат.

II.1-таблица: Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Операция	Кредит, плюс (+)	Дебет, минус (-)
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту*	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту*
Кирешелер	*Алууга карата кирешелер*	*Төлөөгө карата кирешелер*
Трансферттер	*Каражаттарды алуу*	*Каражаттарды берүү*
Финансылык инструменттер менен операциялар	*Чет өлкө активдеринин (талаптарынын) азайышы*	*Чет өлкө активдеринин (талаптарынын) көбөйүшү*
	Чет өлкө милдеттенмелеринин көбөйүшү	*Чет өлкө милдеттенмелеринин азайышы*

Төлөм теңдемин түзүүнүн эрежесине ылайык, ар бир операция кош жазуу менен бири-бир статьянын кредити боюнча, экинчиси - башка статьянын дебети боюнча чагылдырылат. Финансы операциялары кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча б.а., кошуп эсептелинген, бирок иш жүзүндө али төлөнбөгөн суммалар чагылдырылат.

Жогоруда айтылгандай, кош жазуу принциптерине ылайык, бардык кредиттелген жазуулардын суммасы бардык дебеттелген жазуулардын суммасына дал келүүгө тийиш, мына ошондуктан, теоретикалык жалпы сальдо дайыма нөлгө барабар болуусу керек. Бирок, иш жүзүндө теңдемдин жыйынтыктоочу сальдосу эч качан нөлгө жетпейт. Төлөм теңдемин түзүү үчүн пайдаланылуучу маалыматтар ар кайсы булактардан алына тургандыгы анын себеби болуп саналат. Мисалы, товарлардын экспорту боюнча маалыматтар бажы статистикасынын негизинде алынат. Ал эми экспорттолгон продукциялар үчүн валюта түрүндө түшкөн акчалар тууралуу маалыматтар банк отчетторунан келип түшөт. Ошентип, бири-биринен көз каранды болбогон булактардан алынган маалыматтарды пайдалануунун натыйжасында түзүлгөн нөлдүк эмес сальдо «таза каталар жана калтырып кетүүлөр» деп аталган кошумча статьялар менен теңделет. Ал жогоруда келтирилген сальдонун өлчөмү боюнча барабар, бирок, тескери белгиде.

3. Төлөм теңдемин түзүүнүн структурасы жана маалымат базасы

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кыйла көлөмдөгү маалыматтар пайдаланылат, мында бир статья үчүн бир эле учурда, бир нече булактардан алынган маалыматтар пайдаланылышы мүмкүн. II.2-таблицасында Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кайсыл жана кандай булактардан алынган маалыматтар пайдаланыла тургандыгы келтирилген.

Төлөм теңдеминин операциялары эсептердин негизги эки тобуна бириктирилет: күндөлүк операциялар эсеби жана капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби. Күндөлүк операциялар эсеби товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер, күндөлүк трансферттер менен операцияларды чагылдырат. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби капиталдык эсептен жана финансы эсебинен турат жана күндөлүк операциялар эсебинде чагылдырылуучу товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн агымы кандайча каржылана тургандыгын көрсөтөт.

Соода балансы. Соода балансы товарлардын ФОБ баасындагы экспорту менен импортунун наркынын ортосундагы айырма эсептеле тургандыгын билдирет. Товарлардын ФОБ баасы боюнча экспортунун жана товарлардын СИФ баасы боюнча импортунун наркы тууралуу маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынат жана алар бажы органдарынан алынган маалыматтарга жана ишканалардын маалыматтарына таянат. 2007-жылга чейин импорттун ФОБ баасындагы наркы Улуттук банк тарабынан УСКнын ишканаларга жүргүзгөн изилдөөлөрүнүн натыйжасында алынган СИФ баасындагы импорттогу камсыздандыруу боюнча чыгашалардын жана транспорттук чыгашалардын үлүшүнө баа берүү ыкмасында аныкталган. 2007-жылдан тартып УСК товарларды импорттоого байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу чыгашаларын эсептөөнү өз алдынча жүргүзүп келүүдө. Товарлардын экспорту боюнча маалыматтарга Улуттук Статистика комитети Кыргыз Республикасынын аэропортторунда чет өлкө авиакомпаниялары алуучу товарлар боюнча маалыматтарды, импорт боюнча маалыматтарга – чет мамлекеттердин портторунда Кыргыз Республикасынын резиденттери авиа-темиржол компаниялары тарабынан алынган товарлар боюнча маалыматтарды кошот. 1993-1995-жылдар аралыгында «алып-сатарлардын» импорту чартердик рейстердин жүргүнчүлөрүнүн санын бир «алыпсатар» тарабынан алынып келинген товарлардын орточо көлөмүнө көбөйтүүнүн негизинде баалоо жолу менен аныкталган. Бирок, 1996-жылдан тартып, төлөм теңдеминде Бажы кызматы департаментинин «алып-сатарлардын» импорту боюнча маалыматтары кошо катталууда, ал эми 1997-жылдан тартып бул маалыматтар Улуттук Статистика комитетинин “алып-сатарлардын” каттоодон өткөрүлбөгөн соода иштери боюнча маалыматтар менен толукталган, бул маалыматтар бажы постторунда жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде баалоо жолу менен түзүлөт.

2006-жылдан тартып УСК товарлардын экспортунун жалпы көлөмүнө айыл-чарба азыктүлүгүнүн негизги түрлөрүнүн бажы статистикасында эске алынбаган экспортун кошуп келүүдө.

Кошумча эсептөө отчеттук мезгилден кийинки май-июнь айларында жылына бир жолу балангстык ыкмада ишке ашырылат: ресурстар минус пайдалануу, мында ресурстар (өндүрүш плюс импорт), ал эми пайдалануу (жеке керектөө плюс өндүрүштүк керектөө плюс экспорт плюс жоготуулар).

Кызмат көрсөтүүлөр. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту Улуттук статистика комитети тарабынан тиешелүү транспорттук уюмдардан жана ведомстволордон бөлөк, темир жол транспорту, аба транспорту, автомобиль транспорту боюнча уюмдардан алынган маалыматтардын о.э. банк статистикасынан чогулган маалыматтардын негизинде аныкталат. Жүк ташуу менен байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрүнүн импорту, "соода балансынын" бөлүгүндө жазылып кеткендей, СИФ баасындагы импорттун наркындагы үлүш катары баа берүү менен аныкталат. Ушуга эле «Кыргызгаз» АКсы тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту боюнча (газды ташып жеткирүү) маалыматтар, ири ишканалардын, ведомстволордун, банк статистикасынын, о.э. Кыргыз Республикасындагы авиакомпанияларынын кирешелери жана чыгашалары боюнча чет өлкө авиакомпанияларынын агентстволорунун маалыматтары кошулган. 1999-жылга чейин импорт боюнча **"кыдыруулар"** статьясында чет өлкөлөрдөгү туристтик фирмалардын чыгашалары, ал эми экспорт боюнча мейманканалардын, эс алуу үйлөрүнүн, дарылануучу жайлардын резидент эместерден алынуучу кирешелери чагылдырылып келинген (коммерциялык банктардын отчетторунан алынган маалыматтарды эске алуу менен). 1999-жылдан баштап "кыдыруулар" статьясы республикага (республикадан) келип жатышкан (кетип жатышкан) жарандардын санына негизделген ыкма боюнча аныкталууда. **Курулуш боюнча кызмат көрсөтүүлөр статьясында** банк статистикасынан, УСКдан алынган, Кыргыз Республикасынын резидент эмес курулуш компанияларын тартуучу ишканалардан, чет өлкөдө кызмат көрсөтүп жатышкан курулуш уюмдарынан жыйналган маалыматтары, о.э. биргелешкен ири ишканалар тарабынан берилген маалыматтар чагылдырылат. **Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдө** мына ушундай кызмат көрсөтүүлөрдү коммерциялык банктар тарабынан сунуштоо жана алуу боюнча банк статистикасынан алынган жана Улуттук банк тарабынан финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу жөнүндө маалыматтар чагылдырылат. **Компьютердик жана маалымат берүү кызмат көрсөтүүлөрү** боюнча маалыматтардын толук жана өзүнө бардыгын камтуучу булактарынан болуп, азыркы учурда банк статистикасы саналат. **Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдө** Тышкы иштер министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алынуучу Кыргыз Республикасынын элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар; чет өлкөлөрдүн Кыргыз Республикасында жайгашкан элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар чагылдырылат, алар банк статистикасынын негизинде жыйналып алынат. **Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр** боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан кызматтардын ушул түрүн пайдалануучу жана аларды көрсөтүүчү болуп саналган ишканалардан алынат. Бул статьяга **"техникалык жардамдар боюнча"** кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту дагы кирет, алар жөнүндө маалымат булагы болуп ЭВФтин баа берүү маалыматтары жана инвестициялык долбоорлорду жүзөгө ашырып жатышкан уюмдардын маалыматтары саналат. **Башка кызмат көрсөтүүлөргө** жогоруда жазылган статьяларда камтылбаган кызмат көрсөтүүлөр кошулган жана бул маалыматтын булактары болуп, УСКнын ишканалардан алынган жана банк статистикасынын маалыматтары саналат.

Кирешелер. Бул статья өзүнө өндүрүш факторлорун, атап айтканда, эмгек жана капиталды пайдалангандык же бергендик үчүн төлөмдөрдү жана келип түшүүлөрдү камтыйт жана эки эсепке: эмгекке төлөөлөр жана инвестициялардан кирешелер эсебине бөлүнөт. Эмгекке төлөөлөр резидент эместер тарабынан Кыргыз Республикасынын резиденттеринен алынган айлык акыларды камтыйт же тескерисинче. Тике, портфелдик жана башка инвестициялардан кирешелер өзүнө келип түшүүлөрдү жана резиденттердин чет өлкө финансылык активдерине жана милдеттенмелерине кошуп эсептелинген төлөмдөрдү камтыйт. Тике инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар ишканалардан алынган отчеттордун негизинде, Улуттук Статистика комитетинен о.э банк статистикасынан алынат. Портфелдик инвестициялардан кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын сыяктуу эле, коммерциялык банктардын ички булактарынан алынат. Ал эми жана башка инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булакта-

рынан (ЭВФтин кредиттери жана Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча пайыздар), Финансы министрлигинен (мамлекеттик кредиттер боюнча пайыздар) жана ишканалардан (мамлекеттик эмес кредиттер боюнча пайыздар) алынат. Эмгекке төлөөлөр боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан чет өлкөлүк жумушчуларды тартуу менен иштеген ишканалардан алынат.

Трансферттер. Трансферттер күндөлүк эсепте чагылдыруучу, күндөлүк жана капиталдык эсепте чагылдырылуучу капиталдык трансферттер болуп бөлүнүшөт. **Капиталдык трансферттерге**: негизги капиталга менчик укугун берүү; кредитор тарабынан карызды жокко чыгаруу (аннулирование); негизги капиталды сатып алуу же сатуу менен байланышкан акчалай активдерди өткөрүп берүү; калктын көчүп кетип жатышына байланыштуу, көчүп кетип жаткандар өз резиденттүүлүгүн алмаштырышкан учурда, алардын мүлктөрүнүн жана финансылык активдеринин агымына карата компенсациялоочу жазуу болуп саналган трансферттер камтылат. Трансферттердин бардык калган түрлөрү **күндөлүк трансферттерге тиешелүү болот**. Биздин өлкөгө мүнөздүү күндөлүк трансферттердин мисалы болуп гуманитардык жардам саналат, ал төлөм теңдеминде дебет боюнча – товарлардын импорту катары, кредити боюнча - трансферттер сыяктуу компенсациялоочу өткөрүү катары чагылдырылат. Күндөлүк расмий трансферттерге товарлар жана техникалык жардам түрүндөгү гранттар ошондой эле, эл аралык уюмдар фондуна чегерүүлөр таандык болот. Гуманитардык жардамдар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен товарлардын импорту жөнүндө маалыматтар менен кошо алынат. Техникалык жардамдарга баа берүүдө ЭВФтин маалыматтары пайдаланылат. Эл аралык уюмдар фондуна чегерүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен алынат. Калктын чет өлкөгө жана чет өлкөдөн акчалай которуулары түрүндө көрсөтүлгөн жеке күндөлүк трансферттер тууралуу маалыматтар негизинен, Улуттук банк тарабынан Транспорт жана коммуникация министрлигинен жана банк статистикасынан алынат. Капиталдык расмий трансферттердин көлөмүн аныктоо үчүн Улуттук банк товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндө капиталдык товарларды бөлүп көрсөтөт. Алар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынган. Мигранттардын трансферттерин Улуттук банк алардын саны жөнүндө Улуттук Статистика комитетинен алынган маалыматтардын негизинде жана мигранттардын алып келүүчү/ алып кетүүчү активдеринин орточо наркын баалоо жолу менен аныктайт.

2000-жылдан тартып Улуттук банк, «чет өлкөдө иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары» статьясы боюнча жеткире баалоону жүргүзүп келет. Жеткире эсептөө суммасы расмий каттоодон өткөрүлгөн акча которуулар жана жеткире эсептөөгө чейинки коэффициент катары аныкталат. Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары боюнча дүйнөлүк коомчулукта көп сандаган иликтөөлөр жүргүзүлүп келет жана ал иликтөөлөрдүн ар бири капиталдын нак түрдө агылып кире тургандыгына баа берилгендигин көрсөтөт. Улуттук банк өз баа берүүлөрүндө аталган иликтөөлөргө таяна алат жана коэффициентти жыл сайын өзгөртө алат.

Финансы эсеби. Финансы эсеби өзүнө алардын натыйжасында резиденттердин чет өлкө активдери жана милдеттенмелери көбөйүүгө же азайууга дуушар болгон операцияларды камтыйт. Мына ошого байланыштуу, резиденттер чет өлкө финансы активдерин резидент эместерден гана эмес, резиденттерден да сатып алууга мүмкүнчүлүгү болгондугунан улам, финансы эсебинде резиденттердин ортосундагы чет өлкө активдери менен операциялар да чагылдырылышы мүмкүн. Финансы эсебинин чегинде активдердин ар бир түрү боюнча операциялар таза түрүндө катталат. Ошентип, жазууларда ошол түрдөгү активдер же милдеттенмелер менен бардык оң жана терс операциялардын белгилүү бир мезгил ичиндеги таза суммардык өзгөртүлүшү чагылдырылат. Активдердин суммасынын таза азаюусу жана милдеттенмелердин суммасынын таза көбөйүшү кредит боюнча катталат, ал эми активдердин суммасынын таза көбөйүшү жана милдеттенмелердин суммасынын таза кыскарышы дебет боюнча чагылдырылат. Финансы эсебинин компоненттери функционалдык белгилер боюнча классификацияланат жана тике, портфелдик инвестициялар, башка инвестициялар жана камдык активдер болуп бөлүнүшөт.

Тике инвестицияларда башка өлкөнүн чарбалык бирдигин (тике инвестицияларды алышкан ишканалар) башкарууга катышуу максатында бир өлкөнүн (тике инвестор) жеке адамдары жана юридикалык жактары тарабынан жүзөгө ашыруучу инвестициялар чагылдырылат. Тике инвестициялар катары, ишкананын капиталына катышуу формасындагы тике инвестордун капиталдык салымдары гана эмес, тике инвестор менен тике инвестициялоо ишканаларынын ортосунда болуп өткөн инвестициялардын башка бардык формалары классификацияланат. Мисал катары, тике инвестор тарабынан ишканаларга берилген кредиттер же тике инвестиция катары каралган жерди узак мөөнөткө ижаралоо саналат. Тике инвестициялар чет өлкөгө инвестицияларга же ички экономикага инвестицияга бөлүнөт. Тике инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк Улуттук Статистика комитетинен алат. Ал эми, бул комитет өз кезегинде маалыматтарды ири биргелешкен айрым ишканалардан чогултат.

Портфелдик инвестицияларда баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар менен операциялар, киреше алуу максатында гана жүргүзүлгөн операциялар чагылдырылат. Портфелдик инвестицияларды тике инвестициялардан айырмалоочу шарттуу критерий болуп, инвестордун ишкананын кадимки эле акцияларынын 10 же андан ашык пайызына ээ болуусу саналат. Портфелдик инвестициялар, өз кезегинде, активдер жана милдеттенмелер менен операцияларга, о.э. финансы инструменттеринин түрү боюнча (капиталга катышууну камсыз кылган баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар) классификацияланат. Портфелдик инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк ички булактардан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын финансы рыногуна көзөмөлдүк жана жөнгө салуу кызматынан, ири биргелешкен ишканалардан алат.

Финансы деривативдери - алардын иштөө шарттары, айрым башка финансы инструменттерине же мүнөздөмөлөрүнө (чет өлкө валютасы, мамлекеттик облигациялар, акцияларга баанын индекси, пайыздык чендер жана башкалар сыяктуу) же кийинчерээк сатылып алынышы же сатылышы мүмкүн болгон кайсы болбосун биржалык товарларга (алтын, кант, кофе жана башка) «байланыштуу» болгон финансы инструменттери. Финансы деривативдери ээлерине алдын ала сүйлөшүлгөн, келечектеги белгилүү бир мезгилде, аныкталган активдерди алууга укукту камсыз кылат, мисалы, накталай акча формасында, баштапкы финансы инструменти жана башка. Туунду финансы инструменттеринин катарына опциондор (валюталык, пайыздык, товардык ж.б), жүгүртүлүүчү финансы фьючерстери, варранттар жана валюталык же пайыздык своптор жөнүндө келишимдер катары инструменттер кирет. Туунду инструменттери менен бүтүмдөр операциялардын өз алдынча топторуна бөлүнүп турат (негизгиси финансылык); аларды эсепке алуу туунду контракттын негизинде жаткан жана алар өздөрү «байланыштуу» мүнөздөмөгө таандык болгон баалуу кагаздар же товарлар менен операцияларды каттоодон башка жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде финансы деривативдери алтындын баасын хеджирлөө менен берилген жана алар боюнча маалыматтар ишканалар тарабынан берилет.

Жана башка инвестициялар да активдер, милдеттенмелер менен операцияларга классификацияланат жана өзүнө кредиттерди, кредитордук жана дебитордук карыздарды, депозиттерди, накталай чет өлкө валютасын, улуттук валютаны жана жогоруда келтирилген категорияларга кирбеген башка активдерди жана милдеттенмелерди камтыйт. Коммерциялык банктардын чет өлкө активдери/милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын отчетторунан алынат. Өкмөт тарабынан же анын гарантиясы астында алынган чет өлкө кредиттери ошондой эле, аларды тейлөө боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Финансы министрлигинен, ишканалардан жана башкы банктын өзүнүн ички булактарынан алынат. Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча маалыматтар өзүнүн ички булактарынан алынат. Мамлекеттик эмес кредиттер боюнча маалыматтар ошол кредиттерден пайдаланышкан ишканалардан алынат. Резидент-ишканалардын (соодалык кредиттер) кредитордук жана дебитордук карыздары тууралуу маалыматтар Улуттук банк тарабынан Улуттук Статистика комитетинен алынат, ал эми Комитет маалыматтарды ишканалардан жыйнайт. Чет мамлекеттердеги ишканалардын эсептери боюнча маалыматтарды Улуттук банк ишканалардан алат. Негизинен, Кыргызстандын эл

аралык финансы институттарынын фондуларына төлөмдөрүн чагылдырган ж.б. активдер боюнча маалыматтарды Улуттук банк Финансы министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алат. Төлөм теңдеми кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча түзүлө тургандыгына байланыштуу, кредиттер боюнча негизги суммалар жана төлөөгө карата пайыздар төлөө мөөнөтү узартылышы мүмкүн болгон б.а., убагында төлөнбөгөн бир мезгил аралыгындагы чегерилген суммаларды чагылдырат. Кошуп эсептелинген сумма менен иш жүзүндө төлөнгөн сумманын ортосундагы айырма «жана башка инвестициялар» статьясында, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммаларга өзгөртүүлөр катары чагылдырылат. Эгерде, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалар жаңы кредит катары кайра таризделе турган болсо, анда төлөм теңдеминде мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалардын азайышы түрүндө жана карыздарды реструктуризациялоо жаңы кредитти алуу формасында чагылдырылат.

Камдык активдер төлөм теңдеминин тартыштыгын каржылоо үчүн пайдаланылышы мүмкүн болгон Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын чет өлкө активдеринен турат. Төлөм теңдеминде монетардык алтын менен операцияларга (Улуттук банк менен акча-кредиттик жөнгө салуу боюнча чет өлкө органдарынын ортосундагы операциялар гана), атайын карыз алышуу укугу, эркин конвертирленүүчү валюта активдери, ликвиддүү чет өлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвидүү чет өлкө активдери менен операцияларга байланыштуу болгон камдык активдердеги өзгөрүүлөр чагылдырылат. ЭВФтин камдык активдери жана кредиттери, ошондой эле Улуттук банктын төлөм теңдеминде чагылдырылуучу башка активдери жана милдеттенмелери боюнча маалыматтар, Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматтарга негизделген.

4. Төлөм теңдемин сунуш кылуунун формалары

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми нейтралдуу жана аналитикалык формаларда берилет. **Нейтралдуу форма** (I тиркеме, I.1-таблица) өзүнө төлөм теңдеминин бардык статьялары эки тилкеде, өзүнчө кредит жана дебет боюнча, мында, кредит боюнча өткөрүүнүн суммасы таза каталарды жана калтырып кетүүлөрдү эске алуу менен дебет боюнча өткөрүүдөгү суммага барабар болот же сальдолонгон түрүндө чагылдырылышы менен мүнөздөлөт. Нейтралдуу формада берүүдө төлөм теңдеминин жалпы сальдосу дайыма нөлгө барабар болот.

Аналитикалык формада (I таблица) бардык статьялар сальдолонгон түрүндө көрсөтүлөт. Төлөм теңдеминин жалпы сальдосу конкреттүү өлкөнүн өзгөчөлүгүн эске алуу менен аныкталган өзүнчө бир статьянын суммасы катары түзүлөт. Бул статьялар көз карандысыз (б.а. өз максатына жооп берген) жүзөгө ашырылуучу жана андан төлөм теңдеминин жыйынтыкталган сальдосунун өлчөмү көз каранды болгон операцияларды чагылдырууга тийиш. Бул статьялар «чектен тышкары» статьялары деп аталат. «Чекке чейинки» статьяларынын калган бардык операциялары төлөм теңдеминин сальдосун каржылоо максатында жүзөгө ашырылат. Бул операциялар аргасыздан жүргүзүлүп, көз каранды жана Улуттук банк менен Өкмөттүн жөнгө салуучу аракеттерине байланыштуу. Ошентип, төлөм теңдеминин сальдосу субъективдүү ой жүгүртүү үчүн элементтерди камтып турса да, төлөм теңдеминин сальдосунун өлчөмүн ченөөгө, анын каржыланышындагы керектөөлөрдү аныктоого мүмкүндүк берет.

II.2-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн Улуттук банк тарабынан пайдаланылуучу маалымат булактары

Төлөм теңдеминин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтардын мазмуну
Күндөлүк операциялар эсеби		
Товарлар		
Товарлардын экспорту (ФОБ)		
экспорт	УСК	
порттордон алынуучу товарлар	УСК	
монетардык эмес алтын	УСК	
Товарлардын импорту (ФОБ)	УСК	
импорт (СИФ)	УСК	
нарк боюнча оңдоолор	УСК	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү боюнча УСКнын баа берүүсү
порттордон алынуучу товарлар	УСК	ишканалардын отчетторунун негизинде бункердик отундун импорту боюнча маалыматтар
Кызмат көрсөтүүлөр		
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук сарптоолордун үлүшүнө Улуттук статистика комитетинин баасы
Кыдыруулар	УСК	республикага (республикадан) келген (кеткен) жарандардын санынын негизинде түзүлгөн ыкмага ылайык баа берүү
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ТКМ	
Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар, КБ	ишканаларды иликтөөнүн жана банк статистикасынын маалыматтарынын негизинде СИФ наркы боюнча камсыздан-дыруулардын импорттогу үлүшүнө УСКнын баасы
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	Улуттук банк, КБ	
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	ТИМ, КБ	Кыргыз Республикасынын чет өлкөлөрдөгү өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар боюнча маалыматтар; чет өлкөлөрдүн Кыргыз Республикасындагы өкүлчүлүктөрүнүн чыгашалары жөнүндө маалыматтар
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ, ишканалар	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан топтолгон башка ишкердик техникалык кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар
анын ичинде, техникалык жардам	ЭВФ, ФМ	баа берүү маалыматтары
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан топтолгон жана башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар
Кирешелер		
Эмгек акылар	УСК, КБ, ишканалар	
Инвестициялардан кирешелер		
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялардан кирешелер тууралуу маалыматтар
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	Улуттук банк, КБ	
Башка инвестициялар боюнча кирешелер		
Кредиттер боюнча пайыздар		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ, Улуттук банк, ишканалар	
Банктар	КБ	
Башка секторлор	ишканалар,	
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	Улуттук банк, КБ, ишканалар, БФКМ	Улуттук банктын эл аралык камдарды тескөөгө байланыштуу кирешелери жана чыгашалары боюнча маалыматтар; коммерциялык банктардын жана ишканалардын чет өлкөлөрдөгү активдеринен кирешелер

II.2-таблица: (уландысы)

Төлөм теңдеминин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтардын мазмуну
Күндөлүк трансферттер		
Гуманитардык жардам	УСК, ишканалар	
Техникалык жардам	ЭВФ	баа берүү маалыматтары
Башка гранттар	Улуттук банк	
Эл аралык уюмдарга төлөмдөр	ФМ	
Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары	ТКМ, КБ, Улуттук банктын баасы	
Капитал менен операциялар эсеби жана финансылык операциялар эсеби		
Капиталдык трансферттер		
Товарлар түрүндөгү гранттар	УСК	товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндөгү капиталдык товарлардын үлүшүнө баа берүү
Миграцияга байланыштуу трансферттер	УСК	көчүп кетип-келип жаткандардын саны боюнча расмий маалыматтардын негизинде, көчүп кетип жаткандардын трансферттерине УСКнын баасы
Карызды кечүү	ишканалар, ФМ	
Тике инвестициялар		
Чет өлкөгө	УСК	
Кыргыз Республикасына	УСК, КБ, ишканалар	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялар боюнча маалыматтар
Портфелдик инвестициялар		
Карыздык баалуу кагаздар	Улуттук банк, КБ, КРӨКФРТКМК	
Финансы деривативдери	ишканалар	
Башка инвестициялар		
Активдер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Башка секторлор	ишканалар	
Соода кредиттери	УСК	
Башка активдер		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ	
Милдеттенмелер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Соода кредиттери	УСК	
Кредиттер		
АКЖО	Улуттук банк	ЭВФтин кредиттери жөнүндө маалыматтар
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ, Улуттук банк, ишканалар	мамлекеттик сектор тарабынан же анын гарантиясы астында алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Банктар	КБ	коммерциялык банктар тарабынан алынган кредиттер боюнча банк статистикасынан алынган маалыматтар
Башка секторлор	ишканалар, БФКМ	Өкмөттүн кепилдигисиз алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген карыздар	ФМ, КБ, БФКМ, ишканалар	
Камдык активдер	Улуттук банк	

III тиркеме: Төлөм теңдеминин «Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн ыкмасы

«Кыдыруулар» статьясына баа берүү ыкмасы чет өлкөлөрдөгү резиденттердин жана республикадагы резидент эместердин чыгашаларын бир кыйла так жана толук чагылдыруу, мейманканалардан, эс алуу үйлөрүнөн жана туристтик компаниялардан маалыматтарды жыйноонун салттуу түрдө колдонулуп келген ыкмасынын ордуна колдонуу максатында иштелип чыккан. «Кыдыруулар» статьясы боюнча маалыматтарды жыйноонун колдонулуп келинген ыкмасы операциялардын бир бөлүгүн гана камтыган жана төлөм теңдемин түзүүнүн эл аралык тажрыйбаларына ылайык бул статьяны мүмкүн болушунча баа берүү жолу менен аныктоо дурус болмокчу.

«Кыдыруулар» статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту бир келүүчүгө/кетүүчүгө туура келүүчү чыгашаларын келип/кетүүчү жарандардын санына көбөйтүүнү билдирет.

Аталган статья боюнча эсептөөлөр кыдыруулардын категориясы боюнча алардын максатын төмөндөгүлөргө бөлүү менен жүргүзүлөт:
- кызматтык,
- туристтик,
- жеке,
- коммерциялык.

Чыгашалар кыдыруулардын максатынын ар бир категориясы боюнча өзүнчө, баа берүү менен эсептелинет.

Чет өлкөлөрдө иш боюнча кыска мөөнөттүү кыдырууларда жүргөн кыргыз жарандарынын чыгашаларына баа берүү күнүнө 3 жолу тамактануунун наркын жана ал жерлерде жашаган туракжайлар үчүн чыгашаларын камтыган бир күндүк (суткалык) төлөмдөрдүн минималдуу нормасынын негизинде аныкталат. Бул нормалар Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет. Эс алуу же коммерциялык (шоп-турлар) максаттар менен кыдырууларга баа берүү үчүн туристтик фирмалардын жол киренин наркын (аба-темир жол билеттеринин наркы) кошпогондугу, эс алууларга жана шоп-турларга жолдомолордун наркы жөнүндөгү маалыматтары пайдаланылат. Туристтердин бул чыгашалары туристтердин жеке максаттардагы сарптоолору боюнча маалыматтарды камтыйт, анда аларды республиканын ичинде андан ары сатып өткөрүү үчүн товарларды алууга чыгашалары камтылбайт.

Кыргызстанга келген чет өлкө жарандарынын чыгашалары дагы баа берүү негизинде эсептелинет жана бир күндөгү тамак-аштарына орточо алынган чыгашаларды, республиканын мейманканаларында бир күн тургандыгы, ошондой эле республиканын аймагында болуу учурундагы кошумча чыгашаларын камтыйт.

«Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн аталган ыкмасы Улуттук статистика комитетинин жана бажы органынын расмий маалыматтарынын, ошондой эле туристтик фирмалардын жана мейманканалардын маалыматтарынын негизинде жүзөгө ашырылат.

IV тиркеме: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы

Номиналдуу алмашуу курсунун салмактанып алынган орточо маанисин билдирген жана кароого алынып жаткан өлкөнүн бааларынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү бааларга карата өзгөрүү тенденциясын эске албаган алмашуу курсу **номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат (НЭАК-NEER nominal effective exchange rate).

Номиналдуу эффективдүү алмашууу курсу конкреттүү өлкөдөгү алмашуу курсу анын соода боюнча өнөктөш өлкөнүн курсуна салыштырмалуу базалык мезгилге карата канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоого мүмкүндүк берет. Бирок, номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун өзгөрүүсү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгүн же кандайдыр бир мезгил аралыгында ошол өлкөдө өндүрүлгөн жана экспорттук потенциалга ээ болгон товарлардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү канчалык деңгээлде өзгөрүүгө дуушар болгондугун көрсөтпөйт. Кандайдыр бир мезгил ичинде конкреттүү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгү канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоо үчүн реалдуу эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (РЕАК-REER real effective exchange rate).

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын салыштырмалуу өзгөрүүсүнө дал келүүчү өлчөмгө карата корректировкаланган номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу **реалдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу өлкөлөрдүн валюталарынын салмактанып алынган реалдуу алмашуу курсунун анын алдыңкы соода өнөктөштөрүнүн валюталарына карата катышын эсептөөдөн улам аныкталат. Мисалы, эгерде, конкреттүү өлкөнүн валютасынын курсу коңшу өлкөнүн валютасына карата инфляциянын жогорку деңгээлде болуусунан улам жогорулап жана бир эле учурда башка өнөктөш өлкөлөрдүн валюталарына карата инфляциянын деңгээлинин басаңдоосуна жараша төмөндөсө, реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ошол өзгөрүүлөрдүн орточо өлчөмү катары улуттук валютанын курсун билдирет.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөнүн кеңири колдонулган формуласы болуп, белгилүү бир мезгил аралыгындагы тиешелүү эки тараптуу алмашуу курсунун базалык мезгилдегиге карата өзгөрүүлөрүнүн салмактанып алынган орточо өлчөмүн чыгарып салуу формуласы саналат.

Эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөө үчүн өлкөлөрдүн каралып жаткан өлкөнүн тышкы соодасындагы салыштырмалуу салмагы аныкталат. Мына ошол салмактар конкреттүү өлкө үчүн бул же тигил валютанын салыштырмалуу маанилүүлүгүн чагылдырат. Эффективдүү алмашуу курсу эки тараптуу сооданын үлүшүн салмак катары пайдалануу менен эсептелинип чыгат (ошондой эле, экспорт менен импорттун үлүшүн же алардын суммардык орточо көрсөткүчүн пайдаланууга болот). Сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептеп чыгарууда экспорт менен импорттун орточо көрсөткүчү пайдаланылат. Салмакты эсептөө формуласы төмөнкүдөй жүзөгө ашырылат:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^{n} X_i + \sum_{i=1}^{n} M_i} \qquad (1)$$

мында,

W_i - өлкөнүн жалпы тышкы товар жүгүртүүсүндөгү і өлкөсүнүн салмагы, $\sum_{i=1}^{n} W_i = 1$.

M_i - і өлкөсүнөн Кыргыз Республикасына импорт,
X_i - і өлкөсүнө Кыргыз Республикасынан экспорт,

$\sum_{i=1}^{n} X_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөргө Кыргыз Республикасынын экспортунун жалпы көлөмү,

$\sum_{i=1}^{n} M_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдөн Кыргыз Республикасына импорттун жалпы көлөмү.

n - кароого тандалып алынган өлкөлөрдүн саны.

Соода боюнча өнөктөш катары Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын жалпы көлөмүндө эң чом салыштырмалуу салмакты ээлешкен өлкөлөр каралууда, аларды тандап алуу тышкы соода жүгүртүүнүн 90 пайызын камтууга тийиш. Тандоодон булар менен соода салыштырмалуу артыкчылык принциби боюнча эмес жүзөгө ашырылып жаткан импорттук жана экспорттук товарлар алынып салынат (аларга алтын, жаратылыш газы, электроэнергия, товардык гранттар, б.а. мамлекет мында товарларды келишимдин негизинде катталган баа боюнча сатат). Өлкөлөрдүн куржунун Улуттук банк ар бир беш жылда карайт.

2005-жылы индекстерди эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2000-жыл кабыл алынган. Улуттук банк базалык мезгил аралыгын ар бир беш жылда өзгөртүп турат.

Номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкүчө эсептелинет (мисалга, АКШ доллары үчүн).

$$NBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \qquad (2)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы (1 сом үчүн АКШ долларынын бирдиги) номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси. t эсептешүү мезгил аралыгындагы сомдун алмашуу курсунун орточо мааниси t мезгил аралыгындагы бардык календардык күндөрдүн ичинде аракеттенүүчү сомдун номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси катары аныкталат.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

Реалдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индексин эсептөө формуласы төмөнкүчө (мисалы, АКШ доллары үчүн):

$$RBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \times \left(\frac{CPI_{KYR_t}}{CPI_{US_t}} \right) \qquad (3)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы номиналдуу алмашуу курсунун (1 сом үчүн АКШ доллары бирдигинде) орточо геометриялык мааниси.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси.

CPI_{KYR_t} , CPI_{US_t} - t мезгил аралыгынын 0 базалык мезгилине карата катышы учурундагы тиешелүүлүгүнө жараша Кыргыз Республикасында жана АКШда баалардын индексинин өзгөрүүсү.

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу – бул, соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна кирүүчү номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекстеринин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси. t мезгил аралыгы ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$NEER_t = \left(NBER_{1_t}\right)^{W_{1_t}} \times \left(NBER_{2_t}\right)^{W_{2_t}} 3 \left(NBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (4)$$

мында, $NBER_{i_t}$ - t мезгилинде i өлкөсүнүн (2) формуласында эсептелинген номиналдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - тиешелүү салмак.

Өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна камтылган негизги өнөктөш өлкөлөрдүн эки тараптуу реалдуу алмашуу курсунун индексинин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси болуп саналат. t мезгил ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$REER_t = \left(RBER_{1_t}\right)^{W_{1_t}} \times \left(RBER_{2_t}\right)^{W_{2_t}} \, 3 \, \left(RBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (5)$$

мында, $RBER_{i_t}$ - t мезгил аралыгындагы i өлкөсүнүн (3) формула боюнча эсептелинген реалдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - өлкөнүн (1) формула боюнча эсептелинген тиешелүү салмагы.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун динамикасы үч фактордон көзкаранды. Номиналдуу алмашуу курсу биринчи фактор болуп саналат. Сомду башка валюталарга карата бекемдөө (наркын төмөндөтүү) номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин жогорулоосуна (төмөндөөсүнө) алып келет. Экинчи фактор - кароого алынып жаткан өлкөдөгү жана соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баанын деңгээлинин өзгөрүүсү. Кыргыз Республикасындагы баанын өсүш арымынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын өсүш арымдарына салыштырмалуу артып туруусу, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун жогорулоосуна, же тескерисинче болушуна алып келет. Баанын индекси реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөөдө гана кондонулат. Үчүнчү таасир берүүчү фактор болуп, Кыргыз Республикасынын тышкы товар жүгүртүүсүнүн көлөмүндөгү соодалык негизги өнөктөш өлкөлөрдүн салыштырмалуу салмактары саналат. Кыргызстандын тышкы товар жүгүртүүсүндө өлкөлөрдүн үлүшү канчалык көп болсо, сомдун алмашуу курсунун ошол өлкөнүн валютасына карата жана ошол өлкөдөгү баанын өзгөрүүсү сомдун эффективдүү алмашуу курсунун индексине ошончолук таасир бере алат.

Ошентип, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин төмөндөөсү, эрежеге ылайык, ушул өлкөлөрдүн рынокторундагы жергиликтүү товарлардын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү жогорулай тургандыгы жана тескерисинче болушу мүмкүндүгү жөнүндө айгинелеп турат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун кыргыз товарларынын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнө таасири IV.1-таблицада жалпыланган.

$$\varepsilon = \frac{E \times P}{P^*} \qquad (6)$$

мында, ε - сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу

E - сомдун номиналдуу алмашуу курсу (1 сом үчүн четөлкө валютасынын бирдиги)

P - Кыргызстандагы баанын деңгээли

P^* - чет өлкөдөгү баанын деңгээли

IV.1-таблица. РЭАКтын аракеттенүүсү боюнча негизги тыянактар

Көрсөткүч	*Көрсөткүч-түн өзгөрүүсү*	*РЕАКтын аракетте-нүүсү*	*Кыргызстандын товарларынын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн өзгөрүүсү*	*Эскертүү (бардык бирдей башка шарттарда)*
E, алмашуу курсу	↑ номиналдуу чыңдалуу	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
E, алмашуу курсу	↓ номиналдуу нарксыздануу	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↑	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↓	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
$\mathbf{P}^*$, чет өлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↑	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
$\mathbf{P}^*$, чет өлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↓	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот

V тиркеме: Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан 1997-жылдын февраль айында коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы (ТБЭС) колдонууга киргизилген[1]. 2004-жылы Улуттук банк тарабынан «Төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы боюнча нускоого» өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилген[2]. Бул система, төлөм теңдеминин банк тутуму аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларын чагылдыруу үчүн кызмат кылат жана тышкы экономикалык операциялардын кеңири жана өз убагындагы статистикасын алууну камсыз кылат. Система өзүнө коммерциялык банктардын алар тарабынан жүзөгө ашырылуучу чет өлкө банктарындагы корреспонденттик эсептеринде, чет өлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептериндеги накталай чет өлкө валютасы менен операцияларды жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валютадагы операцияларын камтыйт. Кыргызстанда ТБЭСтин айырмалануучу өзгөчөлүгү болуп, коммерциялык банкттардын чет өлкөлүк өнөктөштөр менен корреспонденттик эсептер аркылуу жүзөгө ашырылган эл аралык операциялары толук камтылгандыгы саналат, бул андан төмөн болгон учурда операциялар эске алынбаган, минималдуу баштапкы (пороговой) сумманын жоктугунан улам шартталган. Алынган маалымат маанилүү булак болуп саналат жана төлөм теңдемин түзүү жана Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясын аныктоо үчүн пайдаланылат. Отчеттук маалыматтар төлөм теңдеминин стандарттык компоненттеринин негизинде аныкталган операциялардын тизмесине ылайык классификацияланат жана чагылдырылат. Системанын натыйжалуу иштөөсүн Улуттук банк тарабынан иштелип чыккан “Операциялар боюнча эсепке алуунун автоматташтырылган системасы” программалык камсыздоосу камсыз кылат. Ал коммерциялык банктарда колдонулат жана автоматтык түрдө жыйынтыкталган отчеттук маалыматтарды текшерүүгө жана ката кетирилген жазууларды аныктоого мүмкүндүк берет.

Коммерциялык банктар тарабынан Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берилүүчү ар айлык отчеттор электрондук жана кагаз жүзүндө, отчеттук айдан кийинки айдын 15не чейин берилет. Отчеттогу ар бир эсеп боюнча маалыматтар бир мезгилдин башталышына жана акырына карата эсептеги калдыктардын суммасын көрсөтүү менен башталат жана аяктайт, демек, ал жерде эсептердеги каражаттардын отчеттук мезгил ичиндеги жылышы катталат. Отчеттук мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо эсептин мүнөзүнө жараша көрсөтүлөт: ностро-эсептери жана накталай чет өлкө валютасы үчүн бир мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо кредит боюнча, ал эми лоро-эсептери жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валюта түрүндөгү эсептери үчүн тескерисинче, дебет боюнча көрсөтүлөт. Бардык отчеттор иштелип чыккандан кийин маалыматтардын жалпы базасына топтоштурулат да, төлөм теңдеминин стандарттык компоненттери боюнча классификацияланат, андан соң маалыматтар тандалып алынат жана алардын айрымдары Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде чагылдырылат.

Ушул система боюнча коммерциялык банктар толтурушкан электрондук формадагы ар бир операция банк-корреспондент, операциялардын валютасы, операциялардын датасы, операциялардын түрү, банктын кардарлары болгон өнөктөш өлкөлөр (контрагенттер), экономиканын белгилүү бир секторуна таандык экендиги, анын эсеби боюнча операциялар жүргүзүлгөн кардар өлкө боюнча классификацияланат. Операциялардын түрү, өлкөнүн аталышы, валютанын аталышы жана экономика сектору коддорго салынган формада көрсөтүлөт. ПБ-1 формасы боюнча отчеттун электрондук формасы 14-тилкеде берилген жана түшүндүрмөсү төмөндө келтирилген.

[1] Intenational Translation Reporting System (ITRS)

[2] Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 25-ноябрындагы N30/5 токтому, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин 2004-жылдын 22-декабрындагы 149-04 номеринде катталган.

Тилке номери	Тилкенин аталышы	Тилкенин мазмуну
1	Өнөктөштүн аталышы	Бул жерде чет өлкөдөгү банк-корреспонденттин аталышы көрсөтүлөт. Накталай валюта менен операцияларды эсепке алууда бул тилкеде: «накталай чет өлкө валютасы» деп көрсөтүү зарыл. Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин операцияларын эсепке алууда «резидент эмес кардарлардын эсептери» көрсөтүлөт.
2	Өнөктөш жайгашкан өлкөнүн коду	Бул жерде банк-корреспондент жайгашкан өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында, Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөрдүн кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат. Накталай чет өлкө валюталары менен болгон операцияларды же болбосо, Кыргыз Республикасында резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы операцияларын эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын кодун көрсөтүү зарыл.
3	Эсеп	Бул жерде анын классификациясына ылайык эсептин коду көрсөтүлөт («1-ностро», «2-лоро», «3-накталай чет өлкө валютасы», «4-резидент эмес кардарлардын эсептери»).
4	Валютанын аталышы	Бул жерде операция жүргүзүлүп жаткан валютанын коду көрсөтүлөт. Ошону менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2000-жылдын 5-июлундагы N26/9 токтому менен бекитилген ЭК валюталардын эл аралык классификаторунда (ИСО 4217003-97) келтирилген валюталардын тамга түрүндөгү коддору колдонулат.
5	Операция өткөрүлгөн күн	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операциянын чагылдырылган күнү көрсөтүлөт.
6	Операциянын коду	Бул жерде тиркемеде келтирилген операциялардын коддорунун тизмесине ылайык, операциянын коду көрсөтүлөт.
7	Төлөөчү өлкө-алуучунун коду	Накталай эмес операцияларды эсепке алууда: чыгыш төлөмдөр боюнча бенефициар (алуучу) өлкөнүн коду, ал эми кириш төлөмдөр боюнча – жөнөтүүчү өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Аналогиялык түрдө, накталай чет өлкө валюталары менен жүргүзүлгөн операциялар эске алынат. Мисалы, ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча акча которуу үчүн накталай акча салууда алуучу өлкөнүн коду, ал эми ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча накталай акча алууда – жөнөтүүчү өлкөнүн коду. Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
8	Сектордун коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, Кыргыз Республикасындагы банктын кардары тиешелүү болгон, экономиканын секторунун коду көрсөтүлөт. Мында, Төлөм тeңдеми боюнча колдонмого ылайык иштелип чыккан классификатордо көрсөтүлгөн экономиканын секторлорунун коддору колдонулат.

9	Кардар өлкөнүн коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, резиденти Кыргыз Республикасындагы банктын кардары болуп эсептелген өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
10 11	Кредит Дебет	Эсептердеги каражаттардын жылышы кредиттин жана дебет саптарында чагылдырылат. Маалыматтарды төмөнкү мүнөздө чагылдыруу зарыл: ностро-эсептери жана накталай чет өлкө валютасы менен жүргүзүлгөн опрециялар үчүн – каражаттардын келип түшүүсү – кредит боюнча, дебет боюнча – лоро-эсептери жана кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептери боюнча операциялар үчүн, аларды эсептен алып салуу, тескерисинче: кредит боюнча – эсептен алып салуу, дебет боюнча – каражаттардын эсепке келип түшүүсү. Сумма номиналда үтүрдөн кийин эки белги менен валюталардын бирдигинде көрсөтүлөт.
12	Сумма сом менен	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча сомго эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
13	АКШ долларындагы сумма	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча АКШ долларына эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт. Сумма үтүрдөн кийин, эки белги менен көрсөтүлөт.
14	Операция	Бул жерде ар бир акча каражатынын которулушун багыттоо жөнүндө толук маалымат көрсөтүлөт. Бул тилкедеги маалымат тиркемеде келтирилген төлөм теңдеминин стандарттык классификациясы боюнча операциялардын аталыштарын кайталабастан, конкреттүү операциялардын мазмунун чагылдырууга тийиш. Бул операциялардын кодировкасынын тууралыгына контролдукту ишке ашыруу үчүн зарыл. Ошентип, «финансылык кызмат көрсөтүүлөр», «башка иштиктүү кызмат көрсөтүүлөр», «товардын экспорту» ж.б. түшүндүрмөлөр отчеттуулуктун толуктугуна коюлган талаптарды канааттандырбайт. Мисалы, товарды берүү үчүн акы төлөө эсебине акча каражаттарын которууда кайсы товар үчүн акы төлөө жүргүзүлүп жатканын көрсөтүү зарыл.

ПБ-1 формасы боюнча отчетко кошумча, отчеттук айдын башындагы жана акырындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат жазуу түрүндө берилет. Бул маалыматтар ПБ-1 отчетунун электрондук формасында чагылдырылган, ал мезгил аралыгынын башына жана акырына карата каражаттардын калдыктары боюнча маалыматтарга дал келүүгө тийиш. Кошумча отчеттуулук төмөнкү формалар боюнча берилет:

– ПБ-1К формасы боюнча – чет өлкө банктарынын корреспонденттик эсептериндеги жана кыргыз банктарындагы чет өлкө банктарынын эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
– ПБ-1Н формасы боюнча – накталай чет өлкө валютасындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
– ПБ-1СИ формасы боюнча – кардар – резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат.

VI тиркеме: Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерин эсептөөнүн ыкмасы

Тышкы карыз (EDT) - резидент эместердин алдында чет өлкө валютасы, товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөөгө тийиштүү болгон карыздык милдеттенмелеринин жыйындысы.

Алынган каражаттар (DISB) - кредитордун отчеттук мезгил ичиндеги кредиттик гарантиясынын көлөмүнөн суммаларды пайдалануу.

Амортизацияланган төлөмдөр (AMT) - отчеттук мезгил ичинде карыздардын негизги суммасын төлөө эсебине товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы төлөмдөр.

Пайыздык төлөмдөр (INT) - отчеттук мезгил ичинде товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы пайыздар боюнча төлөмдөрдүн иш жүзүндөгү суммасы.

Тышкы карызды тейлөө (TDS) - карызгерлер зарыл түрдө жүргүзүүчү амортизациялык жана пайыздык төлөмдөр.

Алып салуу (WRTOFF) - төлөнбөгөн карыздарды нөлгө чыгаруу.

Кыргыз Республикасынын жалпы тышкы карызы мамлекеттик тышкы карыздын, жеке тышкы карыздын жана ЭВФтин кредити боюнча карыздардын жыйындысы катары аныкталат.

$$EDT = EDT_G + EDT_P \qquad (1)$$

мында, EDT_G - *Мамлекеттик тышкы карыз* - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тышкы карыздык милдеттенмеси, ЭВФтин алдындагы карыз, плюс аларды төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул Кыргыз Республиксынын Финансы министрлигинин маалыматынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ички булактарынын негизинде эсептелинет.

EDT_P - *Жеке тышкы карыз* – аны төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланбаган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Кредиттик каражаттарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиялоосуз тарткан менчик ишканалардын маалыматтарынын негизинде эсептелинет.

Тышкы карыздын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$EDT_t = EDT_{(t-1)} + DISB_t - AMT_t - WRTOFF_t \qquad (2)$$

мында, $EDT_{(t-1)}$ - тышкы карыздын өткөн мезгилдин акырына карата көлөмү;

$DISB_t$ - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө алынган каражаттар;

AMT_t - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө төлөнгөн амортизациялык төлөмдөр;

$WRTOFF_t$ - t отчеттук мезгил ичинде эсептен чыгарылган негизги суммалар .

Тышкы карыз боюнча маалыматтар өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн зарыл болгон көрсөткүчтөрдү эсептөө үчүн пайдаланылат.

$(EDT/GDP)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын ички дүң продукциясына болгон катышы;

$(EDT/XGS)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортуна болгон катышы;

$TDS_{prg} = AMT_{prg} + INT_{prg}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине график боюнча төлөмдөр;

$TDS_{act} = AMT_{act} + INT_{act}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине жүргүзүлгөн иш жүзүндөгү төлөмдөр;

$K_{prg} = \frac{TDS_{prg}}{XGS}$ - график боюнча жалпы тышкы карызды тейлөөнүн коэффициенти, XGS-товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту;

$K_{act} = \frac{TDS_{act}}{XGS}$ - тышкы карызды иш жүзүндө тейлөөнүн коэффициенти.

Бул көрсөткүчтөр өлкөнүн тышкы карыздын айынан тартып жаткан түйшүгүнө жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгүнө баа берүүсүнө мүмкүндүк берет. Карыздын айынан тартып жаткан түйшүгү жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгү өлкөгө валюталык түшүүлөрдүн үлүшү менен жана өндүрүш көлөмүндө өлчөнөт.

VII тиркеме: Эл аралык инвестициялык позицияларды түзүү ыкмасы

Эл аралык инвестициялардын теңдеми статистикалык отчетту чагылдырат жана анда өлкөнүн белгилүү бир датага карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин топтолгон запасы (мисалы, жылдын акырына), ошондой эле финансы операцияларынын натыйжасында келип чыккан алардын өзгөрүүлөрү, нарктык өзгөрүүлөр, кайрадан баалоолор жана башка корректировкалоочу жол-жоболор камтылат.

Эл аралык инвестициялардын теңдеми эки негизги классификациялык топтон: Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринен жана милдеттенмелеринен турат. Ушул топтордун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат. “Активдер” жана “Милдеттенмелер” бөлүгүндөгү маалыматтар Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (талаптарынын) жана милдеттенмелеринин өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилдөөгө алынып жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрүнүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы анын тышкы активдери менен милдеттенмелеринин ортосундагы айырмасын билдирет.

Эл аралык инвестициялык позиция таблица түрүндө, төмөнкүдөй формада берилет:

Көрсөткүчтөр	Бир мезгилдин башталышына карата калдык	Операциялардын натыйжасында өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Бир мезгилдин акырына карата калдык
А	1	2	3	4	5	6
A. Активдер						
B. Милдеттенмелер						
C. Таза эл аралык инвестициялык позиция						

Таблицалардын саптары боюнча негизги классификациялык топтор көрсөтүлгөн: Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери. Ушул топтун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат.

Активдер тике инвестицияларга, портфелдик инвестицияларга, финансы деривативдерине, башка инвестицияларга жана камдык активдерге бөлүнөт. Мына ушундай эле бөлүү милдеттенмелер үчүн да пайдаланылат (камдык активдерден тышкары).

Каралып жаткан таблицанын тилкелери боюнча отчеттук мезгил ичиндеги эл аралык инвестициялардын теңдеминин компоненттеринин өзгөрүүсүнө алып келген факторлор чагылдырылат.

1 жана 6-тилкелерде Кыргыз Республикасынын бир мезгилдин баш жагына жана акырына карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин абалы чагылдырылат.

2-тилкеде эл аралык инвестициялык позициянын финансы компоненттери менен реалдуу операциялардын натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр келтирилет.

3 жана 4-тилкелерде баанын деңгээлинин жана валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн таасири астында тышкы активдердин жана милдеттенмелердин нарктык баасынын өзгөрүүсү эсепке алынат.

5-тилкеде төмөндөгүлөр менен шартталган жана башка өзгөрүүлөр чагылдырылат:

– классификацияны кайрадан кароо менен (мисалы, портфелдик инвестициядан инвестициялана

турган объектинин капиталындагы инвестордун үлүшүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында тике инвестицияга өтүү);

– кредитор тарабынан карыздарды бир тараптуу жокко чыгаруу;
– жана башка өзгөрүүлөр менен.

Эл аралык инвестициялык позициянын маалыматтары өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн маанилүү, анткени, ал Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (милдеттенмелеринин) өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилденип жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрдүн себептерин мүнөздөп берет.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы ошол өлкөнүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен тышкы экономикалык байланышынын өнүгүшү абалын жана тенденциясын аныктоо үчүн пайдаланылат.

Таза эл аралык инвестициялык позициянын өлкөнүн ресурстары менен анын башка мамлекеттердин алдындагы карызынын ортосундагы катышты мүнөздөгөн оң же терс белгиси өлкөнүн “таза кредитор” же “таза карызкор” катары статусун чагылдырат, ал эми мунун өзү, мамлекеттин экономикалык саясатын иштеп чыгууда маанилүү ролду ойнойт (экономикалык туруктуулук программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу, анын каржылоо керектөөсүн аныктоо).

Таза эл аралык инвестициялык позицияны эсептөө маанилүү макроэкономикалык көрсөткүчкө - улуттук байлыкка баа берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми анын өлчөмү өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясынын жана финансылык эмес активдеринин өлчөмүн кошуу жолу менен аныкталат.

VIII тиркеме: Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациясын эсептөө ыкмасы

Улуттук банктын ыкмасы боюнча экономиканын ачыктыгы республиканын тышкы товар жүгүртүүсүнүн орточо мaанилүүлүгүнүн ички дүң продукциясына карата катышы катары эсептелинет. Улуттук банк тарабынан колдонулуучу экономиканын ачыктыгын эсептөөнүн формуласы төмөнкүдөй түзүлгөн:

$$Opns = \frac{(Ex + \mathrm{Im})}{GDP}$$

мында, Ex - ФОБ баасы боюнча товарлардын экспорту,

Im - ФОБ баасы боюнча товарлардын импорту,

GDP - ички дүң продукция

Концентрациялануу коэффициенти өлкөлөр боюнча (продукциялардын түрлөрүнүн) экспорттук-импорттук көлөмдөрдүн алардын чогуу алгандагы көлөмүнө карата катышынын квадраттык суммасынын квадраттык уңгусу катары эсептелинет. Тышкы сооданын географиялык же товардык концентрациясы төмөнкү формула боюнча эсептелинет:

$$K = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}}{X}$$

мында, K - концентрациялануу коэффициенти,

x_i - i товарынын экспортунун (импортунун) же i өлкөгө (өлкөдөн) экспортунун (импортунун) көлөмү,

X - Кыргызстандын экспортунун же импортунун жалпы көлөмү.

Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү өлкөлөрдүн санынын (продукциялардын түрлөрүнүн) азаюусун же болбосо жалпы көлөмдө айрым өлкөлөрдүн (продукциялардын түрлөрүнүн) үлүшүнүн көбөйүүсүн билдирет.